

LÁSZLÓ ENDRE

SZÍRIUSZ
és az ősember

Fantasztikus ifjúsági-regény
a szerző rádiójáték-sorozatából

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

ESZIK ALAJOS RAJZAIVAL
(c) László Endre jogutódai, 1989

ISBN 963 11 6499 3

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó. Budapest
Felelős kiadó: Sziládi János igazgató
Szikra Lapnyomda, Budapest (89-0018)
Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató
Felelős szerkesztő: Dani Erzsébet
Műszaki vezető: Szakálos Mihály
Képszerkesztő: Gáspár Imre
Műszaki szerkesztő: Kardos Gábor
Terjedelem: 10,67 (A/5) ív. IF 6298

TARTALOM

TAJÉKOZTATÓ IDŐBEN ÉS TÉRBEN

Segítség az olvasónak, aki először találkozik Szíriusz kapitánnyal

ELSŐ FEJEZET

amelyben Pinton valami nagyon furcsát lát

MASODIK FEJEZET

amelyben megtudjuk, hogy a furcsa élőlény valóság volt-e, vagy látomás

HARMADIK FEJEZET

amelyben a marrakechi Ramon Garcia professzor megérkezik Hold Államba

NEGYEDIK FEJEZET

amelyben Csibész bekapcsolódik a nyomozásba

ÖTÖDIK FEJEZET

amelyben Nazim Hüsnu is lép egyet

HATODIK FEJEZET

amelyben elhangzik a felkiáltás: "Az a gazember Hüsnu! . . ."

HETEDIK FEJEZET

amelyben Liuna meghúzza a kapuharangot

NYOLCADIK FEJEZET

amelyben elhangzik a mondat: "Si homo es" - Ha ember vagy

KILENCEDIK FEJEZET

amelyben megérkezik és el is megy a Melinda

TAJÉKOZTATÓ IDŐBEN ÉS TÉRBEN

Segítség az olvasónak,
aki először találkozik Szíriusz kapitánnyal

Az idő a XXV. század, amely 2401. január 1-jén 0 óra 0 perc 0 másodperctől 2500. december 31-én 24 óráig tart. A tér, amelyről e könyvben szó esik, Holdunk felszíne. Regényünk azonban e 37 071 141 négyzetkilométernyi, megközelítően gömb alakú, alig fél európai területére épült Hold Államnak csupán három kupolavárosában és a 36 525 napot számláló évszázadnak mindössze három hetében történik,

Az előzmények - amelyekről bőven esik majd szó - a messzi múltba, mintegy százezer évre nyúlnak vissza.

A cselekmény pontosan 2481. október 3-án kezdődik.

ELSŐ FEJEZET

amelyben Pinton valami nagyon furcsát lát

A Holdon ősz van.

- Ma azt tanultuk az iskolában - mondja Pinton -, hogy ha a Föld nem ellipszis alakú, hanem körpályán keringene a Nap körül, és egyenlítői síkja a saját pályasíkjával nem zárna be 23 és fél fokos szöget, akkor nem léteznének klimatikus eltérésű évszakok, vagyis nem lenne tavasz, nyár, ősz és tél...

- De mert a Föld tengelye ferde, akár a híres pisai torony, amelyet volt szerencsém személyesen megtekinteni - replikázik azonnal Kocsis Berci -, és derék bolygó-anyánk nem körtáncot, hanem oválistáncot lejt őfelsége, a Nap körül: makacsul követik egymást az évszakok!

- Ami nem baj - kapja el a mordot végét Liuna -, mert

Tavasz az élet első rezzenése,

feslik a bimbó, rábámul az égre.

Nyáron szerelem szépíti a testét,

lágyan, melegen ölelik az esték.

Ősszel megduzzad, beérik a termés,

mert így rendelte Öregisten Kertész.

Télen, ha szél fú, halott haraszt zörög...

de jó a tavasz! És azután minden

kezdődik újra, mert az élet örök.

Berci szigorúan rászól:

- Hallod-e, lány, te piros, / versben beszélni tilos!

- Én nem beszéltem versben, csak idéztem egy éppen ideillő költeményt.

- Szabad megkérdeznem, ki írta?

- Szabad. Egy La Boulé nevű francia költő a XXII. században. Csekélységem fordította világnyelvre.

Pintorr tiltakozik:

- Legyetek szívesek, ne fecsegjeteك folyton másról! Az én problémámat oldjátok meg! Azt tudom, hogy miért követik egymást a Földön különböző klimatikus évszakok, de azt nem, hogy a Holdon miért nincs hasonló klímaváltozás. Hiszen a mi pályánk is ellipszis alakú, a mi tengelyünk is ferde! Sürgős választ kérek! Nevetnek. Majd Pierre, a "v ezér", aki fél évvel idősebb Liunánál és Bercinél; kegyesen magyarázni kezd:

- Figyelj, Tökmag! Vannak évszakok a Holdon is, csak nem olyan feltűnőek, mint a földiek, és te ezért nem veszed észre. A Hold, mint a Föld hűséges kísérője, az elliptikus Nap körüli pályát járva évente egyszer mintegy ötmillió kilométerrel megközelíti a Napot, illetve ugyanannyival eltávolodik. Amikor 147 millió kilométerre kering tőle, az a "napközel", amikor 152 millió kilométerre, az a "naptávol". Ez a holdi nyár, illetve a holdi tél időszaka.

- Kösz! Már értem! - örvendezik a kisfiú. - A Földön saját testemmel érzékelhetem az évszakok hőmérséklet-változását, mert a jóságos légkör erősen csökkent a Nap tüzeit és a világűr hidegét, a Holdon nincs légkör. Itt a szárazföld és a kupola óv a megsüléstől és a megfagyástól. Ez a kellemesen langyos, mesterséges hőmérséklet pedig állandó.

Berci zajosan helyesel:

- Nagyszerű, Pintonkám! Tudsz hát mindent. De az ősz érzéséből is észrevehetted volna, hogy október elsején megkezdődött a tanítás!*

- Észrevettem! Nagyon is észrevettem! Tegnap Kromoszóma tanár úr, aki a

biológiát tömi a fejünkbe, és mellesleg osztályfőnökünk is, bejelentette, hogy holnap, október harmadikán tanulmányi kirándulásra megyünk a 48-as kupolaváros arborétumába . . .

Október harmadika van.

A 18-as kupolavárosban székelő Fiziológiai (másképpen);lettani) Intézet palotájának márványborítású, díszes előcsarnok Hold Államban a XXV. században októberben nyitnalt ai isl;o

Iák.,Márciusban egy teljes hónapig szünetel az oktatás: Viszont az év végi vakáció - szeptemberben - csak egy hóziapig tart. Bet~izonyosodott, hogy a pihenés ilyen kétszakaszos elosztása előnyösebb, mint az egyszakaszos, hosszú nyári szünidő. A tanutók a régi, tíz hGnapos tanév vébe felé bi2ony elfáradtak kában Kromoszóma tanár úr (akinek becsületes bajor neve Leopold von Simbach, de ezt kevesen tudják) félkörívbe állítja a 3-as Számú Hold Általános Iskola ötödik osztályát harminc csillogó szemű, mosolygó arcú 11 éves fiút és lányt -, hogy illedelmesen köszöntsék az intézet új tudós igazgatóját, Helga Renard asszonyt.

- Helga néni a legjobb barátomnak, Pierre-nek az anyukája - súgja Proton a szomszédjának.

A jó öreg Kromoszóma látása az utóbbi években erősen megromlott, 12 dioptriás szemüveget hord, de a hallása kitűnő.

- Nem beszélgetünk! Fegyelmezzük magunkat! - szól fejedelmi többsben, szigorúan.

- Bocs<ínatot kérek, tanár úr. ?ún voltam! - jelentkezik azonnal a "tettes".

- Köszönöm, Casteiro. Ön jellemes, bátor, őszinte fiatalember. Ezennel megbízom, hogy az osztály nevében köszöntse az igazgatót.

- Igenis, tanár úr!

Már nyílik is a lift krómaccél ajtaja. Kilép egy karesti, enyhén őszülő, elegáns hölgy: Helga Renard. És egy magas, szakállas, barna bőrű férfi.

- Osztály! Vigyázz! - vezényel Proton. És felcsendül unisono:

- Jcí-hol-dat-kí-vá-nunk-i-gaz-ga-tó-né-ni!

- Jóhoidat, fanár úr, jóhoidat, gyerekek! - mosolyog rájuk Helga asszony. -

Ürülök, hogy eljöttetek.

Proton előlép.

- Kedves Helga néni! Az osztály nevében hálásan köszönöm a meghívást. Már alig várjuk, hogy megmutassa nekünk az arborétum csodavilágát!

- Sajnos ma nem én mutatom meg: Egy hete hivatalos vendégem érkezett a Földről, Bulgáriából: Nazixn, Hüsünü professzor, híres paleontológus . . .

- Az micsoda? - kíváncsiskodik Proton.

- Őslénytankutató. Bizonyára hallottátok, hogy I3old ~41laxzxban a jövő héten paleontológiai világkongresszust tartanak, és a mi intézetünk lesz a házigazda.

A mi dísztermünkben hangzanalc majd el az előadások. Hüsünü professzor az előkészítő bizottság titkára. Fontos megbeszélésre várom őt, minden pillanatban megérkezhet. Ezért magammal hoztam az arborétum főkertészét, Lars Moberg urat .

. . .

A barna bőrű, szakállas férfi elmosolyodik, és kedvesen meghajol a gyermekek előtt.

- Szólítsatok csak Lars bácsinak.

- Tehát Lars bácsi. a ismeri legjobban a mi kis őserdönket - folytatja a bemutatást Helga néni -, minden fát, minden bokrot, virágot, falevelet, fűszálat

. . .

- Az igazgatótő túloz, de egyet-mást valóban tudok az arborétumról.- Ötven éve élek benne.

Helga Renard nyakában vékony aranyláncon gyűszű nagyságú URH-készülék fityeg. Most cérnavékony hangocsán megszólal:

- Asszonyom! Megérkezett Hüsünü pr ofesszor úr. Az igazgatótő mosolyog.

- A titkárnők gyöngye megtalált! . . . - Megérinti a készüléket. - Köszönöm, Senna. Ültesse le őt a szobámban. Három perc múlva ott leszek. - A gyes ekekhez fordul. - Sajnos el kell búcsúznom tőletek, de itt hagy om nektek Lars bácsit. Ő minden kérdésekre tud válaszolni. Simbach tanár úr pedig legalább százszor vezetett már látogatócsoportot az arborétumban. Jó kezekben vagytok . . . De a tanulinányi kirándulás után még találkozunk: vendégeim lesztek villásreggelire! Lelkes "köszönjük" a válasz, majd a begyakorolt: "Jó-hoidat-kí-vá-nunk-i-gaz-ga-tó-né-ni !"

A lift ajtaja csendesen csukódik. Helga Renard volt, nincs . . . A gyermekcsapat

mozgolódni kezd, de "Kromoszóma" egyetlen kézmozdulatára vigyázzba merevednek.
- Fegyelmessük magunkat! . . . Kedves főkertész úr, felkérjük; tájékoztasson minket, mit fogunk látni.

- Pihenj!

Lars bácsi vezényelt, akinek meleg bariton hangja van.

A katonásdinak vége. Most őserdei kirándulásra -megyünk. Gyertek közelebb, foglaljatok helyet. . . Szabad a szőnyegre is ülni.

Egy kupacban zsúfolódik már mind a harminc gyerek.

- Rövid leszek . . . Intézetünkhöz két oldalról egy-egy óriás

kupola csatlakozik. Balra a I7-es számú, ebben virul zöldségés gyümölcskertészetünk. Megterem itt minden, ami a Holdon élő 15 ezer ember ellátásához szükséges. Jobbra a 18-as, ebben él, zöldell arborétumunk, amelyet ti általában dzsungelnak hívtok. Tanultátok, ugye, hogy az óriás kupolák egy kilométer átmérőjű félgömbök. Magasságuk az alapkör középpontjában ötszáz méter. A 18-asban már kétszáz évvel ezelőtt kezdték telepíteni az arborétumot, amely ma 30 ezer ősfából, ugyanannyi bokorból és kúszónövényből, valamint százezernél több illatos virágból áll. Öreg fáink már 100-150 méter magasra is megnőttek. Fönt, a kupola közelében a sűrű lomboszat és a kusza liánok valóságos áthatolhatatlan sátrat alkotnak. Majd meglátjátok . . . - Kis szünetet tart. Ennyi bevezető elég is. Most elindulunk!

Párokban sorakoznak. A menetet Kromoszóma tanár úr vezeti, a sor végén Lars bácsi lépked. Először öreg platánok alatt kanyarog a keskeny gyalogösvény, azután húsos levelű olajfák sűrűje borítja el őket. 35 Celsius-fok körüli meleg van, a levegő páratartalma százszázalékos. Lars bácsi megállítja a csapatot.

- Nézzetek balra! Az a soktörzsű növény a kakaófa. Theobroma cacao. Közép- és Dél-Amerikában honos . . . Továbbmennek, áfonya- és kökénybokrok sűrűjén keresztül.

- Amott jobbi^oa egy libanoni cédrust láthattok. Cedrus libanotica. Ezer esztendőnél is hosszabb életű! Ez itt per sze még fiatalka, mindössze kétszáz éves . . .

Már közel félórája járkálnak. Egy kis tisztás tárul eléjük. Körös-körül szomorúfűzek és komor tölgyek tövében sok-sok vadrózsa virágzik.

- Jaj de szép! Lars bácsi, álljunk meg!

- Megállás! Pihenés! . . . Virágot leszakítani nem szabad! Proton éppen egy rózsaág szépségét csd'dálja, amikor a kusza, tövises gallyak mögül halk hangot hall:

- Pszt . . . Tökmag . . . A kisfiú meglepődik. - Ki szólított?

- Ne kiabálj ! - intik csendre. - Nem kell mindenkinek megtudnia, hogy itt vagyok.

Proton felismeri a rejtőzködőt. - Pierre! Te itt?!

- Nem lehetek máshol, ha itt ragyow Kuncognak.

- Hogy kerülsz ide?

- Édesanyámat látogattam meg. Tőle hallottam, hogy erre kóborolsz az osztálllyal.

- Tanulmányi kirándulás.

- Ismerem. Kiskoromban minket is vittek. Ilyen fa meg olyan fa meg amolyan fa . . . halál unalom!

Proton buzgón tiltakozik: - Engem nagyon érdekel.

- Majd én mutatok neked érdekeset, ahová a gyerekeket nem viszik! NTeleg vízű vízesést a Nagy Tóval, amelyben úszni is lehet!

- Ismer em. Ott szoktunk néha ülésezni a Négy ek Tanácsával !

- Csacsikám, az a Kis Tó. Gyógyvizű pocsolsa! Ha leülsz benne, nyakig ér. Ez a másik, ahová megyünk, a Nagy Tó! Életveszélyes! A közepe tíz méter mély! Megfürdünk benne. Utána megmutatom a legöregebb, legnagyobb maomkenyérfát, amelyre fel is mászhatsz!

- Jaj de jói . . . - Hirtelen elszontyolodik. - De nem szabad lemaradnom a többiektől. Eltévedhetünk!

Pierre nevet, majd professzori szigorral teszi fel a kérdést:

- Négy lábú emlősállat, hatalmas fülekkel. Mi az?

- Könyvekből tudom: a számár. De miért mondod?

- Mert számár vagy. Még hogy én eltévedek! Úgy ismerem ezt az erdőt, mint a tenyeremet! Kiskoromban évekig itt kóboroltam, még itt is aludtam, sátorban . . . Nosza! Ugorj be hozzám a bokor mögé!

Pintion engedelmeskedik.

Ebben a pillanatban hangzik Lars bácsi távoli vezényszava:

- Indulunk! . . .

- Jaj, mi lesz ebből?! - ijedezik Proton.

- Ne riadozzál, gyermek. Lars bácsi jó barátom. Megbeszéltem vele, hogy "elrabollak". Kértem, hunyja be a szemét.

- Mit mondott?

- Azt, hogy behunyja. Be is hunyta. Látod, elmentek ~ ;; elment mindenki, téged nem kerestek.

- Elmentek . . . arrafelé . . .

- Ők elmentek arra, mi elmegyünk emerre! Irány a víz-, esés!

Száz méterről már hallani lehet a sziklákról lezúduló víz folytonos morajlását. Amint közelítenek a vízeséshez, egye e páradúsabb lesz a levegő, és kénzság csavargatja az orrukat.

- Kicsit bűdös, de meg lehet szokni - állapítja meg Pinton. Amikor a kilátást elzáró sűrű magnóliabokor ágait félretolják, csodálatos kép tárul a szemük elé. Talán százméteres átmérőjű, kerek víztükör, melynek túlsó partján moszatos sziklák meredeznek. Vastag sugarakban azokról ömlik a víz, mintegy tíz méter magasból, köről kör e omolva, millió cseppre porladva, sűrűn gomolyogva, gőzölögve. (A vízesés és a meleg vizű Nagy Tó az arborétum levegőjének páratartalmát szabályozza.) A 34 Celsius-fokú tavon méteres páratakaró fekszik. A part menti felszínt kerek lótoszlevelek borítják, megtűzdelve a műfény felé tárulkozó, hófehér szirmú lótoszvirágokkal.

A part ezen az oldalon meredeken esik.

- Itt bátran fejest ugorhatunk. Mély a víz. Ismerem. - Nem túl meleg?

- A tóba már hűtve érkezik. Kellemesen langyos.

Pierre ledobja kis nadrágját, ingét, és a karcsú, izmos fiútest szab ályos ívben lendül a lev egőbe. Alig fröccsenve nyeli el őt a mélység. Négy-öt méterrel arrébb felbukkan a feje, lerázza magáról a vizet, mint egy fóka, és hívja kis barátját:

- Vetközz már! Gyere bátran! . . . Vigyázok rád!

- Rám nem kell vigyáznod! Űszom úgy, mint te! . : . - és repül a vékony ka gyermek, talán még szebben, mint a másik. A vízben nagy fröcskölést csapnak. Teli szívvel nevetnek hozzá.

- Finom! Nagyszerű! - ujjong Pintorr. Aztán aggodalmasan elkomolyodik.

- Pierre, nem . lesz ebből baj?

A Négyek Tanácsának vezére megnyugtatta.

- Butuskám, most már bevallom, édesanyám parancsolta, hogy hozzalak téged ide. Tudod, harminc gyerekre nem lehetne vigyázni, de ő úgy gondolta, hogy Perez Casteiro fiának ismernie illik az egész Hold Államot.

Proton hallgat egy darabig. Aztán csak annyit mond: - Nagyon szeretem az anyukádat .

Most hallgatnak mind a ketten.

Aztán Pierre hirtelen nagyot csap a vízre, jól arcul fröccsenti a kisfiút, Proton se hagyja magát, hátára fekve, sebesen kalimpáló lábaival "özönvizet" zúdít barátja fejére. Kitör a vízi háború!

- Legyőztelek! - rikolt a kicsi.

- Ellentámadás! - üvölti a másik. - Búvárhajók, előre! Lebukik a víz alá, kitapogatja barátja bokáját, a mélybe rántja. Az prüszköl, köpköd, amikor a felszínre küzdi magát.

- Meg . . . megállj ! . . . Visz . . . vissza . . . kapod !

Pierre ,;menekül' keresztl a tavon. A vízesés sustorgó függőnye mögé bújik. Proton utána veti magát.

- Megvagy !

A vezér úgy tesz, mintha megijedne. Letör egy kis olajfaágacsát, azzal integet.

- Béke! . . . Békét kérek!

Proton nagylelkűen beleegyezik:

- Nem bánom, békét kötünk . . . - de meglát valamii, gyorsan a víz alá bukik. Pár másodperc múlva kiemelkedik, és diadallal mutatja: - Nézd csak! Egy kis halat fogtam! Ezüstösek a pikkelyei!

- Törpe busa. Hy pophthalmichthy s molitrix. Protonnak tátva marad a szája.

- Nem hiszem! . . . Nem igaz! . . . Ezt a nevet ki sem lehet mondani !

- Majd megtanulod és kimondod te is. Törvény, hogy Hold Államba csak kétfajta

élő állatot szabad behozni. Az egyik a földigiliszta, a másik a tö:pe busa. Víbyázz rá, nehogy baja essék. Engedd szabadon.

Proton azonnal engedelmeskedik. Pierre folytatja:

- Mindkét állatfajra az arborétumban van szüleségünk. A giliszta a talaj termőképességét javítja, a törpe busr. növényevő, és mint ilyen, a tó vizét tartja tisztán.

Kimászik közben egy mohlepte kőre. Proton utána. Hanyatt fekszenek, szuszognak.

- No, ebből elég volt, mert m~g elalszom - nyilatkozza Proton. - Vezérem, vezess tovább!

- Megérkeztünk . . .

A gyerek felbámul az óriási fára. - Húha! Iszonyú magas!

- Lars bácsi szerint 160 méter. Kétszáz éves. Nlajomkenyérfa. Baobabnak is hívják. Adansonia digitata.

- Ennek is tudod a latin nevét? Csuda okos vagy!

- Lars bácsi az okos. Ő minden növénynek ismeri a tudományos elnevezését. Én csak egy párét tudom.

- Mondd, kérlek, ezén a fán valóban kenyér terem a majmoknak?

- Valami olyasféle. Nem kenyér, de ehető, lisztes bélű gyümölcs, a csimpánzok fő tápláléka. Afrika .4llamban honos. - Mély tiszteletem,!

- Kinek köszöntél? - kérdezi Pierre csodálkozva.

- A majomkenyérfának. Ő is élőlény. Hold Állam legidősebb, megbecsült polgára. Olyan; mint egy kétszáz éves öreg bácsi.

- Hm . . . mondasz valamit. Na! Felmászunk az öreg bácsir a?

- Szabad? - csodálkozik Proton.

- Persze. Szabad is, lehet is . . . No gyere. Én mászom elöl . . . figyelj engem! Mindig abba az ágba kapaszkodj, amelyiket én már elhagytam.

Fellendíti magát a legalsó elágazásra. Onnan szól le a kiesinek:

- No, meggondoltad magad? Nem jössz?

- Megy ek - mondja Proton elszántan. Nekirugaszkodik, és Pierr e mellé tornázza magát. - Itt vagyok!

- Nagyszerű! Csak így tovább! . . . Arra a csonkra ráállhatsz. Megbír.

- Megtörtént.

- Jól van. no, most vigyázz! Ez a vékony ág csak a tövénél erős!

- Ott fogtam meg. Mehetsz feljebb!

- Ügyes vagy . . . Gyerünk hát! Öleld át a törzset . . . , ne félj! . . . Nyomd föl magad!

--Nem félek . . .

- Még egy kicsit! . . . Mindjárt eléred! . . . Megvan!

Pinton nagyot fúj.

- Pfúúú . . . ez nem volt könnyű!

- Ez nem. Megérdemlünk egy kis pihenést. Nézd csak, arra a vastag ágra bátran ráülhetünk mindketten, megbír minket.

Elhelyezkednek, nagyokat szusszannak. Pinton Casteiro először mászik fára életében. Lenéz a mélybe . . . ,

- Ejha! ,Tó magasan vagyunk!

- Ez neked magas? Legfeljebb harminc méter. Én egyszét száz méterig másztam.

- Száz méterig? Mindenki mondhatja! - kételkedik a kisfiú. - Még hogy száz méterig!

- Nem hiszed? . . . Hallottál már engem hazudni?!

- Nem, nem - tiltakozik ijedten Proton -, soha! De talán rosszul mértétek . . . tévedett, aki megbecsülte.

- Nem becsülte, hanem mérte! Lézeres háromszögélővel) Maga Lars bácsi!

Proton megdöbben. Ha Lárs bácsi . . . , akkor igen . . . , akkor a száz méter valóban száz méter . . . De vajon melyik fa volt? Kérdezi is már:

- Melyik fára másztál fel száz méterig? - Erre, amin ülünk.

Proton ámul-bámul.

- Erre? . . . És Lars bácsi is felmászott? . . . Száz méter ma= gasra? . . . És onnan mért lefelé a lézeres micsodával?

- Emlősállat nagy fülekkel! Csacsikám, mit képzelsz? Lars bácsi lenn állt a tisztáson a háromszögélővel.

- És te fönn voltál száz méteren?

- Nem. Akkor már én is lenn voltam, és álltam Lars bácsi mellett.

- És megmutattad neki, hogy meddig másztál?

- Nem kellett mutogatnom. Láttá. A lézeres háromszögelőnek kitűnő távcsőve van.
- De . . . mit látott a nagyszerű távcsővel?
- Azt a fehér selyemszalagot, amelyet rákötöttem száz méter magasságban egy faágra. Még a felírást is el tudta olvasni rajta.
- A felírást?! . . . l~Mi volt ráírva?
- "Eddig mászott fel Pierre Renard 2-1 i 9. szeptember 28-án."
- És most . . . hol van az a szalag? Lehoztad onnan? Vagy elfí~jta a szél? Vagy elvitték a madarak?
- Ejnye, ejnye! Hát nern tanultad: a Holdon nem fúj a szél, nem élnek madarak. Én nem másztam fel még egy szer a majomkenyér fára! . . . Tehát hol van a szalag? Proton áhítattal nézett nagy barátja huncutul mosolygó szemébe, és alig merte kimondani:
- Akkor . . . akkor odafenn kell még mindig lennie.
- Igen, azt gondolom én is, hogy odai~nn kell lennie. Ne nézzük meg, Pintonkám?
- De . . . de . . . de . . . - dadogva rakta össze a szava'~at, aztán mély lélegzetet vett, és kimondta: - Én felmászom ocltt, és megnézem, ha belehalok is! . . .
Pierre elégedetten mosol~og.
- Rendben van. Akkor hát másszunk tovább! Másanak.
Múlnak a percek . . . öt . . . tíz . . . tizenöt . ~ . húsz . .
A Négyek Tanpicsának választott vezére megnyugodva látja, hogy legfiatalabb tagtársuk egyre ügyesebben, egyre biztonságosabban közlekedik a kusza ágak birodalmában. Akár egy mókás - gondolja, pedig nem is látott életében eleven mókust, csak a mesékben hallhatott rcla. ime, az öröklődés újabb bizonyítéka. Az emberrel vele születik a fára mászás, a halfogás, a vadölés, a tűzimádás és még sok minden ősi "tulajdonság". Százezer éve élt őseink tulajdonságait örökítik tovább 'a gének . . . és ezek a tulajdonságok újra kialakulnak.
Proton három-négy méterrel csimpaszkodik lejjebb, mint Pierre, aki éppen átölel egy vastag ágat, amely takarja előle a kilátást. S közben elmélkedik az emberi természetről, milyen érdekes . . . anail~or íz~atottan, fojtottan fel)~i.~lt Pintonrr:

- Pierre! Láttad?!

- Mit kellett volna látnom? - kérdezi a másik. - Hol vagy?
- Fölötted, itt! - és kidugja fejét az ág mögül. - Nem láttad?
- Nem láttam semmit. Proton hangja csattan:
- Nézd! LTjra! . . . - aztán lemondóan legyint. - Lekéstél róla. De kukkants csak oda . . . szemben, arra a magas fá· ra . . . arra az öreg tölgyre!
Pierre erőlteti a szemét.
- Látom. Egy öreg, kocsánytalan tölgy, élősködti liánok lógnak le róla.
- Ez az! A liánok! . . . Figy eled? Ott középen az egy ik lián himbálózil~!
- Valóban - ismeri be a fiú. - Vajon miért? - Azon repült oda!
Pierre nem érti. Csodálkozik.
- Micsoda? Odarepült valaki vagy valami? . . . Nem látok semmit. l~lít néztek?
- Most már késő. De én az előbb láttam. Egy állat volt! Egy nagy majom . . . talán gorilla! . . . Vagy egy zademöer! . . . A fa törzse mögé húzódott.
Pierre mérgel3dik.
- Ne beszélj butaságot! Káprázott a szemed. Egy állat a Holdon! Egy gorilla?! Vagy egy vadember?! . . . A Holdon nem létezhet semmiféle gorilla, semmiféle vadember! Proton szinte felsikolt:
- De! Létezik! Nézd! Nézd! A lo~nholú mögül isméi előbícjt! Leugrott a mélybe! Elkapott egy liánt, átlendült arra a másik fára! . . . Arra ni! . . . Ezt sem láttad?
Pierre erősködik:
- Nem. Semmit sem láttam.
- Mert ahol kapaszkodsz, előtted van az a vastag ág, eltakar előled mindent. De higgy nekem! Valóság volt. Nem álmodtam. Láttam!
- Jól van, ne izgulj - nyugtatja Pierre. - Még leesel. Hiszek neked. Várj, leereszkedem hozzád.
Néhány ügyes mozdulattal Proton mellé lendíti magát.

= Itt vagyok. No most mondd el pontosan, mit láttál. A kisfiú magyaráz és mutogat.
- Azon a fán . . . onnan lendült át egy liánon . . . és oda bújt el... aztán

onnan ugrott a mélybe, röptiben elkapott egy másikat . . . Nézd! A lián m.ég most is leng, mozog!

- Azám, mozog! Pedig itt rajtunk kívül nincs senki, aki mozgathatná. Se madár, se ember, se állat. Nem fúj a szél sem...

- Mert itt a kupolavárosban nincs szél, mozdulatlan a levegő, te mondtad. A lián mégis lengedez!

Pierre megadja magát.

- Elismerem. Látom . . . Milyen volt az a "légtornász" csodalény?

- Sötétszürke . . . szőrös . . . , nagyobb, mint én, talán akkora lehetett, mint te . . . torz volt a feje . . . lapos a homloka, elálló a füle . . . hosszú a karja. Mint egy tuskó, úgy zuhant lefelé, és irtó ügyesen elkapta a liánt . . . és átrepült oda . . . - Mire emlékszel még?

- Másra nem. Villámgyorsan eltűnt.

Pierre hallgat kis ideig, aztán komolyan szól:

- Hiszek neked. Úgy vélem, nem volna szerencsés dolog azzal a gorillával vagy micsodával nekünk most találkozni. Azt tanácsolom: akárcsak ő, tűnjünk el mi is! Nem mintha félnék tőle, de okosabb elkerülni addig, amíg rá nem jövünk, kicsoda-micsoda.

Csendesen, gyorsan másznak lefelé. Amikor lehuppannak az avarra, távoli gyermeklárámra figyelnek fel.

- Hallod? Az osztályod! Errefelé tartanak. Megkeressük őket, és te feltűnés nélkül csatlakozol hozzájuk. De senkinek egy szót sem a gorillánkról! . . . Én eltűnök majd a sűrűben. Délután Szíriusz bácsinál találkozunk. Bercit és Liunát majd értesítem.

Leonida néni finom uzsonnáját a Négyek Tanácsa már bekebelezte. A háziasszony leszedte az asztalt, és kivonult a konyhába. Ekkor Pierre felemelkedett, és szót kért.

- Szíriusz bácsi! Titokzatos, izgalmas dologról kell beszámolnom

- Nocsak, nocsak . . . Történt valami?

- Hogy történt-e, vagy csak képzelődtünk, nem tudom. Majd Szíriusz bácsi megmondja.

És elkezdte onnan, hogy Pinton és osztálya ma tanulmányi kirándulásra az arborétumba ment . . . és tíz perc múlva befejezte azzal, hogy jobbnak leítták, ha lemásznak a fáról, és eltűnnek.

- Szóval ez történt, Szíriusz bácsi. Én nem láttam semmit, de a lián mozgott. Ertény! Az pedig nem szokott magától mozogni. Én hiszek Protonnak.

Szíriusz kapitány a többiekhez fordul. - Berci, Liuna, ti is hisztek?

- Természetesen hiszünk - jelenti ki azonnal a kislány -; mert a Négyek Tanácsának tagjai nem képzelődnek és nem hazudnak.

Berci helyesel: - Csatlakozom az előttem szólóhoz!

- Rendben van - nyilatkozik komolyan Viktor Szíriusz. Ha a Négyek Tanácsa egységes álláspontot képvisel, illik, hogy alkalmazkodjam hozzájuk én is.

- Éljen! Éljen Szíriusz bácsi! - zengi a gyermekkar. Szíriusz azonban folytatja:

- Elhiszem, hogy Proton látott valami furcsát ma délelőtt az arborétumban, de azonnal elmagyarázom, miért nem lehetett az a furcsa dolog élő nagy majom vagy földi vadember.

Csalódás ül ki a Négyek arcára. Szíriusz azonban könyörtelenül folytatja:

- Tudjátok, hogy Hold Állam egészségügyi minisztere szigorú rendelettel tiltja élő állatok behozatalát bolygónkra. Berci azonnal fújja a számokat:

- 2212, évi 37. törvénycikk! Kivételt képez a földigiliszta és a törpe busa !

- Úgy van! - helyesel a kapitány. - Egy gorilla nagyságú állatot államunkba becsempészni nem lehet, törvényesen behozni még kevésbé.

- Egy így igaz! - állítja Liuna is.

- Tehát az a furcsa valami, amit Proton látott, állat nem lehetett - szögezi le Szíriusz bácsi. - Akkor micsoda? Talán ember? Valami vadember- vagy ősemberféleség'? . . . Létezik-e a YYV. században élő vadember vagy élő ősember a Holdon vagy a Földön? No, Berci!

- Tisztelettel jelentem, Szíriusz bácsi, nem létezik.

- Bizony nem. Az ősemberek százezer éve kihaltak. Néhány száz éve éltek még Afrikában, Ausztráliában, Dél-Amerikában és a csendes-óceáni szigeteken

"vadembereknek" nevezhető civilizálatlan természeti népcsoportok, ezek az emberek azonban ma már művelői, hasznos polgárai a Világállamnak. Tehát vadember, ősember sem létezik. Márpedig ami nem létezik, az nem ugrálhat a majomkenyérfa

ágain!

Protont valósággal főbe veri a kapitány vaslogikája.

- Tehát azt tetszik állítani, hogy az, amit láttam, nem létezik?

- Azt egy szóval sem mondtam. Valamit bizonyára láttál. A kérdés az, hogy unit. Pierre-nek gyorsan jár az esze.

- Szíriusz báESi; kérem - mondja -, szegetném összegezni az elhangzottakat. Azt tetszett bebizonyítani, hogy Proton nagy majmot, vadembert vagy ősembert nem láthatott. De ugyanekkor azt is. hogy valamit látott.

- Igen - feleli a kapitány.

- Esetleg azt tetszik gondolni, hogy jó lenne tudni, mit látott.

- Igen.

- És talán azt is tetszik gondolni, hogy nekünk, vagyis a Négyek Tanácsának kellene kinyomozni; hogy mit látott Proton!

- Igen, azt is gondolom.

- Pompás! - ujjong Liuna. - Ismét törhetjük a fejünket! Nyomozhatunk!

Kereshetjük a titok nyitját! . . . De hogyan kezdjük el?

Ekkor megszólal a konyhai házi videfon hívójele. Pierre megy' a készülékhez.

- Itt Viktor Szíriusz lakása - jelentkezik -, Pierre Renard. - Itt Viktor Szíriusz konyhája - válaszol a kapitány szrlrnyatlan őrzőangyala. - Leonida néni vagyok. I3allottam a beszélgetésteket. Mégmondom; hogyan kezdjétele el.

.. Hogy an?

- Mielőtt bármilyen "nyomozásba" fognátok, hívjátok fel édesanyádat, kérjétek meg, hogy holnap fogadjon titeket. Mondjátok el neki is mindent! . . .

M1~SODIK FEJEZET

amelyben megtudjuk, hogy a furcsa élőlény valóság volt-e, vagy látomás

-- Jóholdat, édesanyám! Bocsánatot kérünk, ha zavarnánk. Látom, vendéged van . . .

.
'
- Gyertek csak, gyertek! Nem zavartok, megmondtam már tegnap. Ez az úr Nazim Hüsni, professzor Bulgáriából.

- Jóholdat kívánunk a professzor úrnak! - köszönnek a Négyek.

- Jóholdat, fiatal barátaim!

Helga asszonyból kikíváncozik az anyai büszkeség.

- Pierre, gyere csak közelebb! . . . Nézze, professzor úr, ez a nagy lakli a fiam.

Nazim Hüsnu gyönyörködve szemléli a magas, karcsú fiút. - Gratulálok! Szép gyerek, jól fejlett homlokcsonttal és falcsonttal.

- A professzor már egy hete Hold Állam vendége - folytatja az igazgatónő. - Híres paleontológus . . .

(Proton halkán közbekotyog: "Tudom, mit jelent ez a szó, mert már tegnap megkérdeztem. Őslénytankutató!" "Jól van, okos vagy - sűgja vissza Liuna -, de most figyeljünk Helga nénire!")

- Tegnap kis vendégeimnek már elmondtam, hogy Hold ~sllamban a jövő héten nemzetközi paleontológiai kongresszust tartanak a világ legkiválóbb tudósai. Intézetünk a kongresszus házigazdája, Hüsnu professzor az előkészítő bizottság titkára.

- Szép neve van a professzor úrnak - udvariaskodik Liuna, azután hozzáteszi -, szép török neve. Ismerek egy török költőt a XXI. századból, Yahya Hüsnu nek hívták. Különös verseket írt . . .

a lány virág

hull a szirma

mintha sírna . . .

a nő igád

bő a termés

jobb ha elmész . . .

A professzort szemmel láthatóan meghatotta a kis költernény. Megsimogatja Liuna fejét.

- Te kis okos piros hajú! Bizony igazad van! Török származású vagyok, de Bulgáriában élek régóta. Családunk egynémely tagja azt állítja, hogy Yahya Hüsnu az ősünk volt. Ez nem egészen biztos . . . de a versedet tudom folytatni:

a dédanyád

csupa emlék

mindig ennék . ~ .

Helga asszony elismeréssel állapítja meg: - No, Liuna! Méltó ellenfélre találtál!

- Jaj, Helga néni, úgy örülök, hogy a professzor úr is . . . - Stop! - szól közbe a vendég. - Nektek Hüsnü professzor nincs. Hüsnü bácsi van. Elfogadjátok? - Megszavazzuk! - kiabál Berci. - Éljen Hüsnü bácsi! - Éljen! - lelkesednek a többiek is.

- Tudja, professzor úr, ők a híres Négyek Tanácsa. - Erre is büszke Helga asszony. - Talán hallotta hírüket.

- A Négyek Tanácsának? . . . Hogyne! Olvastam róluk. Hősi tetteket hajtottak végre. Megmentették a Földet egy örült tudós rémtettétől... valami dél-tengeri, sárga bőrű ember volt . . . Hát ti vagytok? Nagyszerű! De úgy rémlik, hogy van még egy hatalmas öregember is, a vezetőtok . . . Pínton helyesbít:

- Rosszul tetszik tudni. Ő nem a vezetőnk, hanem a barátunk. A neve Viktor Szíriusz.

- Ő, igen! Szíriusz kapitány! . . . Kérlek, kisfiam, tudomásul vettem a helyes "beosztását", de ha emlékezetem nem csal, kell még lennie egy személynek . . .

- Nem személy - segít Berci -, hanem . . .

- Megvan! Kiskutya! Úgy hívják, hogy : : ; úgy hívják, hogy . . .

- Csibész - mondja ki Proton.

- Pompás - örvendezik Hüsnü. - Kialakult a csoportkép! Az igazgatónő ném túlzott. Valóban világhírűek vagytok!

Helga kedvesen biztatja őket:

- No, világhírűek! Rukkoljatok ki, miért jöttetek. Mi az a "különösen fontos, furcsa ügy"? A professzor úr előtt nyugodtan beszélhettek.

Pierre átveszi a vezetést.

- Igen, persze . . . , nyugodtan. Arról van szó, édesanyám, hogy ez a Proton gyerek tegnap az arborétumban egy titokzatos élőlényt fedezett fel. Mintha egy nagy majom, valami gorillaféle lett volna . . . vagy valamilyen primitív vadember . . . netán ősember. Csak pár másodpercig látta, de biztosan látta! . . . Leonida néni azt tanácsolta, jelentsük neked is.

Az igazgatónőt meglepi a hír:

- Majom . . . ősember . . . itt, nálunk?! Az arborétumban? . . . De hiszen ez képtelenség! Viccnek is rossz! Talán káprázott a gyerek szeme . . . vagy álmolta . . .

Liuna azonnal védelmébe veszi kis barátját:

- Helga néni, kérem, Protonnak nem szokott káprázni a szeme, és nem álmodik gorillákról. Különb a lián is mozgott! Pierre is látta!

Az asszony még mindig kételkedik.

- Azt állítod, hogy Pierre is látta? Mit láttál, édes fiam? - Láttam a liánt mozogni! . . . Lengedezett oda-vissza, hosszasan. Mint egy felfüggesztett, hosszú kötél, amellyel éppen fától fáig repült valaki, aztán leugrott, és a kötél - a lián még sokáig lengett!

- Láttad azt is, aki használta?

- Azt nem. Eltakarta egy vastag ág és a sűrű lomb. Mikor Proton szólt, és én odanéztem, már csak a lián mozgott, ide-oda, ide-oda, mint egy ősrégi órainga. De Proton látta.

- Igaz ez, Proton? Így történt?

- Szóról szóra, Helga néni. Láttam egy szőrös élőlényt!

- Talán valamelyik kertészünket láttad. A párás melegben kevés ruha van rajtuk: És akad köztük dúsabb szőrzetű is. - Nem! - makacskodik a "szemtanú". - őzörös, gorilla

szerű állat volt . . . vagy valamilyen vadember! Tudom, milyen a gorilla, és azt is, milyen volt egy ősember. Szíriusz bácsi mutatott olyan könyveket, amelyekben képek voltak : . . .

meg a plasztihin~ban is játszottak gorillás filmeket. Helga néni, tessék elhinni, igazán láttam, és nem mai ember volt! Liuna lezárja a vitát.

- Szíriusz bácsi azt tanácsolta, hogy alaposan vizsgáljuk ki a dolgot. Hát ezért jöttünk.

- Igan . . . értem, kislányom, és nagyon köszönöm . . . adta meg magát Helga P.enard. - Valóban ki kellene vizsgálni . . . bár képtelenségnek tartom.

Professzor úr, maga jól ismeri az arborétumot. Mi a véleménye erről a

"látomásról"?

Nazim Hüsnu udvariasan meghajol.

- Az, ami önnek. igazgató asszony. Látomás. Proton felugrik. mint egy harcias kiskakas.

- Márpedig én nem álmodtam, nem képzelődtem! Tessék tudomásul venni : láttam! Hüsnu mókázva ,,megijed''.

- Kegyelem! . . . Be ne kapj, kisfiú! Pintön észhez té-r.

- Bocsánatot kének, Hüsnu bácsi.

- Nem haragszom, fiacsigám. Szeretem a bátor, szókimondó embereket. Küzdj mindig is az igazadéut!

Hel~a P~enard érzi, hogy nincs értelme a további huzavonának.

- Rendben van. gyerekek. Fii fogjuk vizsgálni az ügyet. Sajnos én most r~zm érek rá. vend~tgeim ér keznek a Földről. Professzor úr, maga alaposan ismeri az arborétumunkat. Megtenné, hógy kimegy a gyerekekkel a helyszínre? Nézzenek körül, hátha valami nyomra akadnak.

Hüsrü udvarias faarcot ölt magára.

- Én ugyan semmi értelmét nem látom a vizsgálódásnak, de az ön kérése, asszonyom, számomra parancs! Jószívvel teljesítem. - A gyerekek felé fordul, vidáman vezényel: I~Tégyek Tanácsa! Indulunk! . . .

- Tessék nézni; Hüsnu bácsi, itt van a majomkenyérfa, vele szemben a kis tisztás másik oldalán az óriási kocsánytalan tölgy.

- Jártam már errefelé. Ti hol álltatok?

- Nem álltunk, hanem ültünk. Fönn a majomkenyérfán. Száz méter magasan!

- Ejha! Száz méteren? . . . Nem volt az valamivel kevesebb?

Proton megsértődik.

- Ha azt mondom, hogy száz volt, akkor egy centivel sem kevesebb! Lars bácsi megmérte lézeres tájolóval! Különb is ott fenn lóg a bizonyíték, egy fehér selyemszalag . . . Azaz bocsánat, helyesbítek: csak Pierre mászott fel odáig. Én két-h<irom méterrel lejjebb ültem. Száznál rossz volt a kilátás. Takar t a lombozat.

A professzor kicsit gúnyosan fogalmaz:

- Te viszont kilencvenhétnél valósággal páholybaix ültél, és mindent láttál.

Kis csend, amíg Proton megemészti Hüsnu bántó megjegyzését. Aztán komoran csak annyit mond:

- Sajnálom, hogy Hüsnu bácsi nem hiszi.

- l~em fontos, hogy én mit hiszek, és mit nem. Nem ezért jöttiink ide. Azért jöttünk, hogy valami bizony ítéket keresstink, tartózkodott, netán tartózkodik-e ~nxost is itt valahol a közelben egy szőrös élőlény!

- Ezt a bizon5.ítékkeresést hogy tetsik elképzelni? - kérdezi Pierre.

Hüsnu fölényesen válaszol:

- Roppant egyszerűen. Hangos felhívással. Il~ieggkisérlenz, hátha jelentkezik az illető. - A tölgy felé fordulva, teli torokkal kiáltozni kezd. - Hahóóóó! . . .

Van itt valaki? . . . Hahóóóóó! . . . Jöjjön elő, nem esik bántód<ísa! . . .

Csak a távoli visszhang válaszol: nem esik bá.ntóc~ása . . . azután csend. A professzor sietc~e levonja a következtetést: - Nincs itt senki és semmi.

Képzelté, kisfiam.

Proton tiltakozik:

- Ne tessék folyvást ezt mondani! Nem képzelődtem!

- Kérlek, legyen, nem képzelődtél... Tudod mit? Próbáld meg te is: hívjad. Hátha neked előjön.

- Nem jön elő. Az a lény bizonyára azér t rejtőzött el, mert fél az exnbex-ektől. Hívásra, kiabálásra nem bolond előjönni. Ez a tény azonban nem bizonyítja nemlétét!

Liuna hirtelen leinti a kisfiút:

- ll~Taradj csendben! Hallok valamit! . . . L'alaF~i jön! - Én is hallom! - mondja izgatottan);erei.

- Tal~in a majom! - vigy orog Hüsnu.

A távoli fatörzsek takarásából egy-egy pillanatra feltűnik a közelítő alak.

- Nem a majom, hanem Lars Moberg főkertész! - ismeri fel Pierre.

Valóban Lars bácsi lép a tisztásra. - Hahóóóóó! . . . Maguk kiabáltak?

- Igen, mi. Jóholdat, Lars bácsi! - köszön Liuna.

- Jóholdat, Liuna! Magát is lehet látni? . . . Ni csak, Pierre! Mintha tegnap is találkoztunk volna.

Nazim Hüsnu felölti legtekintélyesebb professzori arcát.

- Jó, hogy jön, Moberg úr. Magára bízom a gyerekeket. Nekem már nincs több időm erre a . . . erre a csacsiságra. A kis Proton azt állítja, hogy randeviót itt valami gorillahölgyével! . . . Mit szól hozzá? Gorilla az arborétumban! A maga birodalmában! Jó, mi? . . . Az igazgatónő kérésére elkísértem őket ide a helyszínre, természetesen hiába. Rajtunk kívül nincs itt. semmiféle élőlény! . . . Nem lophatom tovább az időmet. Ugye, megbízhatom magában, vigyáz rájuk, nehogy felfalja őket a gorilla! - és bántón vihog a maga gyártotta élcen.

Lars bácsi megfontoltan válaszol:

- Kérem. professzor úr, tessék csak nyugodtan távozni. Vállalom a feladatot. Hüsnu kegyesen kezeti foga főkéntessel.

- Köszönöm, Moberg úr! - Majd távolodva még visszaszól: - Csak kutassatok, keressetek! . . . Aki keres, talál! . . . És bezárulnak mögötte a virágzó magnóliabokrok.

Lars bácsi hümmög magában, azután csak kimondja: - Ez jól itthagytam magukat.

- Ez igen - állapítja meg Berci is. - Fura ember. Protonnak is van véleménye:

- Nekem nem tetszik Hüsnu bácsi.

- Miért nem? - kíváncsiskodik Liuna.

- Neked persze tetszik - förmed rá a legifjabb Casteiro -, mert tudta folytatni a versedet!

- Egy szóval se mondtam, hogy tetszik . . . , csak azt kérdeztem, neked miért nem tetszik?!

- Mert kicsúfolt minket! Pedig nem bántottuk.

Pierre vezérnek méltó alánssággal szel a kérdéshez:

- Pintonrak igaz van. Hüsnu professzor édesanyám jelenlétében barátságosnak mutatkozott, c;e mihelyt egyedül maradt velünk, fölényes, nagyképu lett. Ilulo apját is „sárga bőrűnek” nevezte . . .

Lars l~Jloberg is kimondja, amit gondol:

- Bevallom, én sem szeretem őt. Találkoztam vele már néhányszor. Lehet, hogy tudósnek nagy, de embernek kicsi.

Ez a nyilatkozat gondolkodásra serkent. PJJindenki hallgat. - Lars bácsi - ragadja meg Berci a kínáló alkalmat mit tetszik szólni ahhoz, hogy Proton itt, ezen a helyen, ott, azokon a fákon valami ősembert vagy valami ősmajmot látott?

- Ősembert? . . . Ősmajmot? . . . - csodálkozik Moberg. Mesélek csak el részletesebben!

- Majd én! - ajánlkozik Pierre, és röviden de pontosan elmond mindent a jól ismert utolsó mondatig: " . . . a lián hosszú légzőgyökere, mint a régimódi faliórák ingája, még sokáig lengett ide-oda, ide-oda . . . " A végén hozzátette: Várjuk Lars bácsi véleményét.

- A véleményemet? . . . Hát hogy is mondjam? . . . - töpreng kis ideig, aztán határoz. - Proton, kisfiam, kérdeznék valamit. Megfigyelted jól annak a szőrös valakinek a mozdulatait?

- Igen . . . azt hiszem.

- Úgy mozgott, mint aki azt a liánrepülést először csinálja? Bizonytalan volt?

- Nem . . . dehogy! Határozottan nem! - állítja a kisfiú.

- Akkor talán úgy - tapogatózik tovább Lars bácsi -, mint aki jól ismeri a helyszínt?

- Igen. Rendkívül biztosan ugrott, repült.

- Tehát lehet, hogy napok vagy hetek óta él az arborétumban ?

- Inkább hetek óta: Csodálatosan mozgott!

A főkertész m~;st alaposan -nekikévvül, aztán formás kiselőadást tart figyelmes hallgatóinak:

- Egy élőlényencü, aki hosszú ideje nap mint nap a fák tetején ugrál, repül, torraízik, azaz nehéz fizikai munkát végez, rengeteg táplálékra van szüksége. Legkevesebb napi tíz kiló

gyümölcsöt: banánt, datolyát, almát, répát kell ennie. Mondjuk: két hét alatt másfél mázsát! Honnan venné ezt? . . . Az arborétumban napi egy kilót sem talál.

A majomkenyérfa van egy kevéske fonnyadt termés, pár szem a kakaófákon, valamicske csipkebogyó és fekete szeder . . . , fél fogára sem elég egy feltehetően nyolcvankilós élőlénynek. Az arborétumban főleg díszfák és díszcserjék pampáznak. Hajtásuk, levelük, kérgük legfeljebb egy rénszarvasnak volna táplálék. No persze a málnabokrok is teremnek . . . egy-két marékkal... A

te légtornászodnak, Pintonkám, már réges-régen éhen kellett volna halnia!
- De nem halt éhen - vitatkozik a gyerek -, tehát mégis keltett valahogy táplálkozni. Mondjuk . . . mondjuk, rendszeresen átszökött a 17-es kertészetbe, ahol mázsaszámra talált zöldséget, gyümölcsöt!

Lars bácsi azonnal cáfol:

- A kertészetbe nem lehet átszökni, főleg rendszeresen nem. Az épület díszkertjéből nyíló átjárót, a hatalmas, légmentesen illeszkedő krómacél kaput én tartom állandóan zárva. Oda még az igazgatónőt is csak én engedhetem be. Proton kedve lekonyul.

- Akkor hát amit láttam . . . nem létezik. Lars bácsinak is ez a véleménye?

- Más megoldás nincs - mondja a főkertész, és szívből sajnálja a csalódott kisfiút.

- De van! - szólal meg keményen, magabiztosan Liuna. - Nocsak, Liunácska - csodálkozik Lars bácsi -, maga el tud képzelni valamilyen más megoldást is?

- Bizony el! . . . Például valaki, akinek kulcsa van az arborétum kapujához, minden este az elsötétítés után, amikor mindenki alszik, és az intézetet nem őrzi senki, táplálékot visz be Proton "légtornászának".

Lars Moberg meghökken.

- Hohó! Megálljunk csak! Ezt át kell gondolni! . . . Este, elsötétítés után . . . , a mini furgon egész éjjel üzemel . . . állomása az intézet halljából nyílik . . . , az arborétum nem oly an féltett hely, mint a kertészet, minden kutatónak van hozzá kulcsa . . . szerezhethet bárki . . . Lehetséges! Igen, lehetséges! Liuna üti a vasat azon melegében.

- Ha lehetséges, akkor rajta kell csípni a tettest! . . . De hogyan? - kérdezi kicsit tétován.

Az ilyen kérdésekre Pier re azonnal tud válaszolni.

- Úgy, hogy Lars bácsi beenged minket az arborétumba . . . mondjuk, ma éjjel.

- Nono! - aggályoskodik a főkertész. - Hiába engedném be magukat. Az új "Pihenési Rendelet" előírja, hogy minden éjjel nyolcórányi időtartamra el kell sötétíteni valamennyi kupolavárost. Ez az arborétumra is vonatkozik. A mi emberünk csakis ilyenkor hozhatja be az egész napi ételét. Hiába léskelődne, a szurokfekete éjszakában nem látnának semmit. Ha fényt gyűjtene . . .

- Nem gyűjtünk fényt! - szól közbe határozottan Pierre. Ő nem fog látni minket, de mi látni fogjuk őt! Infravörös keresőket viszünk magunkkal. Azon keresztül sötétben is megfigyelhetők a különböző hőmérsékletű tárgyak és személyek. Egy élő ember 37 Celsius-fokú teste élesen kirajzolódik a készülék képernyőjén.

Lars Moberg gyorsan felfogja az ajánlat hasznos voltát, és beleegyezik.

- Ez tetszik nekem, megpróbálhatjuk. De csak ketten megyünk: Pierre és én. Ha kevesebb a leselkedő, kevesebb a veszély!

- Tiltakozom! Szaa=azzunk! - követeli Berci, mert szeretne ő is jelen lenni az éjszakai felderítésen.

Liuna leinti.

- Ne ugráljál, te heves vérű magyar! Nem szükséges szavazni. A Négyek Tanácsát képviselje csak Pierre egyedül. Nem azért, mert ő a vezér, hanem mert ő volt jelen a szóban forgó "majomparádén". Te aludj csak az ágyacskádban . . . Liuna kedvéért Berci azonnal hajlandó elszívni a békepipát.

- Rendben van, beleegyezem. De én nem fogok az ágyacskámban aludni, hanem megkérem Szíriusz bácsit, engedje meg, hogy a lakásán megvárhasst:k az eredményt. Lars bácsi és Pierre dolguk végeztével odajöhetnek . . .

- Megígérjük! - fogadja a két felderítő. A főkertész még hozzáfűzi ággondalmát: - Ha Szíriusz kapitány is beleegyezik.

Szíriusz bácsi dolgozószobájában félhomály és álmos némaság terjeng. A kapitány az íróasztalánál ül, mélyen elmerülve egy könyv olvasásában. ~ Igazi, ősi típusú kötet, se hangja, se illata, közönséges papírra nyomott fekete betűsorait olvasni kell! A XX. században jelent meg, egy G. B. Shaw nevű angol ember írta.*
" . . . mondjuk, hogy te vagy Salamon király, én meg Sába király né. Én eljövök hozzád, és bevallom, hogy szeretlek. Ami azt jelenti, hogy birtokba veszek. Szerelmem olyan, mint az oroszlán: felfallak, és a magam részévé teszek . . .
" Őt nem falta fel az oroszlán . . . nem vesztette el a szabadságát . . . Meleg csend veszi körül. A múlt képei . . . Millió és millió kilométert utazott az űrben . . . , asszony nélkül. Odahaza nem várta soha sem feleség, sem szerető . . . csak a hűséges Leonida, aki anyja helyett anyja, testvére helyett testvére volt . . .
. és most ezek a gyerekek: a sokat ígérő Pierre, a tevékeny, ügyes Berci, a

kedves kis Proton . . . , és Liuna, a szép, Liuna, az okos, Liuna, a tehetséges! . . . Azelőtt a FELADAT volt mindig a legfontosabb. Azt pontosan teljesítette. Most ezekért él, ez a feladata . . . jól van ez így . . . A szoba legsötétebb sarkában, három puhán ölelő fotelban üldögélnek a gyerekek. Berci nagyokat ásítva hanyatt dől, mellette Proton valóban alszik, a harmadikban Liuna. Ő verseket olvas egy olyan könyvből, amelynek a lapjai sötétben világítanak . . .

Ekkor halkán nyitódik az ajtó, zajtalanul becsúszik a tokjába . . . a nyíláson belép Leonida. Nézi őket . . . Szóljon? Ne szóljon? Aztán csak kimondja, amit gondol:

- Nekem ugyan semmi közöm hozzá, de mégis megkérdezem: mi célból bóbiskolnak itt? Nem akarnak hazamenni lefeküdni?

Liuna válaszol:

- Drága Leonida néni, fontos üzenetet várunk Pierre-től.

* A XXV, században az úrhajózás bármilyen rangot viselő tisztjének a kötelező világnyelven kívül még három nyelven kellett felsőfokon beszélnie. Viktor Szíriusz anyanyelve orosz volt, de kitűnően beszélt spanyolul, angolul és franciául. Kocsis János, Berci édesapja, fizikusprofesszor, a Világállam kulturális minisztere és Szíriusz kapitány ifjúkori testi-lelki jó barátok voltak. Az ő kedvéért magyarul is megtanult

Az asszonyt nem könnyű megnyugtatni.

- Ez máskor is így kezdődött. Vártak egy ártatlan kis "üzenetet" . . . aztán mi lett belőle? Világrengés! . . . Maguk megint készülnek valamire! Érzem a veszély szagát!

- Semmiség az egész, Leonida néni - fogalmaz ravaszul Berci. - Csak egy kis táplálkozási probléma merült fel: ki kinek ad enni? . . .

Most megszólalnak a várva várt kapuharangok.

- Megjöttek! - örvendezik Proton.

- Kik jöttek meg? - kérdezi azonnal Leonida, mert észreveszi a többes számot.

- Pierre és Lars bácsi -- mondja Liuna.

- Pierre és Lars bácsi? . . . Lars Moberg? - ámuldozik az asszony. - Mit keres itt az éjszaka közepén?

- Majd később mindent megtud, kedves Leonida . . . , most, kérem, menjen, és nyisson nekik ajtót.

Leonida néni szó nélkül teljesíti Szíriusz parancsát. Kinyitja a kaput. Pierre és Lars bácsi udvariasan köszön:

- Jóhóholdat kívánunk!

- tóhóholdat! - veti nekik a szót a háziasszony. - Jöjjenek be!

A fiatalok kíváncsian körülveszik az érkezőket. - Csakhogy itt vagytok!

- Már aggódtunk!

- Mit csináltak ilyen sokáig?

- Gyerekek! Gyerekek! Türelmesebben! - nyugtatja az izgatott kérdezőket a kapitány. - Engedjétek, hogy leüljenek, hagy kifújják magukat! Lars barátom, Pierre fiam, nem vagytok éhesek?

- Mi tagadás . . . - kezdi mondani a főerdész.

- Jó, jó, ne is folytasd! Leonida, kérem, Moberg úr és Pierre farkaséhes. Kérem, készítsen nekik egy kis harapnivalót.

Leonida néni nyel egyet, aztán neheztelve megszólal:

- Köszönöm, Viktor Szíriusz, hogy ilyen finom selyempapírba csomagolta a parancsát: menjek Ici . . . Kimegyek. Majd szóljanak videfonon, ha bejöhetnek . . . - és elhagyja a helyiséget.

Proton izgalmában már majdnem szikrázik.

- Pierre! Mondd gyorsan, mi történt! Szíriusz közbeszól:

- Ne gyorsan! Szép lassan mondd, édes fiam, pontosan és reazletcsen. És Lars bácsit is hagyj szóhoz jutni.

- Igenis . . . Lars bácsi sötétítés után tíz perccel várt az intézet minifurgon-állomásán. Akkor már az intézettől mindenki hazament. Az ajtók és a zsilipkapuk zárva voltak. Lars bácsinak mindenhez van kulcsa. Kézen fogva vezetett a sötétben . . . kitűnően ismerte a járást. Pár perc múlva az arborétumban kuporogtunk, közel a kapuhoz, egy józsuébokur takarásában. Kipróbáltam az infravörös keresőt. A képernyőjén tisztán lehetett látni a szuroksötétben is egyes növények szárát, levélzetét, virágait . . .

Eerci türelmetlenül sürgeti:

- Ne játssz az ideáeinkkel, vezérem! Mondd már:-jött valaki, vagy nem?
 - Ne siettesd őt, Berci fiam - inti a fiút a kapitány -, a legapróbb részlet is fontos lehet . . . Tehát várakoztatok a sötétben. Közben nem történt semmi, nem hallottatok semmit?
 - De, hallottunk! Lars bácsi, tessék elmondani. Lars bácsinak jobban elhiszik.
 - Rendben van, elmondom. Jó félórás tökéletes csend után egy távoli, fájdalmas üvöltést hallottunk. Valahogy így szólt: uáááá . . . uáááá . . . Emberi hang volt, megesküszöm rá! Azután utána megint sokáig semmi. Legalább egy óra telt el így. AJ~kor... megzörrent ~ kupola krómaccél kapuján a zár! A képernyőn jól lehetett látni, hogyan nyílik a kapuszárny . . . és az arborétumba belépett egy alak!
 - Férfi vagy no? - kérdezte Liuna.
 - Biztosan nem tudjuk, de méreteiből ítélve magas férfi. Hosszú, bő köpenybe burkolózott, fejére csuklyát húzott, mely elfedte arcát is. Egyik kezében valami szíjostorfélét szorított, a másikban ételhordót cipelt. Mindezt nagyon tisztán mutatta az infravörös kereső. Mi moccanni se mertünk . . . A csuklyás g~Jorsan eltűnt a fák között . . .
 - Ki lehetett? - faggatja a mesélőt Berci. - Vajon ismer jük?
 - Nem tudom - válaszolja becsületesen Pierre. - Nem lenne igaz, ha bármi mást mondanék. A köpeny, a sapka felis

merhetetlenné tette. De Iehet, hogy különben sem ismerjük. Hold Allam most tele van idegennel. Tudósokkal és kísérőkkel. Persze nem valószínű, hogy a mi ordító lényünknek köze van a kongresszushoz.

- Ne találgassunk! - figyelmezteti a fiatalokat Szíriusz kapitány. - Lars barátom, te folytasd. Visszajött a csuklyás idegen? Sokáig kellett várnotok?
 - Most már nem olyan sokáig. Kiszámítottuk, hogy az éjfali látogató körülbelül 15 perc alatt érkezhethet a majomkenyér fához. Éppen ennyi idő telhetett el, amikor újból felhangzott az üvöltés! De most sokkal vadabban. Iszonyú vonyítások, sikoltások örvén~lettek az éjszakában! lllint amikor zatcekit verrcek! . . . Utána borzasztó csend . . . Jó félóra múlva jött vissza a csuklyás. Az ételhordóban zörögtek az üres lábasok . . . Enynyi . . . Többet nem tudunk. Vége . . .
 Csend . . .

Majd nyílik az ajtó. Leonida lép be. Tálcán szépen díszített hidegtálat, tányérokot, evőeszközt hoz be. Buzgón megteríti a két éhezőnek, majd a legszívesebb háziasszonyi hangján hívja őket:

- Jöjjenek enni, kedveskéim! Egy kis sonka, vaj, dzsem, kemény tojás, meleg zsemle, amit hamarjában találtam . . . meg egy korty borocska. Jót fog tenni ennyi izgalom után!

A kapitány mintha rácsodálkoznék:

- Miféle izgalomról beszél, kedves Leonida?

- Ne játssza az ártatlant, Viktor Szíriusz. Tudom, hogy akarattal hagyta bekapcsolva a mikrofont. Hogy mindent halljak a konyhában.

- Bevallom, akarattal. l;s valóban hallott mindent? - Hallottam.

- Ez esetben volna szíves elmondani véleményét a dolgokról.

- Véleményem nincs. Tegyenek, amit akarnak! - nyilatkozik határozottan Leonida néni. - Nem avatkozom bele! De . . - és egyszerre csupa részvét lesz a hangja - de ugye nem engedik . . . ne engedjék, Viktor Szíriusz, hogy azt a szegény állatot . . . vagy embert . . . kínozzák, verjék! Ugye, megmentik őt?

Szír iusz bácsi pár másodpercig komoran hallgat, aztán így válaszol:

- Legyen nyugodt, megmentjük.

- Megnyugodtam. Gondolom, hogy csak egy buta, komisz emberről van szó, akit majd Viktor Szíriusz megleckéztet, és kész! . . . No, megyek aludni . . .

Leonida néni után becsukódik az ajtó.

Magára marad Szíriusz kapitány és a Négyek Tanácsa. Fáradtak és álmosak ők is. Az idő már túl jár a kötelező elsötétítés felénél... Most Európa Államban pontosan 2 óra van, Hold Allamban Sol-242. Három óra múlva (Sol-239-kor) automatikusan felgöngyölődnek a sötétítőredőnyök. A nap tüzes sugarai - áthatolva a kupolák kettős falú félgömbjén, megszelídülve a közöttük cirkuláló Fluo-Fix mentőfolyadékon - kellemes halványkék fénnel árasztják el a Hold 219 kupolavárosát.

De most még sötét van, és ki tudja, milyen bűn elkövetésére készülődnek az ismeretlen tettesek . . . ezek Liuna gondolatai.

Pierre töri meg a csendet:

- Drága, jószívű Leonida néni! Segítene minden bajbajutotton !

Közben Liuna aggodalma szavakká formálódott:

- Jó, hogy nem sejti, milyen gonosz erő működik itt az éjszakában. Igaz, Szíriusz bácsi?

- Igaz. Ennek a fele se tréfa! Éppen ezért vegyétek tudomásul szigorú parancsomat. Tudtom és engedelmem nélkül senki egyetlen lépést sem tehet ebben az ügyben! Megértettétek? !

- Megértettük.

- Akkor most igyekezzetek haza, és gyorsan bújjatok ágyba! . . . Késő van. Jó éjszakát! . . .

Álmosan válaszol a búcsúkórus: - Jó éjszakát, Szíriusz bácsi! . . .

HARMADIK FEJEZET

Amelybe az a narratívai Ramon Garcia Tanácsosok között Hold Államokba Az Élettani Intézet igazgatójának dolgozószobájában halkán megszólal a videofon hívójel. Helga asszony bekapcsolja a készüléket. Senna jelentkezik.

- A Carmen lunabuszról keresik asszonyomat. Az illető nem mondta a nevet.

- Biztosan még egy tudós . . . Kapcsolja be. Kellemes férfihang szólal meg:

- Helga Renard igazgatónővel szeretnék beszélni. - Helga Renard vagyok.

A hívó udvariasan bemutatkozik:

- Én pedig Ramon Garcia, a Marrakechi Őslénykutató Intézet igazgatója.

Üdvözlöm, kollégánom! Képre kapcsolok. - Énis...

Idős, kopasz bácsi mosolyog a képernyőnél.

- Mily kellemes meglepetés! Pápaszemes, tudós néni helyett bájos fiafai se izor!

Helga nevet.

- Igazgató úr igazi spanyol caballero még min . . . azaz . . . - Mondja csak ki bátran, senora: még mindig! Száztizenét évesen! Nem titok! Büszkén viselem!

- Száztizenhét? . . . Nem hiszem!

- Majd bizonyítom. Van személyi kártyám . . . Nemsokára ugyanis találkozunk.

Most éppen útban vagyok magukhoz a Carmen lunabuszon.

- Jelezték az érkezését. Az úrállomáson várni fogja egy volt tanítványa.

- Nagyon kedves figyelmesség. Szabad tudnom, kicsoda? - Nazim Hüsnü.

Garcia töpreng egy keveset: az emlékeiben kutat.

- Nazim Hüsnü . . . Igen, emlékezem! Érdekes ember volt. - Ő a kongresszus előkészítő bizottságának a titkára.

- Igen, tudom . . . Akkor, azt hiszem, őt megkérhetem rá . . . - Mire?

- Magánügy . . . de nem titok. Szexetnék megismerkedni Hold Állam híres emberével, Szíriusz kapitánnyal . . .

(Úgy hiszem, a XX. századi olvasót újból tájékoztatnom kell, mégpedig Marrakechről, az Őslénykutató Intézetéről és Ramon Garciaról... Marrakech nagyon régi városka Afrika Állam északnyugati csücskén fekvő Marokkó országban, a magas Atlasz hegység tövében, közel az Atlanti-óceánhoz. A XX. században még csak 300 ezer lakosa volt, és szerényen meghúzódott a harmadik helyen a kétmillió Casablanca és a pompás királyi székhely: Rabat mögött. Ez időben a francia Axembourg professzor és Emile Ennouchi algériai régész ősemberi maradványokat talált Marokkóban. Ternifine homokbányájában és egy Marrakech menti vízmosás szakadék üledékében feltárt 80-100 ezer éves leletek - koponyatöredékek, állkapcsok fogakkal, gerinc- és bordatörmelék - bizonyították, hogy az ősember (paleanthropusz) Afrikában is elterjedt. Az ezt követő századokban még ezer és ezer ősemberi eszmény maradványt - koponyát, sőt egész csontvázat is - ástak ki Afrika Államban a szorgalmas paleontológusok. Az őslénykutatásra a koronát Ramon Garcia spanyol tudós tette. 2420-ban a marokkói Azmiziz falutól délkeletre magasodó 4765 méteres Toubkal-csúcs északi oldalán nagy terjedelmű kanyargós barlangrendszer fedezett fel, amelynek legmélyén két mumifikált paleanthropuszt talált: egy férfit és egy nőt. A nevük senor Toubkal és senora Toubkal lett. Az egész világon így ismerik őket. A mellettük lévő fészekszerű fekvőhely; tűzhely, különféle használati tárgyak, pattintott kőbalták, élesre csiszolt bőrnyúzók kavicsok, ivóedények teljes egészben megmaradtak. Biológusok, geológusok, régészek, orvosok százai vizsgálták meg a csodálatos állapotban feltárt leleteket, és véleményük szerint a mumifikálás a barlang abszolút csiramentes levegőjének, állandóan egyenletes hőmérsékletének és a falak foszfortartalmának köszönhető.

Senor és sersora Toubkal ma is százezer éves otthonában nyugszik, zavartalanul. Nem érinti őket senki. A barlangot a kíváncsi tömeg elől elzárták. Csak neves szaktudótok te

kinthetik meg. Az érdeklődő turisták tízezreit kénye~mes lanov~a röpíti fel a hegyoldalra, a barlang közelébe. Ott ötcsillagos luxusszálloda, pazar étterem és az őseber barlangjának, valamint a Toubkal "házaspár"-nak tökéletes másolata fogadja őket.

Afrika .411am 2430-ban őslénykutató Intézetet létesített. Ennek élére sikerült megnyerniük a híres Ramon Garcia professzort, aki ma már több mint ötven éve működik Mar rakechban. Intézete a világ paleontológusainak a "Mekkája" lett.) A Hotel Galilei első emeletén, a 4-es lakosztályban Ramon Garcia igazgató és Nazim Hüsnu professzor éppen búcsúzkodik.

- Köszönöm, Nazim fiam, a kalauzolást. Igazán figyelmes voltál. A hotel kitűnő!
. . . De még egy utolsó szívességet kérnék.

- Parancsoljon, igazgató úr!

- Biztosan találkozott már itt a Holdon Szíriusz kapitánnyal. Szeretnék vele megismerkedni.

Nazim Hüsnu gyorsan leküzdte a meglepetés okozta zavart. ~`Jgy tesz, mintha gondolkodna.

- Szíriusz kapitány . . . , igen . . . ismerem . . . de csak futólag. Mogorva, barátságatlan ember.

- Barátságatlan? - csodálkozik Garcia. - Ez meglep. Azt hittem . . . Na mindegy. Azért megpróbálhatnád. Beszélj vele, kérd meg, hogy fogadjon.

- Természetesen, azonnal! Lemegyek a recepcióba, onnan f elhívom.

- Miért mennél le? Itt a szobában is van videfon . . .

- Igen, természetesen van . . . de nem tudom a kapitány hívószámát . . . nem látok videfonkönyvet. A főportán bizt.osan megmondják.

Választ sem vár va gyorsan eltávozik. Elmúlik öt perc. Hüsnu megjelenik.

- Nos? Sikerült? Beszélte vele? - érdeklődik Garcia:

- Igen. Elég kellemetlen beszélgetés volt. A válasz eluta= sító. Szíriusz kapitány betegségére hivatkozott, nem tudja önt fogadni.

- Beteg? . . . Mi baja? . . . Súlyos? Hüsnu elhúzza a száját.

- Nem közölte velem . . . sajnálom. Garda lemondóan legyint.

- Mindegy. Köszönöm, hogy megpróbáltad.

- Bocsásson meg, igazgató úr, nekem mennem kell. Parancsol még valamit?

- Semmit, semmit, eredj csak, fiam. Majd találkozunk a kongresszuson. Köszönöm a segítséget . . . Viszontlátásra! Barátságosan rázogatja Nazim Hüsnu kezét.

- Viszontlátásra, igazgató úr! . . . - Aztán enyhe gúny nyal hozzáteszi: - Vagy ahogyan itt mondják: jóhódat!

És elhagyja a szobát.

Ramon Garcia utána néz. Csóválja a fejét, és csak úgy magában mondogatja:

- Beteg . . . ejnye, de sajnálom . . . Talán küldök neki egy névjegyet, jókívánsággal, azért csak nem haragszik meg . . . Házi videfonon hívja a recepciót.

- Itt Ramon Garcia.

- Parancsoljon, igazgató úr.

- Kérem, ismerik önök Szíriusz kapitányt?

- Természetesen ismerjük. Viktor Szíriuszt a Holdon mindenki ismeri.

- Tudják, hogy hol lakik?

- Igen, hogyne. Huszonnyolcas kupolaváros, Dubarry villa. - Ha írnék pár sor t neki . . . elvinné valaki?

- Igenis, uram. Mikor küldhetem fel a fiút?

Leonida néni lelkenedezve fogadja az érkezőket:

- Pierre! Liuna! Csakhogy megjöttetek! Berci és Proton már javában reggelizik.

Viktor Szíriusz már keresett titeket. Hol voltatok?

- Bejártuk a fél Holdat - kezdi mesélni Liuna -, Helga néninél is voltunk . . . Megjelenik a kapitány.

- Jóhódat, gyerekek! Csakhogy itt vagytok!

- Jóhódat, Szíriusz bácsi! Történi valami? - kérdezi Pierr e.

- Tegnap óta semmi - válaszol a ház ura -, hacsak az nem,

hogy megérkezett a Holdra a vilá kongresszus díszvendége, a marrakechi Ramon

Garcia. A televízió mondta be.

- b, tudjuk! - legyint Liuna. - Majdnem mi lettünk a kísértés, de Hüsni bácsi enyhén erőszakot alkalmazott . . . és ő ment fogadni a HÍRES EMBERT a lunabuszkikötőbe.

Pierre kiegészíti a tudósítást:

- Ugyanis mi voltunk ott előbb, mi kaptuk a megbízást, és már éppen indultunk volna, amikor befutott Hüsni mester. "Én megyek őt fogadni! A tanítványa voltam!" - szólt és eszelekedett: rohant a kikötőbe. Édesanyám azt mondta: "Hadd menjen, Legalább csinál valamit." Mert édesanyám nem sok hasznát látja. Az előkészítő "titkár úr" szereti kihúzni magát a munkából.

- Helga néni még azt is mondta - tájékoztat tovább Liuna -, hogy Garcia igazgató úr még a Carmen lunabuszról felhívta őt, és arra kérte: mutassa be a Hold híres emberének! Pintorr nevetve közbekiabál:

- Ki a Hold híres embere? . . . Na ki?

Berci ügyes hangutánzó parodista. Most a népszerű plasztivizorsztár: Rosa Mariny búgó alt hangján válaszol a kérdésre: - A Hold híres embere természetesen Viktor Szíriusz nyugállományú űrhajóskapitány!

Liunát megszállja egy jókedvű kisördög. Régi filmekből ismert vásári kikiáltók hangján hangoskodik:

- Csak beffellé! Csak beffellé! Hölgyek és urak! Emberek és robotok! Itt látható a Hold híres embere! A lábujjától a feje búbjáig két méter, a feje búbjától a lábujjáig ismét két méter, összesen négy méter! Nem harap! Nem bánt! Bátran meg lehet tekinteni!

Pierre ráduplicál:

- Figyellem! . . . A híres ember etetése tillos! Valamennyien harsogva nevetnek. Szíriusz kapitánynak még a könnyei is potyognak. Egyedül Leonida néni komorul el. Népi kelléktárából előhúzza az ideillő jóslást:

- Csak nevéssenek! Sok nevetésnek sírás a vége!

Mintha ezt a végsőt várta volna, megcsendült a kapuharangocská. A kapitány rápiéz Leonidára.

- Hallottam én is, Viktor Szíriusz! Megyek.

Kíváncsian lesik az ajtót. Vajon a jóslat ilyen gyorsan be válik? . . . Megjelenik Leonida néni. Kezében kis fehér boríték.

- Magának hozták ezt a levelet, Viktor Szíriusz. - Ki hozta?

- A Hotel Galilei küldönce. Tessék. A kapitány átveszi, felbontja.

- Hm . . . hm . . . Ramon Garcia névjegye . . . paleontológus . . . Marrakech . . . "Igen tisztelt Viktor Szíriusz úr !, ~ olvassa. - Végtelenül sajnálom, hogy betegsége miatt nem fogadhat. Javulást kíván tisztelője . . . " Ennyi az egész . . . Hm! Beiegségem miatt nem fogadhatom? Leonida, kérem, beteg vagyok én? Leonida nem hagyja ki a kínáló alkalmat:

- Eltekintve egy-két rögeszméjétől, egészséges, mint a makk!

- Tanúsítjátok ti is? - fordul a Négy ekhez. - Igen! - zeng az egyöntetű válasz.

- No, akkor hívja fel nekem valaki a Hotel Galileit.

- Igenis! - ugrik Pintorr, és máris hallani négy kicsi fémes koppanást. - Hotel Galilei? . . . Tessék, Szíriusz bácsi, itt aannak! '

- Hotel Galilei? - kérdezi Viktor Szíriusz is (teljesen fölöslegesen). Gepi hang válaszol:

- Igen. Parancsoljon, kapitány úr!

- Megismeri a hangomat, Péter? - csodálkozik Szíriusz: - Akárcsak kapitány úr az enyémet! . . . Kapcsoljam Ra-, mon Garcia urat?

- Ezt is tudja?

- Természetesen. A foglalkozásomhoz tartozik. Kapesolom a vendég urat.

Kis kattánás után meleg férfihang szólal meg: Itt Garcia. - Itt Szíriusz.

- Maravilloso! - örvendezik a másik. - Azonnal képre kapcsolok!

- I; n is!

- 6 . . . ó . . . se~ior Szíriusz! . . . Személyesen! . . . Micsoda megtiszteltetés! Mivel szolgálhatok?

- Arra kérem, hogy egyetlen kérdésemre válaszoljon.

- Por supuesto! . . . ierm~szeiesen válaszolok. 'tes::éh h~rdezni...

- Ki mondta önnek, hogy beteg vagyok, és nem fogadhatom?

- Kedves volt tanítványom, a kongresszus szervező titkára, senor Hüsni.

- Úgy? . . . Sen`or Hüsni . . .

- Igen. Ő beszélt a kapitány úrral alig félórája, neki mondta, hogy beteg, nem

tud fogadni. - Kis szünetet tart. - Miért kérdezi, senor Szíriusz? Talán nem felel meg a valóságnak? Gracias a Dios! Nem beteg?

- De . . . félig-meddig megfelel. Ugyanis beteg vagyok, de csak ismeretlen idegeneknek. Azokat valóban nem fogadom. De Ramon Garcia nem idegen! A sajnálatos félreértés oka az, hogy vonalhiba miatt nem értettem a nevét. Most kaptam meg a névjegyét. Bocsánátát kérem az elutasításért. Kérem, tiszteljen meg a látogatásával.

Garcia arcán felvillan az őszinte öröm. Mohón kérdezi: - Mikor menjek, és hova? Most azonnal és a lakásomra. Leonida habos kakaóval és mazsolás kuglóffal várja önt.

- - Nagyszerű i Azt ugyan nem tudom, ki az a Leonida nevű hölgy, ám a kakaó és a mazsolás kuglóf maravilloso! De . . . arca most aggodalmasra vált - hogy jutok a lakására? Hold Államban nem vagyok járatos. Életemben először vagyok itt. - = Seinrrü baj! Fiatal barátom, Pierre Renard elmegy önért. Tíz perc múlva ott lesz . . .

- Megjöttünk, Szíriusz bácsi! - jelentkezik Pierre. Szíriusz kapitány baráti öléléssel- fogadja a rriarrakechi vendéget.

- Jólioldat, Rarrion Garcia! ZSrülök, hogy eljött . . . - aztán bizalmas tegezésre vált - örülök, hogy eljöttél, hogy személyesen is megismerhetlek!

- Ha szabad, én is így köszöntlek: jóholdat, Szíriusz kapitány ! Nagy megtiszteltetés, hogy az otthonodban fogadsz: Muchas gracias . . . köszönöm, hogy elküldted értem a kedves Pierre-t. ÍUgyesen elkalauzolt, és nagys?erűen elbeszélgettünk. ~`i, si . . . Róla már mindent tudok. Tudom, hogy seT~oru

Renard fia. Tudom, hogy van három jóbarátja: Pintorv Ljiuna és Berszi . . . nehéz kimondani őket . . . akik jelenleg itt vannak nálad, állítólag engem, az érdemtelen öregembert várják, és hogy ők a Négyek Tanácsa! És most már tudom azt is, hogy kicsoda Leonida néni! - Udvariasan meghajol a ház asszonya előtt. - Jóholdat kívánok, senora!

Leonida spanyol gráciával fogadja.

- Buenas lunas, caballero! Bienvenido!

(Ami világnyelven így hangzik: "Jóholdat, uram! Isten hozta! . . . " Leonida néni ugyanis leány korában pár évet Spanyolhonban élt mint Szíriusz bácsi özvegy édesanyjának nevelt lánya. Barcelonában laktak, ahol Viktor Szíriusz az időben a műszaki egyetem hallgatója, később tanársegéde volt. Leonidának a messzi múltból még eszébe jut néha-néha egy-egy spanyol szó . . .)

Köszönnek a Négyek is: - Jóholdat, Garcia bácsi ! Leonida máris rendelkezik:

- Terítve van, üljenek asztalhoz! Azonnal hozom az uzsonnát. A kakaót forrón kell inni, az úgy jó! . . . Kislányom, gyere, segíts!

Liuna azonnal engedelmeskedik. Garda mosolyogva megjegyzi:

- Csodálkoznak majd otthon, ha elmesélem, hogy a Szíriusz családnál vendégeskedtem!

Alig múlik el két-három perc, Leonida és Liuna érkezik a konyhából, jól megrakott tálcákkal.

- ~Tljenek már le - biztatja az álldogálókat az asszony -; itt a kakaó! Lelkem igazgatóm, kóstolja meg bátran!

- 6 . . . ~rnuchas gracias, sersora . . . megkóstolom báíran! És most hosszú percekig Leonida néni uzsonnája a főszereplő . . . kor tyintgatják a kakaót . . . grandioso! . . . elomlik szájukban a kuglóf . . . fino! . . . A Négyek Tanácsa i.s alaposan kiveszi részét a lukulluszi örömeökből. Módszeresen, áhítatosan táplálkoznak, amíg el nem fogy minden.

- Kiváló volt! Excelenie! - zengi Leonida néni dicséretét a vendég.

Az asszony emlékezetében váratlanul felbukkan az ide illő ;,egészségére" szó spanyol megfelelője:

- A su sahod!

Ramon Gardának tetszik a háziasszony kedves igyekezete. - Igazán szépen ejti a spanyol szavakat, sersora. Szívből örülök, hogy a vendége lehettem, hogy megismerkedtünk. Most már örömmel mondom: minden jó, ha jó a vége . . .

A kis Proton rögvest közbekotyog:

- Ezt Shakespeare bácsitól tetszett kölcsönözni!

- Ejha! - csodálkozik az igazgató. - Hold Államban világirodalmi műveltséggel rendelkeznek a kisgyerekek? Szíriusz nevetve válaszol:

- Nem mindegyik, csak aki Liuna környezetében él. A mi kis piros hajú

bölcsészünk "fertőzi" meg a barátait.

- Interessante infecció!... - Nos, okos kisfiú, elárulom: azért vettem kölcsön "Shakespeare bácsi" mondását, mert nagyon szomorú lettem, amikor megtudtam, hogy Szíriusz kapitány beteg, ezért nem fogad senkit . . . engem se. És íme, most mégis az asztalánál ülök! Ez igazán jól végződött!

Leonida néni ijedten felfigyel:

- Viktor Szíriusz! Mit hallok? . . . Maga beteg? És ezt így kell megtudnom?! A kapitány most nem akar erről beszélni. - Semmi, semmi . . . ne törődjék velem . . .

- Hogy én ne törődjem velem?! . . . Hát ki törődjék magával, ha nem én?!

- Értse meg, félreértés az egész. Nem vagyok beteg! Most kellemetlen kis csend telepszik közénk. Aztán Ramon Garcia csak kimondja a bujkáló igazságot:

- Lehet, hogy sorsora Leonida megérti Szíriusz kapitányt . . . de én nem. Nekem azt mondták először, hogy senor Szíriusz nagyon beteg, utána azt, hogy csak kicsit beteg, most pedig hogy reem beteg. Ez a dolog zavaros, kapitány. Nem gondolod, hogy tisztázni kellene?

Szíriusz dönt magában.

- Helyes! Öntsünk tiszta vizet a pohárba! Garda beleegyezően bólint.

- Öntsünk! . . . Kezdjed! Halljuk a színtiszta igazságot!

- A színtiszta igazság az, hogy Nazim Hüsnu nem beszélt velem se videfonon, se pedig személyesen. Nem mondtam neki, hogy beteg vagyok, és téged nem fogadlak. Nazim Hüs

nüt életemben még csak nem is láttam! Nazim Hüsnu hazudott neF~ed!

Garcia hosszasan elgondolkozik.

- Hm . . . hm . . . : igen . . . Nazim Hüsnu . . . Érdekes, egy villanásnyi ideig bennem is élt a gyanú . . . mert utólag láttam, hogy van a hotelszobámban v ide f omlcönyv . . . Ezt te nem érted, de nem fontos . . . Ő azt mondta, hogy nincs, ezért kell lemennie a recepcióba videfonálni . . . de nem videfonált . . . visszajött, és én elhittem neki, hogy beteg vagy, nem tudsz fogadni. Ez hát a szép tiszta igazság, mégsem látok keresztül rajta! Vajon miért akart megtéveszteni engem ez a Hüsnu?

Pierre úgy hiszi, hogy tudja a választ, és ki is mondja: - Hogy ne tessék találkozni Szíriusz kapitánnyal.

- Igen, igen, ez valószínű - helyesel Garcia -, de miért ne találkozzunk? Ki mondja ezt meg nekem?

- Én megkísérlem - jelentkezik Liuna. - Hüsnu bácsi azt állította, hogy tanítványa volt az igazgató bácsinak.

- Igen . . . , ez igaz. Nagyon-nagyon régen. Hüsnu egészen fiatal ember volt. . .

(Liuna jobb keze hüvelyk- és mutatóujjával csavargatni kezdi rövidre vágott, piros hajtincseit. Proton izgatottan suttogja: "Pedzi már! . . . Pedzi már!")

- Nem tied igazgató bácsi Hüsnu-ról olyasmit, ami neki kellemetlen lenne, ha másoknak is tudomására jutna?

Garcia jól megnézte a kislányt.

- Hm . . . , te kis piros hajú! Azt hiszem, okosat kérdeztél. Lehet, hogy tudok, lehet, hogy nem. Gondolkozni kellene rajta. De ha tudnék se mondanám senkinek.

Közben Szíriusz agyában is felsorakoztak a logikus kérdések:

- Ramon Garcia! Ez a készülő kongresszus befolyásolhatja-e Hüsnu tudományos rangját, jövőjét? Erre a kérdésre válaszolsz?

- Azt hiszem, válaszolhatok: igen. Úgy értesültem, hogy nagy jelentőségű bejelentésre készül. Elfogadása esetén kellemes fordulatot vehet az élete.

Proton ágaskodik, mint az iskolában. - Szót kérek!

Szíriusz kapitány megadja.

- Beszélhetsz: Nlit akarsz mondani?

- Csak azt, hogy az igazgató bácsi is öntsön tiszta vizet a poharába.

- Hogy gondolod ezt, csöppség? - kérdezi Garcia.

- Úgy, hogy tessék nekünk elmondani mindent, amit Hüsnu bácsi életéről tud. Jót, rosszat egyformán. Ígérjük, hogy a Négyek Tanácsa nem él vissza a bizalmas közlésekkel. Bizalmat bizalomért!

Garda rácsodálkozik az okos kisfiúra.

- Szíriusz kapitány! Ez a g5•erek meggyőzött engem! . . . Rendben van. Elmondok nektek mindent, legtitkosabb gondolataimat is. Persze ne várjatok sokat: izgalmas meséket, rémtörténeteket. Kapcsolatom Hüsnuvel hézagoss volt. Akkoriban

a török kormány felkérésére Izmirben is tanítottam. A "Természettudományi Egyetemen" öslénytant adtam elő. Ennek 15 éve. Hetenként egy napot Izmirben töltöttem. Marrakechból éjjel gráviplán<in> vitt. oda, másnap éjjel ugyanaz vissza az otthonomba. Nagyon fárasztó volt. Akkor jelentkezett a tanszékemen Nazim Hüsni; öslénytant akart tanulni.

Pierre feltesz egy nagyon is logikus kérdést:

- Vajon miért lesz egy sebészorvosból paleontológus?

- Erre tudolc válaszolni. Pontosan húsz évvel ezelott a török kormány öslényntani kutatóexpedíciót küldött az Északisarkvidékre, a Svalbard-földre. A körülbelül negyvéntagú csoportnak Hüsni lett az orvosa. A tudósok szenzációs leletre bukkantak: egy jégbe fagyott fiatal mamutra. Ezt megírták akkoriban a török újságok is. A kutatóút tragikusan végződött. A gráviplán, amikor hazafelé hozta őket, lezuhant és felrobbant. Valamennyi utasa meghalt, és megsemmisült a kis mamut, valamint a teljes tudományos dokumentáció. Az expedícióból ketten maradtak életben: Hüsni és az egészségügyi kocsipilótája, mert ők a saját szántalpas járműükben utaztak. Állítólag megmenekült egy jégbe zárt másik lelet, egy paleanthropusz ósaszony is, amely nem fért el a gráviplánban. Hüsni kérték meg, hogy hozza haza. Ezt az ósaszonyt titokban tartották, nem beszélt róla senki . . . nem tudom, miért. Nekem maga Hüsni mondta el. A fiatal sebész megrendítette a szörnyű katasztrófa. Elhatározta, hogy megírja az expedíció szomorú történetét. Azért vétette föl magát a tanszékemre, hogy elsajátítva a paleontológia tudományát, szakmailag is hibátlanul szerepeltethesse "emlékező könyvecskéjében" elhunyt barátait. Öt évig volt a növendékem. Akkor valóban megjelent a svalbardi ósaszony című könyve. Nekem is dedikált egy példányt . . .

- El tetszett olvasni? - kérdezi izgatottan Liuna. - Nem . . . , nem olvastam el. Nem volt rá időm.

- Igazgató bácsi! Megvan még az a könyv?

- Talán . . . a könyvtárban. Könyvet nem szoktam eldobni.

- A későbbi években hogy alakult Hüsni élete? Ezt is tudod? - érdeklődik Szíriusz kapitány.

- Alig-alig . . . Eltűnt a közelemből. Úgy hallottam; hogy Bulgáriában telepedett le, a Sumeni Sebészeti Klinikán lett főorvos. Mint amatőr paleontológus egyre ismertebbé vált. Egy darabig figyelemmel kísérem publikációit . . . : aztán váratlanul, ismeretlen okból, elhallgatott. Három évig hírét se vettem. A svalbardi ósaszonyról sem hallottam többé soha semmit. Am a múlt hóban kaptam Hüsni-től egy különös levelet. Ezt meg tudom mutatni, itt van nálam . . . - előkotorássza a zsebéből - tessék!

Liuna nyízl érte, és azonnal felolvassa:

- "Igen tisztelt Igazgató Úr! A Nemzetközi Paleontológiai Szövetség megbízásából mint a Hold Államban rendezendő ez évi öslényntani kongresszus szervező titkára tisztelettel meghívom Igazgató urat . . . " satöbbi . . . satöbbi . . . Mellékelve egy közönséges nyomatotott meghívó.

- Nem közönséges! - tiltakozik Ramon Garcia. - Nagyon is különös! Nézzétek csak: felsorolja az előadókat . . . ott van közöttük az ő neve is. Előadásának címe: A svalbardi paleanthropuscsz fiú. Zárójelben: pályamű a Világállam Nagydíjára.

- Nem értem, mi ebben a különös - okoskodik Berci. Garda spanyolos hévvel felvilágosítja:

- Ahora mismo! . . . - Most azonnal meg fogod tudni! A Svalbard-földön paleanthropusz ósaszonyt találtak, nem füst! Hogyan lett az asszonyból fiú? . . . 'J; s a Világállam Nagydíja valóban nagy díj! Elnyerője az Amerikai Egyesült Államok

ban egy egész kutatóvárosnak és kétezer kutató tudósnak lesz teljhatalmú ura.

- Ha megnyerte, hadd vigye! Senki sem irigyli tőle! szellemeskedik Berci.

Viktor Szíriuszt azonban nem elégítik ki az eddig hallottak.

- Álljunk csak meg egy pillanatra! Senor Garcia, azt ígérted, hogy elmondod a legtitkosabb gondolataidat is. Sok érdekes dolgot tudtunk meg tőled, de azok nem tartalmaztak semmiféle titkot. Ramon Garcia! Te még tartozol nekünk a legtitkosabb gondolataiddal! Például azzal: miért nem olvastad el Hüsni könyvét? Öt évig a tanítványod volt! Nem érdekelt, hogy mit próbált? . . . Miért nem érdekelt?

- Elismerem, ezzel a magyarázattal még tartozom. De nem könnyű kimondani . . .

Viktor Szíriusz kemény nézése hosszú másodpercekig valósággal fogságba ejti Ramon Garcia tétovázó pillantását. Aztán váratlanul kedvesen elmosolyodik.

- Kimondjam helyetted? Derűs már a tekintet foglya is. - Mondd, ha tudod.

Berci hirtelen felugrik, meghajol, és ;,bekonferálj,a" a várható produkciót:

- Kedves közönségünk! Műsorunk következő száma: Nazim Hüsnu jellemrajza! Ramon Garcia helyett előadja Viktor Szíriusz! - és tapsol hozzá csattanó nagyokat, de mert nem követi ebben senki, tétován lassul a mozdulata . . . , halkul . . . és az utolsó taps már annyi zajt sem okoz, mint egy novemberi hulló falevél . . .

- Ne bohóckodj, Berci! - inti őt Liuna. - Azt hiszem, semmi örömünk sem telik majd Szíriusz bácsi előadásában.

A fiú azonnal elcsendesedik.

- Igazad van, Li . . . bocsánatot kérek, Szíriusz bácsi . . . neveletlen voltam. Befogom a szám . . .

De Garcianak tetszett ez a kis közjáték.

- Nos, kapitány! Be vagy konferálva! Kezdheted!

Viktor Szíriusz lassan, megfontoltan, minden szót alaposan meggondolva beszélni kezd:

- Azt hiszem az a fiatal sebészorvos, aki azért tanult ő s lénytant, azért így ebezett ebben a tudományban is jártas lenni, hogy tragikus sorsú társait hitelesen, valódi élmény ismerettel tudja írásában ábrázolni, az első időkben megnyerte a tetszést, becsülte ő t, talán barátodnak is tekintetted . . . mindaddig, amíg rá nem jöttél, hogy a melegszívűnek mutatkozó, ügyes, jó megjelenésű ember önnő, törtető típusú . . . Ha szükséges, könyörtelen is . . . nem mindig szavahihető . . . nem megbízható . . . erkölcsileg ingatag. Sebészorvosi tudása jelentős, mint paleontológus is az élvonalba tartozik, de hiányzik belőle az igazán nagyok isteni szikrája. A hazug ember ne7~z élete derekán kezdi a hazudozást. Hüsnu bizonyára fiatalon is elkövetett apró becstelenségeket . . . na;yobbakat is, de megúsza büntetlenül. Talán egy nő is volt a dologban . . . egy asszony . . . nem, egy lány . . . aki . . .

- Ne folytasd. Befejezem én... - szomorúság fátyolozza Ramon Garcia hangját. - Egy lány volt . . . a legkedvesebb tanítványom . . . öngyilkos lett miatta . . . Nagy, fekete csend borul rájuk, azután Garcia szólal meg: - Honnan tudtad meg mindezt, Viktor?

- Nem tudtam... csak agyvelőm szürkeállományát munkára serkentettem.

Következtettem . . . találgattam . . . és figyeltem a szemedet. Valósággal vezettek. H,a közelítettem az igazsághoz, összeszűkül a~ pupillád. Kiindulási pontom ez volt: aki piszkos kis hazugságokkal próbálja foltozni a becsületét, annak a múltjában előfordult már nagyobb bűn is. A többit a szemed mesélte . . .

- Szép lista gyűlt össze Iiüsnu bácsi jellemének fogyatékoságaiból.

Gyanakszunk, gyanakszunk, de nem tudunk rábizonyítani semmi büntetendő cselekményt - bosszankodik Pierre.

- Nem is fogunk - állapítja meg bölcsen Berci -, mert a fickó roppant ügyesen táncol a büntetőparagrafusok között kifeszített kötélen.

Most Liunán a sor: okos tanácsot varázsol elő piros hajú fejecskéjéből.

- Jó lenne utánanézni, hogyan töltötte gyanúsított emberünk főorvosi éveit a sumeni klinikán. Arról az időszakról még semmit sem tudunk.

Berci azonnal tálalja a megoldást:

- Javasolom, hogy a Világállam kulturális minisztere . . . A Négyek kórusban zengik:

- Kocsis János bácsi!

- . . . igen, Kocsis János bácsi, vagyis édes jó apukám folytatja a fiú - kérjen hivatalos, bizai.~nas tájékoztatót a sumeni klinika igazgatójától Nazim Hüsnu hajdani sebész főorvosról.

- Éljen! Elfogadjuk! - zúgják a Négyek.

- Ezennel megbízom Bercit a határozat végrehajtásával! hangzik Szíriusz bácsi döntése:

- Stop! Szót kérek! - jelentkezik Liuna. - Van még valamit - Hol? - kíváncsiskodik Proton.

- A fejemben.

- Mi van a fejedben? - Még egy tanács. Proton nevet.

- Olyan vagy, mint az a görög bűvész volt a plasztivizorban! Tudod, aki a fülüknél fogva húzta elő az élő nyuszikat a cylinderéből! Halljuk hát a következő "nyuszit"!

Liuna "vette a lapot".

- Makmak ; . . én vagyok a következő nyuszi! Nyusztanácsom így hangzik: jó lenne minél előbb megszerezni és elolvasni Nazim Hüsnu A svalbardi ósaszony című könyvét. Szíriusz kapitány tapsol.

- Bravó! . . . Ez okos tanács! Javasolom, hogy azonnal valósítsuk meg. Pierre hívja fel Ramon Garcia igazgatót. Kérje meg: intézkedjék, hogy a könyvtárából Hüsnu művét azonnal küldjék el neki . . . vagy nekünk.

- Négy-öt nap múlva meg is kapnánk - mondja Liuna. Más javaslok. A marrakechi intézetnek biztosan van elektronikus képmásolója. Ultrarövid hullámon felküldik a Hüsnu-könyv másolatát Hold Állam könyvtárába. Édesanyámék vevője veszi. Egy-két óra alatt itt lehet!

- Nagyszerű terv . . . dilettáns módon előadva! - gúnyólordik Pierre. - Li drágám, az elektronika nem költészet, hanem fizika. De azért mi, fizikusok megértettük a tanácsodat.

- Ha megértetted, akkor te leszel a megvalósítás felelőse adta ki újabb parancsát a kapitány. - Tehát a sumeri klinika Berci feladata, a Hüsnu-könyv megszerzése pedig Pierre-é!

NEGYEDIK FEJEZET amelyben Csibész bekapcsolódik a nyomozásba

Roberto l~, Tamora, a Központi Híradástechnikai Intézet mérnöke barátságosan vigyorog a videfon képernyőjéről ifjú barátjár a, Kocsis Bercire.

- tóholdat, Vasgyúró! Kapcsolom édesapádat. Eltűnik a kép, de a hang marad.

- Itt Hold Állam . . . itt Hold Állam . . . Keresem Párizst . . . - Itt Párizs . . . Adom- a kulturális miniszter urat . . .

- Itt Hold Állam . . . itt Hold Állam . . . - Te vagy, Roberto fiam?

- Itt Roberto Namora. Tisztelettel köszöntöm a miniszter urat.

- Mi történt veled, édes fiam? Valami az agyadra ment? Már nem vagyok neked János bácsi?

- Tisztelettel jelentem, János bácsi tetszik lenni. - Akkor köszönj tisztességesen.

- Igenis, miniszter úr! tóholdat, János bácsi!

- Itt látod, tudsz te rendesen is beszélni ! . . . Kapcsolod a fiamat?

- Igenis . . . János bácsi! . . . tóholdat kívánok!

Visszajön az ernyőn a kép, de már Kocsis miniszter derűs arca.

- Szervusz, fiam! . . . Bocsánat! . . . tóholdat!

- Kezét csókolom, édesapám! . . . Van valami mondanivalója számomra?

Kocsis miniszter összevonja a szemöldökét, de a szemé mosolyog.

- No, ti híres, holdbéli kopók! Már megint szimatot fogtatok?

- Úgy hisszük, édesapám. De hogy a nyom hová vezet, az édesapám válaszától függ.

- Itt em az én válaszomtól, hanem a sumeri klinika válaszá

tól, amelynek lényegét mindjárt felolvasom. Figyelj hát! . . . - Papírt vesz elti, olvassa. - "Nevezett személy 2474-ben foglalta el sebészeti osztályunk vezető főorvosi állását. Munhá, ;át kezdetben nagy körültekintéssel, kitűnően végezte, bár a klinika szolgálati rendjébe nehezen tudott beilleszkedni. Ezért két ízben szóbeli figyelmeztetésben részesült. 2477-ben egy Georgi Liliev nevű, 16 éves, közlekedési balesetet szenvedett fiúbeteg Nazim Hüsnu műtőasztalán, műtét közben exitált. Legfelsőbb szakmai bíróságunk kivizsgálta az ügyet. A főorvos beismerte, hogy nem készült fel kellően a műtetre. alkoholos állapotban durva műhibát követett el. Ezért nevezett a bíróság a legsúlyosabb büntetéssel sújtotta: állásvesztésre ítélte, és a klinikairól azonnal eltávolította. Tudomásom szerint Nazim Hüsnu elhagyta országunkat. További sorsát nem ismerjük . . . " Eddig van. Jó ez nektek, fiam?

- Ilyesmire számítottunk. Köszönjük szépen. Mikor látom édesapámat testi valóságában?

- Meghívtak a Hold Államban tartandó őslénytani kongresszusra. Ha időm engedi, egy napra felugrom hozzátok . . .

Szíriusz kapitány végighallgatja Berci beszámolóját. - Pontosan ezt mondta édesapád?

- Pontosan! - erősködik Berci. - Felvettem magnóra. Itt kételkedni tetszik, szívesen lejátszom. Tudom szóról szóra)

- Megbízom kitűnő memóriádban - engeszteli Viktor Szíriusz a megsértett fiút. Pinton kíváncsiskodik:

- Mit jelent az, hogy exitált? Liuna felvilágosítja:

- Meghalt. Az orvosok mondják így.
- Értem . . . Sajnálom azt a bolgár gyereket . . . Georgi Liliev . . . Milyen szép neve volt! Úgy látszik, Hüsnu bácsinak állandó útítársa a halál.
Szíriusz mintha ítéletet hirdetne:
- Majd teszünk róla, hogy ez a társasutazás véget érjen Liuna nekidurálja magát, és végre kimondja, amit már jó ideje forgat a fejében:
- Szíriusz bácsi, én nem csodálkoznék, hogyha kiderülne: a csuklyás éjszakai látogató is Hüsnu professzor!
- Erről ma é,7jet mesbizonyosodunk.
- Nagyszerű! - lelkenedik Berci. - 11'Ieglessük és leleplezzük!
A kapitány mást tervez.
- Meglessük, de nem leplezzük le. Csak megállapítjuk a személyazonosságát.
- Azt hogy csináljuk? - érdeklődik Proton. - Mi sehogy - mondja Viktor Szíriusz.
- Hát akkor ki?
- Természetesen Csibész!

Ezen az éjszakán az arborétum józsuébokrai sűrűjében teljes létszámban ott hasal a Négyek Tanácsa -f- Csibész kültag -f- Viktor Szíriusz, a Négyek Nagy Barátja. Tökéletesen sötét van. Nem látnak semmit, csak tapintással érzékelik egymás jelenlétét. Proton Liuna kezét szorongatja, a piros hajú lány Szíriusz bácsi karjába kapaszkodik. A két nagy fiú halkán előrébb kúszott, és Csibészt fogják közre. Ők kezelik az infravörös érzékelőt is.

Proton közelebb bújik Liunához, és a fülébe súgja: - Félek . . .

~1 lány viisszasúgja: - Mondtuk;, hogy maradj otthon . . . - Azt mondta Pierre, hogy nincs életveszély.

- Akkor mitől félsz?

Proton nem tud már válaszolni, mert élesen megcsikordul az arborétum kapuja. (Délután megkereste őket Lars bácsi: "Hallom a kapitánytól, hogy ma éjjel ismét leskelődni fognak, és ő is magukkal megy. Majd ha nem látja senki, egy kis homokot fúvok a kapu forgópántjába, hogy hangosabban csikorogjon, mikor a csuklyás kinyitja.") Szíriusz kapitány hallon, de szigorúan rájuk szól:
- Jön! . . . Egy hangot se!

Lélegzetet is alig mernek venni! . . . Távoli lépéseket hallanak . . . , az ételhordóban koccannak a lábasok . . . a lépések közelítenek . . . a titolczatos éjszakai látogató elhalad előttük . . . talán hús-r_ méter sincs közöttük . . . aztán távolodik . . . halkul a lépt:ei zaja . . . csend lesz . . . rémületes némaság . . .

- Most nagyon halkán beszélhetünk - mondja Szíriusz. Pierre, mit láttál a keresőn?

- Ugyanazt, mint a múltkor. Ugyanaz a csuklyás férfi volt, ételhordóval, de ostor nélkül . . . A képernyőn tisztán kir á jzolódot, hogy sugárpisztoly lóg a hóna alatt! . . . Szíriusz bácsi, nem kellene Liunát és Pintont hazaküldeni? Most még észrevétlenül kijuthatnának.

- Nem megyek! - makacskodik Proton. - Otthon jobban f élnék !

- Én sem megyek - jelenti ki Liuna. - Szíriusz bácsinál is van fegyver: altatólézer. Ha a csuklyás támadna, megvéd minket. Előnyösebb helyzetben van, mint ő.

- Elég volt! Ne fecsegjete! - inti le őket a kapitány. Berci! Csibész magnóját felvételre állítottad?

- Igenis.

Szíriusz most a műpulihoz fordul.

- Csibész! Követned kell a csuklyást! A majomkenyér fához megy. Tudod, hol van? Ismered?

- I-gen-is-tu-dom-is-me-rem-ka-ta-ló-gus-szá-ma-ti-zennyolc-per-e-zer-öt-ven-egy-a-törzs-ke-rü-le-ts-a-ta-laj-tólegy-mé-ter-re-ti-zen-öt-mé-ter-negy-ven-cen-ti-mé-ter.

A kapitány folytatja az utasítást:

- Olyan hangtalanul járj, hogy ne vegyen észre. Közben te minden hangot, szöveget, zajt rögzítesz.

Csibész suttogva ugat.

- Va-ú-va-ú . . . Ér-tet-tem . . . - Akkor indulj !

Csibész eltűnik.

Most sokáig kuporognak, hasalnak, nem mozdulnak, fgy múlik el talán 15 perc . . .
. Már messziről meghallják, amikor jön vissza a csuklyás. Botladozik a

gyökerekben, indákban, otromba zajt csap. Zörögnek a kiürült edények. Elvonul előttük gyanútlanul. Megint csikorog a kapu . . . elment . . .

- Elment! - sóhajtja Liuna.

Bolyhos, puha, mozgó test simul váratlanul a lábához. Először megijed, aztán elmosolyodik.

- Megérkezett Csibész! - jelenti.

- Halkan beszélgethetünk - adja meg az engedélyt Szíriusz bácsi, és kezével megkeresi, megsimogatja Csibész fejét. Mit végeztél, te okos gép?

- El-t%-gez-tem-min-dent-a-mit-pa-ran-csol-tál-ott-voltam-a-nagy-ma-jom-ke-nyér-fá-nál-rög-zí-tet-tem-min-den. ü an-got !

- Kapcsold be a lejátszóját, Pierre . . . - Igenis.

Először egy füttyjelet hallanak, majd ugyanez megismétlődik. Utána ingerült férfihang kiabál: "Uaua! Hol a csudába vagy?! . . . Uaua! . . . Igyekezz!" Most mintha távolról válaszolna egy elnyújtott üvöltés: "Uaaaaaaaa . . ." Újra a férfi: "Jöjj! i~Te félj! Tv'em bántalak! . . . Sült húst hoztam!" ll'Iintha örülne neki a másik: "Ua! Ua! Ua!"

- Figyelitek? Közelít! - mondja Pierre. - Biztosan nagyon éhes lehet.

Ismét a férfi beszél: "Nesze, egyél! . . . Jó hírem van számodra. Nemsokára vége a rejtőzködésnek. Pár nap múlva emberek közé kerülsz!" "Ua! Ua! Ua!"

- Úgy látszik, érti, amit mondanak neki, de beszélni nem tud - állapítja meg Liuna.

Megint a férfi: "Remélem, nem felejtetted el, amire tanítottalak! Tudod, hogyan kell viselkedned!" "Ua . . . ua . . ." A férfi elégedett a válasszal. "Ha ügyes leszel, sok húst kapsz!" "Ua!" Most vészjósló lesz a hangja: "Ha elrontasz valamit, jön a korbács!" "Uaaa . . . uaaa . . ." - jajgat a szerencsétlen. A férfi durván rákiált: "Végeztem! Elmehetsz! Vidd a húsdod! . . ." "Uaaaa . . . uaaaa . . . , uaaaa . . ." Halkul, távolodik az üvöltés . . .

- Ed-dig-van - jelzi Csibész.

- Nos - néz a Négy ek Tanácsára Szíriusz kapitány -, halljam, kinek mi a véleménye?

- Alig mer em kimondani - kezdi bátortalanul Liuna -, de azt hiszem . . . hogy ez Nazim Hüsnü hangja volt . . .

- Mást vártál?

- Nem vártam mást . . . mégis megrendített.

- Most mit csinálunk? - kérdezi Proton, aki láthatóan nem rendült meg.

Szíriusz kapitány válaszol neki:

- Most, Pintonkám, elővehetitek a lámpákat, szűkítsétek a fénysugár szögét . . . úgy, jól van . . . és szép csendesen, engem követve, libasorban elmegyünk a majomkenyérfahez . . . megnézzük ezt az Uaua nevű őseibert! . . .

F~Iélységes fekete éjszaka veszi őket körül. I\Téha felvillan egy-egy szentjánosbogár-fényű zseblámpa. Egymás nyomában lépkednek, botladoznak gyökétkben, neküitköznek -fatörzsnek, gallynak . . . , izgatottal, de jókedvűek. A veszély a "csuklyás ember", akárki legyen - elvonult, rajtuk kívül senki emberfia nincs az arborétumban. Igaz, van még valaki, egy ősmajom vagy őseibert, de annak nincs lézerpisztolya, se puskája, se kardja, se dárdája, még bunkója sincs. Proton hetykén kijelenti: .

- Nem félünk tőle! Féljen ő tőlünk!

Megérkeznek a majomkenyérfa tisztására. Szemük m~gszokta a sötétséget, nagyon halványan látják a tárgyak körvonalait. Feketét a feketében. (Ennek oka az, hogy Sol-időszakban vannak. Az elsötétítő automatákra kívülről, a világúrból iszonyú fényerejű napsugárzás zúdul. A redőny műanyaga, ha bizonyos fokra felforrósodik, gyöngén szolarizálni kezd.)

A kapitány maga köré gyűjti a kis csapatot, és halkan előadja a haditervét:

- A tisztás minden oldalán rejtőzzék el egy-egy lámpás nyomozó, bokorba vagy fatörzs mögé bújva. Én Proton mellett lapulok. Berci vegye Csibészt az ölébe Tökéletesen mozdulatlanul, néma csendben' maradtok. Megpróbáljuk Uauát ide a tisztásra csalogatni. Ha ez sikerül, "bekapcsolni!" vezényszóra egyszerre rávilágítottok rejtélyes "vendégünkre". I-Iogy ezután mi történik, nem tudom. Tőle függ . . . mi majd rögtönzünk. Szigorú parancsom, hogy amíg engedélyt nem adok, nem hagyhatjátok el helyeteket! Megértettétek?

- Igen . . . , igenis.

Protonnak van valamilyen l,;ülön mondanivalója:

- I;n is megértettem, Szíriusz bácsit . . . de volna egy külön javaslatom. Olyan

ez az egész "buli", mintha filmgyárban lennénk. A műteremben ott is félhomály c-
an. A reflektorokat előre beállítják, hogy rávilágítsanak a szereplő személyekre
és tárgyakra. Amikor kezdődik a felvétel, az aszszisztens elkiáltja magát . . .
de nem azt, hogy bekapcsolni, hanem csak annyit: bekap! És egyszerre felgyullad
az összes reflektor. Szíriusz bácsi, játsszunk mi is filmesdit, tessék úgy
vezényelni: be leap!

- Haszontalan, értelmetlen, gy ermeki javaslat! - haragszók I'ierre. - uTi most
itt nem filmesdit játszunk! Lehet hogy élet-halál a tét!

Szíriusz azonnal válaszol:

- Igazad van, Pierre... mégis elfogadom Pinton javaslatát. Persze nem akarok
filmesdit játszani, de a bekapcsolni vezényszóra körülbelül 3 másodperc lenne a
reagálási idő, a kemény bekap szóra legfeljebb egy! Ezt használva jobban
meglephetjük a titokzatos lényt. Zavarba hozzuk, esetleg többet elárul magáról.
Teh~it így fogok vezényelni: bekap! . . . Mindenki foglalja el a helyét.

Kezdjük!

Pillanatokra felvillannak a lámpák, a Négyek Tanácsa eltűnik a bokrokban és a
fák között. Csend lesz, és sötétség. Szíriusz kapitány halkán intézkedik:

- Berci! Nálad van Csibész? - Igenis, itt van.

- Szólaltasd meg a hívó füttyjelet. Jó hangosan, és legalább háromszor.

Berci és Csibész azonnal teljesíti a parancsot. Háromszor felhangzik forte a
Hüsnünek vélt csuklyás ember hívójele. Talán egy perc sem telik el, messziről
érkezik a válasz:

- Uaaaa! . . . Uaaaa! . . . Proton lehelethalkan kérdezi:

- Szíriusz bácsi, tetszik hallani?

- Persze hogy hallom. Jó messzire elkóborolt őkelme! Egere közelít az üvöltés.

- Uaaaaa . . .

- Ez ő! . . . Fáról fára, ágról ágra ugrik, repül - súgja Ber ci a közelében
bújó Liunának.

- Félsz? - kérdezi a lány.

- Egy kicsit . . . - vallja be az igazat a fiú. - Te félsz?

- Az előbb még nagyon félttem Hüsnütől! . . . Most nem féeli.

Már egészen közel járhat az ősember. - Uaazaa . . . uaaaaa . . .

- Miért nem félsz? - érdeklődik Berci.

- Mert . . . mert ha ősember, akkor még nern ember . . . : inkább olyan, mint az
állat. Az állat meg nem bánt, ha nem bántják.

Fi'allj~tk, hogy leh~tppc~,~t egy nehéz test a tisztásra!

- Azt hiszem, ~negérl~ezett! - súgja a kisfiú Szíriusz bácsinak, és bizony remeg
a hangja.

- Békáp! - vezény el a kapitány.

Egyszerre gyullad fel őt, -erős fényű lámpa. Sugaruk kereszttüzében jól
megvilágítva ott áll Uaua! Tétován néz körül, ,inkább kíváncsian, mint félve.

Forgolódik . . . szemét eltakarja szőrös mancsával . . . csücsöríti a száját . . .
. és majdnem barátságosan üvölti:

- .Uaaaaa : . . - mintha köszönné. Liuna ámul-bámul.

- Egy ősember áll előttem 2431-ben, Hold Állam 1.8-as kupolavárosában . . .
valami fürdőnadrág-félében!

Pinttan ujjong: ..

- Ősember a vendégünk! Ősember a vendégünk! Pierre már céltudatosabban
vizsgálja:

- Ol~an magas lehet, mint én . . . de sokkal izmosabb. IVlegdan jó nyolcvan
kiló. Szíriusz bácsi, ez valóban egy igazi, élő ősember lenne?

Szíriusz megfontoltan válaszol:

- Nem nagyon értek hozzá . . . a paleontológia ney a kenyérem . . . de annyit
tudok, hogy az ősember, vagyis a he~mo sapiens közvetlen elődje 40-100 ezer év
előtt élt Euráziában és Afrikában. Jellemzői a nagy agytérfogat, erős
homlokkeresztcsont, széles orr és jókora szájnyílás: Alla beesett, állcsontja
szinte nincs is. Ahogy látom, erre az ember formájú lényre mindez pontosan
ráillik. A Prokyon~a! Lehet, hogy egy valódi ősember, egy paleanthropusz
forgolódik előttünk?! . . . Odamegyek, beszélek vele! . . . Világítsatok meg
engem.

A- kapitány előrelép, bele a fénybe; és jó hangosan rákiált Uauána

- Hé! Te ősember!

Uaua egy pillanatra. val<Sstíggal pegderrrxed. Nyilván nZost döbben rá, hogy nem

ura és parancsolója látogatta meg, hanem egy idegen; akitől félnie kell.
Fémülten visítani kezd:

- Jiúí . . , júú . . . - és futásnap ered. Ágakat tör. Öriásit ugrik. Elkap egy lógó liánt. Hatalmas lendülettel a sűrű Iom

bozatba repül. . . mindezt sutét éjszaka, csodúlatos helyismerettel! Eltűnik, mint a ktími'or.

- IVTa, ez jól faképnél hagyott minket - mondja búsan a kis Proton.

- Ide szomorkodj. Találkozol még vele.! - vigasztalja Liuna. Pierre megdöbben. Kérdőre vonja a lányt.

- Li! Csak nem akarod velünk elhíttetni; hogy tudod, ki ez az óriásmajom?

- Tudom. De nem muszáj elhinned. - ll~Iondd hát, ha tudod!

Liuna fölény=esen mosolyog:

- A sualUardi paleantizropzts> fiit.

i`~tásnap délelőtt Szíriusz bocsi vir agoskertjében Pierre-re várakoznak a NégS-ekből hárman. Liuna teríteni segít Leonida néninek a szőlőlugas asztalára, a színes abroszra gyümölestányérokat és evőeszközt rakosgat. Hold Állam kertészetében, a 17-es kupola alatt most ért be az ez évi kantalupdinnye-termés. Abból kapott Leonida néni egy kosárára valót. Ezt szolgálja feI szeretett ifjú vendégeinek. Tejszínhabot, mézet, porcukrot és ananászlevet készít a2 asztalra. Proton a kert sarkában Csibésszel játszik. Berci is megjött már. Eement Szír iusz bácsi dolgozószobájába. Beszélgetnek. Kihallatszik a kertbe, mert nyi iva van az ablak. Természetesen Hüsnu és az őseember a téma.

- Szíriusz bácsi, kéz°em, azon töprengtem az éjszaka, hogy nem járunk-e mi hamis nyomon:

- Hamis nyomon? Mit értesz ez alatt. Berci fiam?

- Azt, hogy Hüsnti bácsiról megtudtunk kisebb-nagyobb "vétségeket" . . : hazugságokat . . . jellemhibákat. Erre képzeletünkben nyakig bemártjuk az erholcstelenség szennyvizébe. Feltételezünk róla minden aljasságot, és lapulva lessük, mikor követ el "valamit", hogy megrohanjuk és megsemmisítStili!

- Így gondolod?

- Igen . . , néha így gondolom. l~Tem szeretnék elfogultan igazságtalan lenni valakivel szemben csak azért, mert nem tetszik a fizimiskája!

- Fizimiskája . . . fizünisltája . . ; - töpr eng a kapitány.

Honnan szedted elő ezt a réges-régi szót? Fizimiska . : . ezt magyarul mondtad, ugye?

- Igen. Valahogy kicsúszott a számon. Pedig nem szoktam használni. Ezt még odahaza, a debreceni kollégiumban mondogattuk. Diákargó . . . Tetszik tudni, mit jelent?

- Hibásan kérdezel, fiam! Minek a jelentését kellene tudnom? A fizimiskáét vagy a diákargóét? Mert tudom mind a kettőt.

- A diákargót ~n is.tudom. A fiatalok nyelvhasználatában burjánzó alvilági tolvajnyelv egyes kifejezéseit hívjuk diákargónak. Tanultuk az iskolában; nyelvhelyességi órán.

- No, ez pontos meghatározás volt.

- De a fizimiskát nem tudom, csak sejtem, hogy az emberi arccal függ össze.

- Úgy van. Eredeti a fiziognómia, görög szó. Az arcvonások milyenségéről az egy én jeliemére következtető tudomány neve. Ha valakinek nem tetszett az arca, arra mondtátok ti, debreceni diákok, hogy ronda a fizimiskája!

- Igen, valahogy így volt . . .

Nem tudja folytatni, mert Leonida néni hívja őket:

- Asztalhoz, gyerekek! - Beszól a nyitott ablakon: - Viktor Szíriusz, Bercikém! Tálalva van!

- Gyere, fiam. Odakinn folytatjuk.

Pár percig a kantalupdinnye édes íze; nemes illata lesz létezésük első számú tényezője. Amikor jól belaknak belőle, Szíriusz bácsi visszatér félbeszakadt beszélgetésük tárgyához.

- Bercinek aggályai vannak. Ha jól értettem, attól fél, hogy túl szigorúan ítélnékünk Nazim Hüsnu fölétt. hgy gondolja, hogy azért, mert itt-ott hazudott, mert műtőasztalán meghalt egy súlyosan sérült bolgár kisfiú, mert kegyetlenül bánik a vademberével, még lehet nagy tudós, jó szándékú közösségi férfi, az emberiség jótevője. fgy gondolod, Berci?

- Pontosan így, Szíri~isz bácsi. Nagyon sok ember halt már meg műtőasztalon . .

. a sebész, aki operálta, neon lett bűnöző! ~Jó sebész volt, vagy rossz sebész .
. , de nem gyilkos!

A kis Protonnak gyorsan jár az esze.

- Hóhó! De Hüsnu bácsiról tudjuk, hogy alkoholos állapotban végezte a műtétet!
Azaz be volt rúgva!

- Ez igaz - vitatkozik Berci -, de ugyanakkor becsületére válik, hogy beismerte hibáját, és vállalta a következményeket.

Liuna csavargatja piros hajfűrtjeit, és röviden így szól: - Vajon miért ismerte be?

- Miért? Miért? . . . Biztosan furdalta a lelkiismeret.

- Lehet - egyezik bele Liuna -, de nem biztos. Semmi biztosat nem tudunk a te Hüsnu bácsidról.

Berci hevesen tiltakozik:

- Nem az én Hüsnu bácsim! Utálatos, nagyképű ember! Nern szeretem! . . . De sejtések alapján nem ítélem el Nem élünk a középkorban! Akkor rá lehetett fogni valakire, hogy boszorkány, és megégették . . . bizonyítékok nélkül!

Liuna oktató hangon mondja:

- Nehéz lett volna bizonyítékot találni, mert boszorkányok nincsenek, soha nem is voltak! Ugye, te büszke kis magyar, a hazádban uralkodott egy Árpád-házi király a XII. században...

- Könyves Kálmán. 1095-től 1116-ig! - fújja a fiú, mintha leckét mondana. . . . aki már akkor törvénybe iktatta, hogy: "A" boszorkányokról, mellyek nincsenek, ne essék szó."

- Ez így igaz - védi a maga igazát Berci -, de ennek. a törvénynek alig volt súlya. Európában még fél évezredig több százezer "boszorkányt" küldött máglyára az inkvizíció. Tudod-e, te piw~hajú, okos kislány, hogy nálunk Magyarországon mikor égestéli meg az utolsó boszorkányt?

- Nem tudom. Majd te megmondod.

- Megmondom. 1728-ban Szegeden. Egyszerre 13 embert, hat férfit és hét nőt végeztek ki tűzhalállal. Abban az évben, amikor Londonban bemutatták a Koldusoperát, és Lipcsében a Tamás-templom karnagya, Johann Sebastian Bach megírta a i~Táté-passiót!

- Hóhó! . . . , Elragadtak a csikók! . . . - kiáltozik tréfásan a kapitány: - Vessük végét ennek az érdekes szópárbajnak! Ismerjük el, hogy Berci barátunk a maga igaza védelmére alaposan felkészült, és ígérjük meg, hogy a Négyek Tanácsa soha nem alakul át inkvizíciós bírósággá. Nazim Hüsnu senki sem fogja oh nélkül elítélni. De felmenteni se fogjuk; ha bűnös!

Leonida néni jön sietve a házbál.

- Hírt hozok! . . . Pierre videfonált a könyvtárba, '1,1, lerhajú Aino szobáiba! Nem értettem tökéletesen, de valami könyvről beszélt, amelynek xlllegérkezett a fotokópiája. Honnan is'? Mara . . .

- NIarrakechból - segít Liun:~.

- Igen, Marralcechból . . . , és Manokkbt is mondta, I~Ieg hogy a könyv nem terjedelmes, mindössze ötven oldal. .. inkább csak vastag füzet . . . és ahogy beL'ejezik az átsugárzás~it, azonnal indW . . .

- Mást nem mondott? - érdeklődik Viktor SzíI'iusz.

- Mást? Várjon csak . . . 11-Zintha mondta volna, hogy szép tiszta az adás, jól olvasható a szöveg . . . , és hogy egy oldal rögzítése 40 m~isodpercig tart . . .

-- (.Ötven oldal kétezer másodperc . . . az 33 peve 33 másodperc - számol gyorsan Berci. - A fele már biztosan kész . . . Az út minifuryunon tizenöt perc , . . most. Sol-114.30 van . . Sol-114-re itt lehet . . .

Pierre Sól-114-re meg is érkezik, jókora paksaméta kaL~tonlappal. CÖtven darab 4060-as fényezett keménypapírra, kétszeres nagyításban, színesen rögzítette a Földről sugárzott-fotokópiákat Hold Állam Központi Iiönyvtárának mikrohullámú képtáviróvevője.

Pi.erre az asztak°a csapja értékes zsríkmányát. I~Tagyot szusszan. - Tessék! Itt van! . . . Einstein apánkra! Nehéz testi munka végzetem! Ez a könyvecske a Földön lenne vagy tizenöt kiló! Igaz, a Holdon csak egyhatoda, de útközben minden pillanatban széthullott! Legalább száz tör,~slte~jlítással szedtem össze!

- Szegény fiúcska - ugratja ot Liuna -, panasrlcodj csak, panaszkod j : : .

Kapsz kárpútlaisul egy puszit! -

Pier're rém;iltet játszva menekül.

- Szírius bácsi! Ez a lány újból kezd Tessék rászólni! - Elment az eszetek? Cívakodtok, amikor az orrunk előtt fekszik Nazim Hüsnu várva várt könyve a svalbardi ússasszonyról?! Gyerünk! Azonnal olvassa mindenki!

Ezt természetesen nem Szíriusz kapitány mondja, hanem a lelkes Pinton. Viktor SZÍRIUSZ csak most szólal meg:

- l~'yugalom! Ne kapkodjunk! Egy nyomozó csak akkor végezhet alapos munkát, ha gondosan, lassan 7ninde7at megfigyel. Kezdjük hát a címoldallal. "Nazim Hüsnu: A svalbardi í~sasszony"... Iiép is van rajta. Iia jól látom: hatalmas, hasáb formájú jé7tomb . . . átlátszó, mint a tengerfenék vize . . . benne -- bel-efac~yta - mezítelen női testet lehet látni. Bizonyára a svalbardi ósasszonyt! Természetesen nem fénykép, hanem ügyes rajz . . . A címkép alatt útbaigazító szövc g. Olvasom : ,, Ezt az emlékező könyvecskét a 2461. évi tragikus sorsú svalbardi expedíció egy etlen életben maradt tagja Nazim Iüisnu sebészorvos írta. lVTegjelent folytatásolcban 2467-ben az alb<in Ifjix Természettudós című magazinban. E különnyomat a tiranai Kallmet ny omdában készült száz számozott példányban. 'Ez a 72. példány."

Szíriusz leteszi a lapot. - No, mit szóltok hozu.á? Berci jelentkezik elsőnek.

-- A felolvasott címoldal semmit sem árul el, se jót, se rosszat. A mi ügyünk szempontjából ktizömbös. Talán később találunk a .köny v ben olyan r észteteket, amelyek Hüsnu cselekedeteit meghatározzák.

Liunánah más a véleménye.

- Nekem bizony már a címoldal ellentmondásos . . . és kényes kérdések feltevésére ösztönöz.

- Nosza, kislányom - biztatja őt a kapitány -, tedd fel kényes kérdéseidet!

Liuna csau arint egyet-kettot piros hajfürtjein, és kezdi a felsorolást:

- Nazim Hüsnu közel harmincéves volt, mikor a svalbardi útról hazavergődött. A tragikus esemény a nevét közismertté tette. Hely zetét kihasználhatta volna. A fiatal sebész eliütt bizonyára megnyíltak a legkitűnők~b kórházak, szanatóriumok kapui. Válogathatott a jobbnál jobb vezető orvosi állások kö2ütt. Am a népszerű hőst ez nem érdekelte. Harmincéves fejjel nekiállt paleontológiát tanulni, hogy szerencsétlenül járt társairól kellő szaktudással emlékezhessék meg. Erre hat évet áldozott az életéből. Tudjuk, hogy professzora, Raxixon

Garcia ezért az elhatározásáért keydetben nagyra becsülte 8~ A hat tanulóév ui.án Nazim Hüsnu, az őslénytan "ifjú" tu· dósa megírta könyvét, amellyel - saját szavai szerint - a tudomány mártírjainak kiv'ant méltó emléket állítani . . . ?30= csánatot kérek, most Horatiustól kölcsönzök egy szólásmondást . . . latinul.

- Kölcsönözz nyugodtan - biztatja Pierre -, megértjül~ Mi is tanultunk latint.

- Így hangzik: Parturiunt rnonies, et nascitnr ridiculus mus. Azaz: Vajúdnak a hegyek, és neveltséges egér szü· Jetik.

- E2 mit jelent? - érdeklődik Pintorr. Pierre megmagyarázza:

- Akkor mondják, ha valaki temérdek energiát, munkát; rengeteg időt és anyagiakat fordít egy hatalmas mű létrehozására, és a megszületett alkotás icipici, jelentéktelen fü· zetke lesz, mint egy kiséger.

Pintorr ellentmond:

- De hiszen még nem olvastuk a könyvet. Honnan tudod, kedves Li, hogy a tartalma jelentéktelen?

- Hogy a tartalma milyen, azt valóban nem tudom. De a terjedelme és megjelenésének körülményei méltatlanok a világot megrázó tragédiához. Mindössze ötven oldalacska, azt is csupán folytatásokban közölte egy kicsi, alig ismert bal· káni ország jelentéktelen fővárosában, Tiranában valami diákmagazin.

Legfeljebb pár száz ember, ha olvasta. Majd ugyanott készült még száz különnyomat. Kérdezem: ezért kellett Hüsnunek hat évig tanulnia?I Ha a svalbardi ka= tasztrófa emlékező könyvét a török kormány vagy akár Azsia .4llam nyomatja ki sok százezer példányban, és ter= feszti az egész Földön, az méltó emléke lett volna a tragikus véget ért svalbardi expedíciónak. Azt kell feltételeznem, hogy 1. Hüsnunek érdeke volt átképeznie magát paleontológussá, hogy 2, utólag megszerkessze a svalbardi naplót, de 3. neon volt érdeke, hogy sokan elolvassák, főleg Tör ökországbi~n nem. 4. A tiranai Kallrnet nyomda száz különnyomatát viszont annak küldhette el, akihez érdeke fűzte. De van itt még egy furcsa ellentmondás. 5. Azt állítja a bevezető, hogy Nazim Hüsnu "a svalbardi expedíció egyetlen életben maradt tagja". G. llát a pilóta, aki az egészségügyi Iégpá~nás és légcsavaros

mentőautóval Hüsüt és az ősasszonyt hazahozta, hová lett? Talán útközben megette egy jegesmedve?

Szíriusz kapitány hely esel.

- Liuna kérdései célba találtak! Pin ton tágra mereszti a szemét.

- Ezzel azt tetszett mondani, hogy a pilótát val<5ban megette a jegesmedve?

- No azt éppen nem - nevet a kapitány -, mert a jegesmedvék fűlelt hallal, madárral és fiatal fókával csillapítják az éhségüket. Húsevő ragadozók, az tény, és ha nagyon éhesek, megtámadják az embert is, de a XXV. század embere lézerfegyverével hatásosan tud védekezni ellenük. Létszámuk az Arktiszon csökkenőben van. Lehet., hogy Hüsük egyel sem találkoztak.

- Ezt az emlékező könyvecskéből biztosan meg fogják tudni. Most már én is azt javasolom, hogy kezdjük olvasni. Ez Pierre véleménye. - Valaki hangosan felolvashatná, a többi figyelj . . .

- Vagy válthatjuk egymást. Öten vagyunk ötven laphoz. Mindenkire tíz jutna - tanácsolja Berci.

Liuna mást ajánl:

- Bevallom, belekukkantottam a lapokba. LTgy tapasztaltam, hogy Hüsü stílusa dagályos. Időt veszítünk, ha ezt szóról szóra végighallgatjuk. Legegyszerűbb lenne, ha mindenki kapna tíz lapot. Ötször tíz ugyebár ötven . . .

- Gratulálok!: Valóban annyi! - ironizál Berci.

- Kösz . . . te tanítottál számolni! A tíz lapot egyszerre, egy időben mindenki magában elolvassa, utána rövid beszámolót készít a tar talináról, és csak ezt mondjuk el sorban egymásnak. Ha valami izgalmasat találnánk; vagy valamit nem értünk, azt részletesen megbeszéljük.

- Elfogadom - mondja Szíriusz kapitány. - Ezzel valóban időt nyerünk. Nos, akkor osszátok ötfelé a lapokat.. Egytől tizig legyen Pintorré, tizenegyedtől húszig BerciÉ, harmincig Pierre kapja, negyvenig Liuna, a vége meg az enyém. Mindenki ragadja meg a maga adagját, vonuljon be a házba, minden szoba rendelkezésre áll. Ha elkészül az olvasással, jöjjön vissza a kertbe ...

Berci jelenik meg elsőként. 20 perc alatt végzett. Pierre 26 percig olvasott, Szíriusz kapitány 28 percig. lVTost egy kis szünet következik. Liuna- ~á pere múlva jön ki a házból, Pintorr-, nak 40 percre volt s-rükséz;e.

Leonida néni sem töltötte tétlenül az elmúlt h<íromnegyed órát. ,,Uzsonna-vacsorát" varázsc3lt a szólolugas asztalára. Ilítssal és rizzsel töltött padlízánt. vajban kisütve.

- Ilgy, ahogy nálunk P~osaaovban csinálják . . . Es -enck, lelkem! Teli gyomorral jobban meby a nyo~no_ás!

Eerci és Pintorr ugyancsak vitézkednek a siker érdekében: Kétszer is repetálnak a .fejedelmi ételbol! A.r. utolsó falatig kiürül a táI. Leszedik az asztalt. A padlízán helyét elfoglalja -Nazim I-IÜsnü művének ötvenlapon nagyítása.

- Szíriusz bácsi rendelkezik: - Pintorr. tiéd a szó!

- Pimton feláll, teleírt papírlapokat raliobat. - - Jegyzeteltem -mondja.

Azután komikus "kutatói" arcot v~zg; és elkezd beszámolóját.

- Tisztelt nyomozóbriF;ád! Gondosan; kétszer is elolvastúrn a szóian forgó kön3-v reám osztott első tír oldalát, amelyben az író röviden elmeséli gyermekkorát, középiskolai és or~ósegyétemi éveit, m~íjd arra emlékezik, hogyan került a Svalbard-e~pedicío tagjai sorába. Ha megen ;editek, egy részét felolvasom szóról szóra, mert nagyon tanulságos.

Kezébe veszi az egyes számú kartont.

- "Nevem: Nazim Hüsü. Török vagyok. Volt egy ősöm, I'ah5~a Hüsü neves l>öltli, a ZXI. században élt. In ?431. ben születtem Tiviye halászfaluban; a -Gemlinki-öböl partján.

Apám tengerésziszt trolt, a Gemlinki Eázis parancsnoka. - Anyámat kétéves koromban elvesztettem. Légpáruás motorcsónakon h~íromszáz kilomcaeres sebességgel száguldozoi.t apámmal a Márvány-tengeren: Anyám vezetett. Bójának-útköztek, a csónak fölborult . . . anyám azcmnal meöhalt. Apám ezután ' e.gyedül nevelt engem . . . dédelgetett, és mindent megengedett. Házunk a bazaltsziklás tengerparton épült. Szerettem a végtelen tengert. 6rál~ hosszat hasaltam a parti nagy, lapos köveken; bámultam a kr istálytiszta vízben n~~ üzs gó életet, a fekete csikóhalat, a Ion~ha, áttetsző testű gar~ nélákat, a narancsszínű csillagokat . . . '

Pinton befejezi a felolvasást. Leteszi a kartonlapot. Szabadon folytatja a beszámol<>t:

- Ez a fiúcska egy napon az árapályzónában mezítelen lábbal véletlenül rálépett egy sárga tar isznyar ákra, amely mimikrizve, szinte észívehetően lapult a nedves homokban. A védekező állat erős ollójával vér esre csípte a gyerek lábujját. A kis Nazim elfogta és hazavitte a "tette", majd élve felboncolta. Naplójában azt írja: "Megbüntettem ökelmét!" Ez időtől kezdve kagylókat, csigákat, polipokat, medúzákat gyűjtött. Gyönyörködött színes szépségükben, érdekes mozgásukban, és elezerzen tanulmányozta testük belsejének csodáit . .

- Borzasztó! - szörnyülködik Liuna.

- Nelced borzasztó, de Hüsnu apukának tetszett ez a vérengző kíváncsiság. Elhatározta; hogy orvosi pályára adja gyermekét. Sebész lesz! - Tízéves korában egy isztambuli kollégiumba küldte. Nyolc év múlva felvették az ankarai orvosi egyetemre. Hüsnu ezt írja: "Kitűnő tanuló voltam, osztályelső, évfolyamelső. Céltudatosan arra törekedtem, hogy mindenben a legjobb legyek. Keményen edzettem magam, sportoltam. Tagja voltam az egyetem vízilabdacsapatának, -voltam nemzeti válogatott is . . . "

Pintorr itt gúnyosan megjegyzi:

- Erre módfelett büszke a mi tudós Hüsnu bácsink! L~qajd folytatja beszámolóját:
- A naplóíró röviden közli, hogy az egyetem elvégzése után baleseti sebész lett. 26 évesen rnár klinikai tanársegéd, majd három év múlva adjunktus. Ekkor történt, hogy a TTT (Török Tengerhajózási Társulat) Boszporusz nevű fotonmeghajtású tenger alatti panorámahajója 100 utasával elindult Izland szigetéről, hogy 6000 kilométert hajózva, Alaszkába, a Yukon-delta kikötőjébe érkezzen. Az útvonal felét; 3000 kiIdmétert, a Jeges-tenger öt méter ' vastag örök jégpáncélja alatt kell megtennie. Ez egy évszázadok óta szokásos; jól ismert legrövidebb útvonal Európa és Amerika között: A mindennapi postajárat is itt közlekedik. A panorámahajón, melynek ez a 75. Jeges-tenger alatti írtja, az utasok ötcsillagos

kényelemben részesülnek. A Boszporusz menetideje 120 óra; azaz pontosan öt nap. Ez a mostani út azonban huszonnégy órával hosszabbra sikerült. A jégpáncél alatt haladva, a Svalbard-földtől északnyugatra fekvő Nansen-medencében a painorámaablakokon át nézegető utasok felfigyeltek egy különös jégtömbre. Az éles reflektorfény fogságba fagyott kis elefánt formájú lény halovány kontúrját világította meg. Az egyik utas: Ali Seyfettin akadémikus, híres paleontológus nagy hűhót csapott. Azt állította, hogy a jégbe zárt állat egy legalább százezer éves mamutbébi! A legcsodálatosabban ép őslény, amelyet valaha is találtak! Nyomatékosan kérte a kapitányt, hogy földrajzilag határozzák meg és valamilyen módon jelöljék is meg a helyet, mert ide tudományos expedícióval vissza akar térni. Kívánsága teljesült. A Boszporusz a keleti hosszúság 10. foka és az északi szélesség 85. foka metszési pontjában megállt, és egy egész napot vesztegelt. (Hüsnu a percek és a másodper ceket is közli, de ez minket riem érdekel - mondja Proton.) Könnyűbúvárok hagyták el á hajót. A fölöttük feszülő vastag jégréteget lézersugárral átfúrták. Az így keletkezett nyíláson détonertöltetet löttek ,fel. A töltetek a levegőbe ér ve feli obbantak, és vízben nem oldódó, rikitó piros festékekkel mintegy három négyzetkilométernyi jégfelületet borítottak be. Ez a piros jelzőfolt két-három évig is látszik.~* A Török Tudományos Akadémia 2461ben, Seyfettin professzor vezetésével tudományos expedíciót szervezett, hogy a Svalbard-földről kiindulva, a Nansen-me· dencében felkutassák a jégbe fagyott mamutbébit.

Proton most felveszi a tízes számú kartont.

- Ismét átadom a szót Nazim Hüsnu nek, azaz idézem őt: "Ali Seyfettin professzor a Svalbard-expedíció mellé jól kép

' >Jrdemes megjegyzeni hol már a XIX, században élt egy francia fró, Jules Verne, alti Nezna (caPit~í~ című regényében megálmodta a A~autitust, az első tenger alatt járó panorámahajót. És a XX. században, pontosan 1958-ban egy másik Nautilus nevű naiósá.gos amerikai atommeghajtású tengeralattjáró legelsőként jutott el a Csendes-óceánból az Atlanti-óceánba az északi-sark örözl jege alatt. Útja 13 napig tartott

·' A "détoner" francia találmány. 22x0 óta főleg elsüllyedt hajóle felszíni jelölésére használják. Van víz alatti és jég alatti változata zett., fiatal, er~ús, egészséges baleseti sebészt keresett, olyat, aki nem ijed meg az Arktisz zord éghajlatától és veszélyeitől. Jelentkeztem. Islinikai professzorom ajánlására felvett. Így lettem az expedíció orvosa.''

I'inton mélyen meghajol. - Kész. Befejeztem.

- Pintonkám! iUgyes volial! - tapsol Liuna, és iapsolnalc a többiek is.

Szíriusz kapitány szólásra emelkedik.

- No, Kocsis Berci, mutasd be a tudományodat! Te következel!

A fiú felpattan.

- Igenis! . . . Bemutatom, azaz elkezdem. Elöljáróban anynyit, hogy az én tíz oldalam nem volt olyan érdekes változatos, mint a Protoné. Adatok, adatok . . . töméntelen ,adat,. ez jutott nekem. Gyorsabban is fogok végezni. Az expedíció utazásáról, a Svalbard-földre, majd onnan a IV'ansen-medencébe érkezéséről lesz szó. Ez a "medence" a tengerfenéken van, 277 méter mélyen! . . . De kezdem az elején! . . . 2461 kora tavaszán, amikor Izland szigetének északi partját még hó és jég 'porítja, a déli parton fekvő és a Golf-áram "fűtésétől" jégmentes keflaviki légi kikötőből startolt az expedíció egy 10 tonna tehénbírású szállítógraviplánon. Ali Seyfettin professzor negyven munkatársával indult az örök jég birodalmába.

Berci egy papírlapot vesz elő.

- Kezemben tartom a résztvevők listáját. Hüsnu könyvében név szerint szerepelnek. Minket csak zavarna a sok név, ezért legtöbbjének csak a foglalkozását jegyeztem fel. fme:

- 1 . Ali Seyfettin,
2. bagdadi tudós barátja,
- 3-4. Seyfettin két adjunktusa,
5. ,egy fizikus akadémikus,
6. egy kémikus akadémikus,
- 7-11. öt sarkv idéki paleontológusnövendék,
- 12-14. három naplóvezető nő,
- 15-16. két híradós-technikus n3,
17. szakács,

- 18-20. három konyhai fcizón6,
- 21-22. két biztonsági sarkvidéki vadász,
- 23-25. három könnyűbúvár,
- 26-27, orvos és ápolón*i,*
28. az egészségügyi kocs*i* pilótája,
29. a graviplán parancsnoka;
- 30-31. a graviplán két tisztje,
- 32, a grariplán atomhaj tómvéne*k* mérnöke,
- 33--34. technikusa és szerelője,
- 35-36. két stewardess a graviplánon,
- 37-41. öt fő szolgáltató szakmunkás.

A graviplán szállította az expedíció teljes felszerelését: 4 fel. fújható, hőszigetelt, tizszemélyes lakosátr*t*, 2 munkahelyis~get, konyhát, ebédli*t*, fürdöt. Ezek is mind hőszigetelt sarkvidéki sátr*ak* voltak. Hóolvasztó és vízsűrő berendezést. A 40 embernek három hónapra elégséges mélyhűtött élelmi. szert, jégfűrészelő és -robbantó gépeket, a konyha teljes edénykészletét . . . Lehet, hogy kifelejtettem valamit . . . szóval mindent.

Szíriusz kapitány megjegyzi:

- Jól előkészített kutatóút lehetett. De minket ez nem nagyon érdekel. Inkább arról beszélj, hol szálltak le először. - Első állomáshelyük a Svalbard-föld Longyearbyen nevű

települése volt. Itt találkoztak először a sarkvidék kegyetlen telével, a befagyott tengerrel, a mínusz 50 °C-os hideggel. Itt vették át Hüsnu egészségügyi sarkjáró kocsiját, amelyet sima tükörjégen száz kilométeres óránkénti sebességgel röpi*t* légpárnás, légcsavaros robbanómotorja. Egyenetlen, törmelékjeges talajon leeresztik a hernyótalpai*t*, azon halad, persze sokkal lassabban. Longyearbyenban mindössze három napot töltöttek. Hüsnu, az ápolónó és a pilóta itt költöztek át az egészségügyi kocsiba. A negyedik napon indultak. A graviplán startolt előbb, észak-északnyugati irányban, a Nansenmedence felé. Az 500 kilométeres távolságot húsz perc alatt tette meg. Hüsnuéknek a nehezen járható, hepehupás talajon kerek tíz órát kellett kacskaringózniuk, amíg nagy nehezen a helyszínre értek. A graviplánt már a jégmezőhöz rögzíteték, ktirülvtte éppen a lakosátr*ak*at áhították. A pilóta leparkolt a

szomszédságukban.

- A pilóta nevét tudod? - kérdezi Liuna. - Természetesen. Asil~ l~edének hívják. Proton élénken kíváncsiskodik:

- 6 az, akit később meg fog enni a jegesmedve?

- Nem tudom. Ezt majd Szíriusz bácsi mondja meg. LSVé az utolsó tíz oldal.

- Megtalálták a piros festékekkel megjelölt helyet?

- Akkor még nem. Hüsnu szerint a megadott földrajzi pont közelében szálltak le, de a Boszporusz víz alatt végzett számításai nem lehettek tökéletesen pontosak. Ha csak 1-2 másodpercet tévedtek, kivetítve a valóságba az kilométereket jelenthet. A graviplán hozott magával egy kis kétüléses kóleoptert, de azt eddig a viharos időjárás miatt nem használhatták. Az első szélcsendes napon Seyfettin professzor bagdadi barátja kíséretében felszállt vele. Egyre táguló körzésük jutalmaként településüktől mintegy tíz kilométernyire megtalálták a jégmező havas fehérségét elrútító piros "détoner"-szennyeződést. Nagy volt az öröm. Idézem Hüsnyt: ;,A hazatérőket kitörő lelkesedéssel, hurrázással; pezsgődurrogatással fogadtuk. Mikor megérkeztek, tudtunk már sikerükről, mert rádió jelezték nekünk. Seyfettin professzor úgy döntött, hogy a tábor marad a helyén. A piros folthoz vezető utat megtisztítjuk, kiegyenésítjük, kis motoros szánjainkkal tíz perc alatt elérhetjük "a mamutbébi szarkofágját".

(Munkahelyünknek ezt a nevet a csinosabbik stev~~ardess adta.) Bátorabban, szabadabban dolgozhatunk, robbanthatunk, jeget fűrészelhetünk a lakótelepünktől tisztas távolságban."

Berci most egy kis szünetet tartott, azután folytatta:

- Észrevehettétek, hogy Hüsnu eddig semmit sem dolgozott, csak szemlélődött. Az expedíció tagjai közül még náthás sem lett senki! . . . lVos, Pierre, te következel. A te tíz oldalad talán izgalmasabb lesz.

- So?Fkal izgalmasabb, mert megtalálják a mamutbé~bit! Szíriusz kapitány figyelmezteti:

- Ne kalandozz előre. Tarts időrendet!

- Igenis - engedelmeskedik a fiú -, időrendet tartok. A következő napok kemény munkával teltek. Járhatóvá tették

a "détoner"-folthoz vezető utat. Tíz motoros szán egész nap szállította a műszaki berendezést. Felállították a fűthető sátrakat, a graviplánból vastag kábeleken elektromos áramot vezettek a kutatási területre. Hamarosan megtalálták azt a pontot, ahol a Bos~po~~usz technikusai lyukat fúr tak a jégben, hogy a lövedéket kilőjék. Itt volt legvastagabb a „détoner”réteg. (Később, amikor megbontották a jeget, további bizonyítékot is találtak: az azóta befagyott lyukba befolyt a piros festék.) Vögre Hüsnuék is akadt munkája. A konyhasátrat gyakran megkörünyékezték az éhes sarki rókák. Ezek a gyönyörű bundájú kis állatok kezdetben egyesével, később már csapatostul jöttek. Az egyik főzőnő enni adott nekik, és megsimogatta a legkisebbet. Az csúnyán megharapta a kezét. Hüsnu orvosi naplójában ez áll: "Rókaharapás, fertőtlenítés után ellátva, nyugtató. 3 napon belül gyógyul." Volt.egy súlyosabb esete is. Az egyik paleontológusnövendék nem tartotta be a szigorú biztonsági szabályokat. Motoros: szánon éppen csak "átugrott" a "Détoner"-telepre. "Tíz perc oda, tíz perc vissza - mondta -, ott öt perc alatt végzek!" Nem vitt magával URH-rádiót. Aznap -60 °C hideg volt, és kegyetlen északkeleti szél hordta a havat. Fele úton bedöglött a motorja, és nem tudta megjavítani. Gyalog vágott neki az öt kilométeres útnak . . . Amikor már egy teljes órája hiába várták, öt motoros a keresésére indult. Esméletlenül, hóval betemetve, sokkos állapotban találtak rá. Hüsnu megmentette az életét . . .

- Ez érdekes - szólt közbe Szíriusz kapitány -, de térjünk vissza a "détoner"-folthoz.

- Lppen azt teszem . . . A régi lövedéknyílást középpontnak tekintve, 10 méteres átmérőjű kört rajzoltak a jégre, és lézerfűrésszel átvágták a tengervíz szintjéig . . .

Berci azonnal találgatni kezdett:

- Az így keletkezett hatalmas, henger alakú, jégdugót, amelynek a vastagsága 5 méter lehetett, a súlya pedig , . . á súlya pedig . . . ötször hetvennyolc . . . , közel 40Q tonna . . . , hogy a tenger vizéhez jussanak, ki kellett emelniük! De mivel? Ilyen óriási darujuk nem lehetett!

Pierre mosolyog.

- Nem kellett kiemelniük. Lézer~~el felolvasztották. 4,6 mé

ter volt a vastagsága. Egy nap alatt eltüntették, majd lépcsőt faragtak a jégfalba: a könnyűbúvároknak kikötőhidat építettek a vízre szálláshoz. Vízhatlan burkolatban nagy fényerejű irányjelző lámpát eresztettek a víz alá, a könnyűbúvárok ezer méterről is jól látták, de automatikusan tekeredő, két kilométer hosszú nejlonszínór is segítette a biztonságos hazatérést. Most idézem a naplót. Hüsnu ezt írja: „Az ötödik merülési napon a három búvár északi irányba úszott. Pár perc múlva URH-a jelentették, hogy jégmezőbe fagyott jókora jéghegyre akadtak, amelynek a víz alatti része körülbelül negyven méter mélyre nyúlik. Kézi reflektoraikkal megvilágítva körülúszták . . . , és a közepe táján megtalálták a mamutbébit! Alig 50-60 centiméteres tiszta jégburok mögött. Könnyen megközelíthető, és olyan jól látható, mintha kirakatban lenne . . . ”

Pinton izgatottan fészkelődik, majd szót kér.

- Mit akarsz mondani? - érdeklődik a kapitány.

- Szíriusz bácsi! Ugye, a könyve elején azt írja Hüsnu, hogy a Boszporusz utasai a panorámaablakon át látták meg a mamutbébit.

- Pontosan ezt írja.

- Akkor pedig a Boszporusznak mintegy húszméteres mélységben, közvetlenül a jéghegy ~nt,eltett kellett elhaladnia! Mondhatom, disznó szerencsájük volt, hogy nem ütköztek neki !

Szíriusz nevetve válaszol:

- Nem volt "disznó" szerencsájük. Napjainkban minden jég alatt közlekedő jármű radartapogatóval van felszerelve. Ez messziről jelzi bármilyen idegen test jelenlétét, és autornatikusan kikerüli . . . No de folytasd, Pierre fiam . . .

- Hüsnu így írja le örömeiket: "Az egész tábor táncolt a boldogságtól!

Híradósaink telekürtölték a világot . . . és nem győztük a gratulációkat fogadni. Ali Seyfettin professzor korát meghazudtolva bűvárruhát öltött, és személyesen is megtekintette a csodálatos leletet. Kijelentette; hogy .a kis mamut nőstény. A` török nemzet tulajdona: ezért a Zulejka nevét adja neki: ' A hátralévő munkák könnyűnek látszottak. A mamutbébit jégbörtönével együtt a jéghegyből ki kellett vágni és el kellett szállítani. Kiszámították, hogy a körülbe

lül I20i~120is90-es jéghasáb (benne Zulejka) egy tonnán,zl valamivel súlyosabb lesz. A három könnyűbúvár vállalta, hogy kézi 'szerszámokkal, fúróval, vésővel, fűrésszel "kioperálja" a joghasábot. Vállalásukat teljesítették. A jégbörtönbe zart Zulejkát Hüsnu le is rajzolta. Tessék, tekintsétek meg.

Berci szólásra jelentkezik.

- Szere tném kikövetkeztetni, hogy mit tettek ezután . . ~ azaz elmondanám, hogy én mit csináltam volna. Szabad? Pierre beleegyezően bólint.

- l4iegengedjük. Sőt kíváncsian várjuk.

- Nos . . . mivel a jég fajsúlya valamivel kevesebb, mint a vizé, és ugyanez vonatkozik a kis mamut testére is, a jéghasaíb, amikor kivágták, szép lassan felszállt a tengerszintig, illetve beleütközött a jégmező aljába. Tudjuk; hogy csak néhány száz méterre voltak a "détoner"-kikötőtől. Addig eHúzhatták vagy ellökdöshették volna. Feltehető azonban, hogy a jéghasáb a sok ütközéstől végzetesen megsérült vagy megrepedt volna. Ezért én kötéllel ráerősítettem volna anynyi ellensúlyt (vasdarabokat), amennyitől Zulejka súlytala~,ut lebegni kezdett volna . . . és szép lassan, ütközés nélkül ellökdöstem volna a kikötőig.

- Sok volt a volna, de tetszik a megoldásod - dicséri Szíriusz kapitány a fiút.

- Nos, Pierre, mi történt a vattiságHan?

- Póntosan ugyanez! Bravó! Vasgyúló barátom telibe talált! IJs most folytatom: a kikötőből daruval kiemelték, elszáráktatták a központi telepre, és a graviplán előtti kis té

ren Sc1il3ították; mint egt· szobrot. Teheiték, mert -50 °C-ot mutattzk a régimódi borszeszhőmérők . . . Jelentem: a huszadikté~l a harmincadik oldalig az elmondottakat tartalmazza a s-~albardi ósásszonyról írt könyv. De ósásszonyról eddig t·g~etlen szó sem esett!

- Mc:ányugtatlak, majd esik nálam! - mondja Liuna. - No végi e ! Maír izgatottan várom ! - nyelvel Proton.

- Altkor háít elkezdem . . . Seyfettin professzor kijelentetic: „Az expedíció valójában elérte célját, befejezte munkáj~i.. hazamehetnének. Én azonban úgy gondolom, hogy alaposabban meg kellene vizsgálnunk jéghegSTünkét. Mert ahol e;·y óálénylelet volt, ott iehet több is. Ez íratlan paleontológus-szabaly. Jól tudom, hogy kis mamutunknak nem ez a s<,rkkör fülöttil,~ irdatlan jégmező volt a

hazáija. hanem jóval délebbre élt. Talán Alaszka partjain vagy Vrangel szigetén, esetleg a Csuks-hegységben. Ott érte el a gyors halál egy földregés vagy gleceserwől leszakadó jéghegy közbejöttével, sok tézezer évvel ezelőtt. Az olvadó, kásás jég egy pillanat alatt elborította, és a -60 °C-os hideg percek alatt keményén birtokba vette. Ezután a jéiiegy utazgatott pár évtizedet (v.gy évszázadot) a Golf-á:amlat hátán; amíg bele nem fagyott az örök jégmezőbe. Zulejkának apja, anyja és bizonyára testvérei is voltak . . . és paleanthropusz ősemberek hord~ja vadászott rájuk. Hátha rejt még valamit vagy valakit az a jé5hcg? Megnézem!" Ezt mondta a professzor. Hüsnu elkísérte őt tenger alatti útjára. (Naplójában azt írja, hogy fiatal korában apjával sokat úszkált a Fekete-tenger nem is fclsete fenekén.) Előbb gondosan. többször körülkraulozták . . .

-- lare~állás! . . . - mondja Pintorr. - Mi az a kraulozás?

- Egy úszásfajta. Amikor a lcét lábaddal felváltva csapkodod <~ vizet. Kallú~2:a lököd maiad előre. tgy úsznak a tenger alatti vadászok és a könnyűbúvárok. A lábfejüket műszonylnl al nagyobbítják meg, hogy gyorsabban haladjanak.

- Koszönöm. Láttam plasztikinóban . . .

- Na . . . szóval többször körülúszták a hatalmas jégtti~nböt, de semmit .sem találtak. Majd lemerülteti a jéghegy alti . . . : és ott ráakadtak egy jókora, barlangszerű üregre. Az üreg falát moszatok és algák borították. Ewel~ mögött a jégtümb belsejében homályosan dátrii vélte)c valamit! . . . Hüsnu

igy írja le ezeket az izgalmas percekét: ;, Seyfettinnel URI~ kapcsolatban voltam. A professzor belekiabált a mikrofonba, majd megsiketültem: NNem hiszek a szememnek! Látod te is, Nazim fiam?" .>Igenis, látom." ..Mit gondolsz, micsoda'? Állat vagy ember?:< "Ember lesz, tanár úr. Tessék nézni . . ott balra, ahol kevesebb a moszat, tisztán látszik egy kéz . . , emberi ké.z!~"

- Hú de izgi! , , . - lelkendézett Proton. - De hátha egy kardfogú tigris volt a jégben, aki éppen megevett egy őseibert, és csak a kezét hagyta meg!

Liuna nevetve igazítja helyre a kisfiú elrugaszkodott ke~pzeletét:

- Nyugodj meg! Hamarosan kiderült, hogy ember volt, nem tigris. Asszonyi ember. Berci ujjong.

- Na végre! llZegkerült a svalbardi paleanthropusz asz-. szonyság! Li drága, folytasd!

- Röviden: már gy akorlatuk volt a jégphasáb "kiszereelésében". Amikor a jégfalat. megtisztították a rátapadt növényzettől, kiderült, hogy az ósaszony összekuporodva, guggoló helyzetben ül, és alig foglal el több helyet, mint a kis mamut. Három nap múlva szobottalapzaü~a helyezték Zulejka mellé. Hüsnu könyvecskéjében őt is megörökítette. Íme:

- Nem kimondottan csinos ez a svalbardi hölgy! - nézegeti Pierre a rajzot. ~- De képzelem, mekkora szenzációt keltett az egész világon.

- Semekko~át. Hallgattak róla. Aii Seyfettin nem engedte, ho5y nyilvánosságra hozzák a kiirt. A még mindig szenn~e

zeit, homályos jégburok és az asszony kuporgó helyzete miatt a lelet korát nem lehetett tudományos pontossággal megállapítani. "I3a azt állítom, hogy paleanthropusz, és kiderül, hoby nem az,)ci~rtevetnelc. I3a kétezer éves indián nőnek mondom, é~ később bebizonyítja valaki, hogy százezer éves ósaszony, saj~iálwi fognak! IZTem kockáztatok. Feladatunkat túlteljesítettiiik: áttelepedünk Svalbard-földre. Longyearbyenba. Ott múlt~:üdik a világ eLsó számú hibernációs intézete. Vezetője a norvég Kristofer Krog. regember már, tatán 120 éves, de nagy tudós. Tegnap rádión beszéltem vele. Elmondtam neki mindent. A segítségét és a diszkrécic~ját kértem. Örömmel me;ígérte, és zár r~ziraket! Intézetében teljes biztonsággal elvé5ezhetjük a vizsgálatokat, tudományosan meghatározhatjuk, hogy ~n.it találtunk . . . Barátaim! R~la este ünnepi vacsorát rende;:ünk! I3olnap pedig kezdünk csomagolni."

Liuna tíz kartonját az asztalra teszi.

- Efejeztem. Szíriusz bácsi következik . . .

A kapitány feláll, és olvasni kezdi a 41. kartont.

- "Másnap az Arktisz legcsodálatosabb arculatát, a lángoló sarki fény t öltötte magár a. Mintha tiszteletünkre tenné. Vörös; narancssárga, lila, rózsaszínű égi; érő "orgonasípolt" búcsúztattak minket a jégvilágtól. Nyolcvankét ügyes kéz bontotta es rakta ládádba, bálákba, zsákokba mindazt, amit négy hónappal azelőtt olyan nagy gonddal felÉ:pítettek. Kültinös dolog történt: amit eredeti

burkolatában kényelmesen idehoztunk, most általunk összecsomagolva nem fért el a graviplán rakterében. Ez a különbség a gyári göngyöleg és az a '1111atÓI' palco k'cs között." Hüsnu azután leírja, hogy a graviplán parancsnoka szigorúan leméretett mindent. Kijelentette, hogy tíz tonna tehernél egy grammal se visz többet! Inkább hevesebbet! Nyakukon a tél! Jöhet egy hívihar! . . . A 39 ember súlya 2410 kilogramm volt. A holt tárgyak, eszközök, gépek már 6250 kilót tettek ki, amikor még érintetlenül talapzatán állt Zulejka és az őssasszony. Pontosan lemérték jégbörtönükkel együtt - mindkettőjüket. Zulejka 1305 kilobrammot nyomott, az őssasszony 1600-at. "A mamutot még elviszem, az őssasszonyt nem!" - döntött a parancsnok. Zulejkát beemelték a graviplán mélyhűtött raktárába. "Kileneezer-kilencszázhatvanöt! - jelentette a mérlegelő. - Még jö

het 35 kiló!" Nem nyújtom tovább, mint a rétest. Röviden elmondom: a professzor úgy határozott, hogy az őssasszonyt Hüsnu járművében fogják szállítani, Mónikának - az 50 kilós ápolónőnek - viszont a graviplánban szorítottak még helyet. "Tizenöt kiló túlsúly! - tiltakozott a parancsnok. - Nem vállalom!" "Ugyan, ne légy ilyen kicsinyes - próbálta meggyőzni őt Seyfettin -, tíz tonnánál mit számít az a tizenöt kiló!" Ebben maradtak. De tiltakozott Asik Dede is: "Nem engedem Mónikát! Nem engedem!" Dede szerelmes volt Mónikába, az ő tiltakozásával senki sem törődött.

- A graviplán tehát túlsúllyal rajtolt - mondja Pierre.
- Igen . . . és aznap kegyetlenül hideg volt. Mínusz 45 °C-ot mutatott a hőmérő. Metsző északi szél fújt, hordta a kiesi, . éles hókristályokat. Az egészségügyi kocsik reggei ötkor startolt, és Tassán haladt. Az ötszáz kilométeres távot hét óra alatt tette meg. Délben érkezett Longyearbyenba. Leparkolt a Hibernációs Intézet előtt, és azonnal felhívták ultrarövid hullámon a graviplánt. "Még mindig itt rostokolunk - közölte a híradós lány. - Várjuk, hogy szűnjön a szél." Tíz perc múlva jelentkezett: "Váratlanul elindultunk. A szélesség 60 alá szállt. Maradjunk állandó kapcsolatban - javasolta, és monoton hangon tovább tudósított: - Ezer méteren haladunk. A szél 70, a hőmérséklet -50 . . . A parancsnok a hófelhők falé akar emelkedni . . . háromezer . . . négy ezer . . . ötezer . . . , már a hófelhőkben repülünk . . . szélesség 90 . . . és egyre fokozódik . . . az első tiszt jelentette, hogy enyhén eljegesedünk, 1 milliméter jég borítja a gépet, bekapcsolta a jégtelenítőt . . . nyolcezer méter . . . , a hófelhők fölött repülünk . . . a hőmérséklet -60 . . . tízezer méter . . . -65 fok . . . délkeleten, a horizont fölött vékony arany fénycsík, ott delel a Nap . . . itt fönn nem fúj a szél, de az eljegesedés emelkedik. A graviplánt már 2 milliméteres jég borítja! . . . Az első tiszt szerint ez négyzetméterenként körülbelül 2 kiló . . . és a gép felülete közel 500 négyzetméter . . . - A híradós lány érzélem nélküli, szakmai hangja most először emberivé változott, rércülten emberizé: - Ez . . . , ez . . . ötszázszor két kiló . . . az ezer kiló . . . egy ionna! . . . , Egy tonna túlsúllyal repülünk! Ez nem lehet igaz! Ez lehetetlen! . . . A jegesedés növekedik! . . . , Már 3 milliméter! . . . , a graviplán nem bírhatja! . . .

A kapitány lefelé dönti a gép orrát . . . : most újra a felhőkben járunk . . . a szél feltámadt, sebessége "r0 . . . az első tiszt azt mondja, nem kell begyulladni, leszállunk a jégmezőre . . . most közölte az utasokkal . . . nyugalom . . . jegesedés 4 milliméter . . . két tonna . . . a felhőréteg alá értünk . . . délkeleti irányban egy kicsinyke fénypont . . . a Svalbardföld! . . . Világítótorony! . . . Lehet húsz kilométernyire . . . jegesedés 6 milliméter . . . kény szerleszállás . . . a hajtóműt kihagy! . . . Meredek szögben ereszkedünk . . . a hajtómű leállt . . . dugóhúzóban zuhanunk! . . . Meghalunk! . . . Meghalunk! . . . Az életünk már csak tíz másodperc . . . kilenc . . . nyolc . . . hét! . . . Nem akarok meghalni! Nem akarok! Nem akarok! . . ." A rádió elhallgatott. Borzasztó volt ez a csend. Halálos csend . . . Azután hirtelen Asik Dede felültiltott, mint egy sebzett állat: "Mónika! . . . Mónika!" - Ki az az Asik Dede? - kérdezi reszkető ajakkal Pinton. - Most hallgass! - ordítja durván Berci.

Proton nem hallgat. Nagyon halkán újra kérdezi: - Ki az az Asik Dede . . . Liuna válaszol:

- A pilóta. Szerelmes Mónikába.

- Szegény . . . Most mit fog csinálni?

- Nem tudom, de Szíriusz bácsi azonnal megmondja.

- Nem én mondom meg, hanem Hüsnu. Olvasom . . . "Dede egyfolytában, percek óta

bőgött, jajgatott: "Móni.ka! Mónica! Mónica! . . ." "Mi történt veled, Dede?< - kérdeztem. "Szeretem! Szeretem! A menyasszonyom! Megyek hozzá! Azonnal megyek hozzá! . . . Mónica! Ne félj! Megyek hozzád! Megmentlek! - és ki akart ugrani a vezérlőfülkéből. Alig bírtam lefogni. "Meg vagy örülve?! Ötven fok hideg van! Ha így kimész, öt perc alatt megfagysz! . . . Vedd föl a bundád! Sapkát! Kesztyűt!" Nagy nehezen ráadtam mindent. Kiug
` rott, és veszettül elrohant. Én is magamra kaptam a védőruhámat, és utána! . .
. A repülőtéren értem utol. Itt már készülődtek a mentőkoleopterek felszállani! Vették a rádióadást ők is. Egy hatalmas vöröskeresztes graviplán éppen gurult ki a hangárjából . . . Dede beugrott az egy ik koleopterbe, én utána! Négy könnyűbűvár öltözködc'itt odabenn. A gép süvöltve elindult. "Adjat.ok nekem is bűv~ix~ruhát! l3i.vatásos

bűvár vo?tam! A men~'asszonyom rajta volt a . . . rajta volt azon . . ." Nem tudta folytatni, de azok-megértették. Ürültek a segítségnek. Öltöztetni kezdték . . . A koleopter szárnyalt, mint egy madár. Tíz perc alatt a helyszínre értünk . . . Szürke félhomály derengett. Alattunk a szűz hómezőn hatalmas, mocskos fekete lyuk tátongott. Volt vagy kétszáz méter az átmérője. Benne a tenger vize kormos fekete, piszkoszöld olajfoltokkal tarkázva. "Itt sekély a tenger, lE:gfeljebb ha százötven méter . . ." - mondta az egyik bűvár, és egymás után merültek alá mind a négyen. Utánulc Asik Dede . . . Most szörny úsleges csend ült a félelmetes ~;ájra. Majd érkezett néhány koleopter, hivatalos személyekkel, es leszállt a Vöröskereszt graviplánja is. Ezek azonnal reflektorokat állítottak fel, fényben úszott a becsapódás helye . . . Megkövülten meredtem a gyillicos fekete vízre. Azt mondtam: "Ott fekszerék valamennyien a tenger fenekén! Micsoda gonosz igazságtalanság!" Mire egy férfi így szólt: "Nem fekszik odalent senki.<: Rábámultam bambán. A vöröskeresztes graviplán parancsnoka volt. Azt hittem, durván tréfálkozik. Látta megdöbbenésemet. egy folytatta: NA fotonmeghajtá.sú graviplán az ütközés pillanatában felrobbant. Húszezer Celsius-fokú hű keletkezett, mely másodpercek alatt mindent . . . érti, ~rtindent porrá égetett. Nézze: a fekete lyuk körül, ameddig a szem ellát, szürl~e hamuréteg . . . Ezek ők . . . ez maradt . belőlük . . ."

Néma fájdalom feliszik Szíriusz kapitány házára. Leonida néni szemében könnycsepp lapul. Proton sápadt, időnként megrándul az ajka. Pierre és Berei leszegett fejjel, komoran bámulja a padlót . . . Liuna halkán suttozni kezd egy verset:

Hol élet virict, ott halál is jár, 7n.incteg~ile. előre Katái is vár, ree~n tudja ember, se nxaga agy. ég, hol van a lvezdet, és hol va3x a vécé . . . Nagy hallgatás után végre Proton szólal meg:

- A könnyűbűvárok . . . visszatértek? . . .

- Igen, mind a négyen - válaszol Szíriusz kapitány. - A vezetőjük jelentette: "Lent jártunk a tengerfenéken. Nincs ott semmi, csak a szürke hamu. .Lassan ereszkedik alá, és megülepszik mindenem . . . "

- De Asik Dede, az ötödik bűvár, hol van? - követeli Proton.

- Ezt kérdezte Hüsnu is. A válasz így hangzott: "Kiderült, hogy érti a szakmát. Jól bírta a mélységet. Velünk volt százötvennél is. Azor:ban ilyen túlnyomáshoz nem voltunk kellően szerelve. Életveszély fenyegetett mindenkit. Elindultunk hát gyorsan fölfelé, és hívtuk őt is. Azt mondta, mi csak menjünk, ő még marad, megkeresi Mónikát. És villámgyorsan elúszott, nünt egy delfin! . . . Nem engedtem senkit utána menni. Biztos halál lett volna. Ő sem jön vissza . . . Szíriusz kapitány felvette az utolsó lapot.

- Már csak néhány mondat van hátra. Olvasom . . . "A tragédia színhelyéről visszaröpültünk Longyearbyenba. Felkerestem Kristófer Krog professzort. Ő már mindenről értesült. Kértem, hogy a svalbardi ósaszonyt helyezze biztonságba intézete mélyhűtő osztályán. Kérésemet készségesen teljesítette. NAIi Seyfettín professzortól tudom - mondotta -, hogy ezt a leletet tulajdonképpen ön találta. Ön látta meg a kezét. Most, hogy ilyen szomorú véget értek valamennyien. és csak ön marad életben, nem vitás, hogy a svalbardi ósaszony az ön kizárólagos szellemi tulajdona lett. Létezéséről csak mi kettén tudunk. Én megőrzöm önnek. Akkor léphet vele a nyüvánosság elé, amikor jónak látja." Mire én így válaszoltam: HAkkor, amikor méltó leszek hozzá!" Ezek a könyvecske utolsó szavai . . .

A kapitány az ötvenedik lapot Leteszi az asztalra, és némán egymásra néznek . .

. Nincs kedve senkinek beszélni. Nagy sokára Leonida néni szólal meg:
- Szívemből sajnálom ezt a szegény embert. Elvesztett mindent . . .
Liuna bal keze lW velyk- és mutatóujjával lassan csavargatja piros hajfürtjeit.
Aztán csak ennyit mord:
- Vagy . . . , lehet, hogy éppen most akar 'megnyerni mindent...

Leonida rácsodálkozik a lányra. - Ezt hogy képzeled, kedvesem?
- hTem szívesen árulnám el - válaszolja a lány. - Csak sejtem .a dolgokat.
Igazságtalan lennék, ha bizonyíték nélkül báí°mivel is megvádolnám őt. Mi nagyot
léptünk az Igazság Ajtaja felé, de még nem nyitottuk ki. Most az ő lépése
következik . . .

Pierre hozzáfűzi:

- Holnap kezdődik a kongresszus. Valamennyien jelen leszünk, Majd meglátjuk, mit
lép "Hüsnü bácsi"! . . . ,

ÚTZSDIK FEJEZET

amelyben Nazim Hü,snü is lép egyet

Nazim Hüsnü azonban nem hamarkodta el ezt a lépést. Harmadik napja rostokolt a
Négyek Tanácsa a paleontológusok kongresszusán Helga néni intézetének
dísztermében, és már a könyökükön jött ki minden: a sokféle "pitekus" és
"anthropusz" ! A driopitekuszok, a gigantopitekuszok, a ramapitekuszok, a
neoanthropuszok, az archanthropuszok, a paleanthropuszok ripityára tört
koponyái, állkapcsai, erős fogazatuk, pattintott kőeszközeik, szakócaik,
tűzhelyük, lábszárcsontjuk . . . és a millió és millió évek!

Most éppen ebédszünetet tartanak.

- Én már unom - panaszkodik Proton. - Mindenki mindit ugyanazt a nótát fújja!

Barlangok, agyagrétegek, ásatások, csontok, csontok és csontok! . . . Egy
biztos! Őslénytantudós nem leszek! Pierre érkezik.

- édesanyámtól jövök. Nazim Hüsnü ma délután tartja meg nagy hűhóval
beharanbozott előadását! Egy fiúkora vasketrecet szállítottak a díszterem
emelvényére!

- Amely minden bizonnyal a paleanthropusz fiú összkomfortos lakása lesz -
jövendőli Liuna.

- ~n megint a nyitott ablakhoz, a rádióriporter bácsi mellé akarok ülni! - közli
döntését Proton. - Az intézet díszkertjének óriási hársfája éppen virágzik.
Csodálatos illatot áraszt . . . ~s az is roppant érdekes, ahogyan a riporter
bácsi beszél, és én szinte mindent látok, amit mond. Összebarátkoztam vele.
Oskar Holz a neve. Li, szépen kérlek, ülj te is hozzánk!

- Jó, oda ülök.

- Hallani fogod, milyen muris, amikor szédületes gyorsasággal közvetíti az
eseményeket. Valahogy így - és hadarni kezd: - "Kedves hallgatóim! Helga Renard
igazgatónő, a világ leghíresebb paleontológusainA~k háziasszonya megrázza a
csengőt, csendét kér . . . "

Oscar Holz suttogva közvetít:

- Kedves hallgatóim! Helga Renard igazgatónő, a világ leghíresebb
paleontológusainak háziasszonya megrázza a csengőt . . . - az elnöki csengő
megszólal - és csendet Ígér . . . - Csendet kérek!

A teremben egy szerre mindenki elhallgat.

- Köszönöm . . . Tisztelt kongresszus! Üdvözlöm a jelen?évőket, és negyedik
ülésünket megny itom. Ma délután egyetlen előadást fognak hallani: Nazim Hüsnü
professzor ür számol be nekünk a pateanticropusz fücről.

Lelkes taps fogadja a bejelentést. Oscar Holz halkán, sebesen tudósít:

- Helga Renard helyet foglal az emelvényen, Ramon Garcia díszelnök és Viktor
Szíriusz nyugalmazott úrhajóskapitány között. Ó a Hold híres embere . . . nem
kell bemutatnom, mindenki ismeri. Zsúfolt a terem. A kiszivárgott hírek szerint
a "paleanthropusz fiú" meghozhatja Hüsnü profeszszornak Világállam Nagy áiját! :
. . De nézzük, mi történik! . . . Az előadó még nem lépett az emelvényre,
amelyen ma egy különös alkalmatosságot állítottak fel. Olyan alakú, mint egy
ruhásszekerény, fekete drapériával a padlógig letakarva. De jön már a népszerű
"I'azim"! A dübörgő taps őt köszönti. Karcsú, magas, őszülő halántékú, elegáns
férfi. Mélyen meghajol, és beszélni kezd:

- Tisztelő híve vagyok tudományágunk kiváló képviselőinek. Köszönöm, hogy
meghallgatják beszámolómat. - Nagy taps jutalmazta a szerény bevezető szavakat.

- Nem titok, hogy tanult mesterségem az orvostudomány. Tragikus véletlen

indított az őslénykutatás útjára. Önök közül sokan emlékezhetnek rá, hogy pontosan hász évvel ezelőtt - 2461-ben - a török kormány őslénytani expedíciót küldött az Északisarkvidékre. Ennek az expedíciónak én lettem az orvosa . . . Nem akarom önöket ismert események ismétlésével untatni. A svalbardi őssasszony című könyvemben részletesen leírtam mindent. De mert naplószerű visszaemlékezésemet bizonyára sokan nem olvasták, engedjék meg, hogy dióhéjban ismertessem a tartalmát . . .

- Halljuk! Halljuk! - biztatják az előadót. Berci a mellette ülő Pierre-nek súgja:

- Jaj nekünk! Ez most elmeséli újra az egészet! - Nern baj. Az is érdekes lehet, amit kih,ag~.

De Hüsnu nem hagy ki semmit. Hosszasan, részletesen, helyenként szóról szóra idézve mondja el a tragikusan végződött kutatóutat. Figyelmesen, némán hallgatják. Elmikor a svalbar di őssasszony megtalálásához érkeznek, ámuló izgalom borzongatja a hátalzat. Suttogás, mozgolódás kezdődik . Hüsnu a norvégiai Kristofer Krog professzort idézi: "Megörzöm 'ennek az őssasszonyt. Akkor lép vele nyilvánosság elé, amikor jónak láva." Majd férfias egyszerűséggel befejezi a passzust könyve utolsó mondatával: "Akkor, amikor méltó leszek hozzá . . . " Jókora hatásszünetet tart . . . Proton a riporter füléhez hajol.

- Tessék nézni! lHüsnu bácsi sír!

- Nagy kókler <zz öreg! - De a mikrofonba mást mond: Az előadót a visszaemlékezés elérékenyítette . . .

Hüsnu látszólag leküzdö megatódottságát. Megvesztegető egyszerűséggel mondja:

- Most arról kívánok vallani, amit a könyvből tudatosan kihagytam. Elérkezett az ideje . . . Akkoriban még nem voltam paleontológus, de mint az emberi csontokkal, izmokkal, erekkel és idegpályákkal örökös harcot folytató sebész, mafiáménak éreztem társaim sikerét és bukását. Elhatároztam, hogy teszek valamit! Mint a könyvemben megírtam: az őrizetemre bízott „svalbardi őssasszonyt" Krog professzor intézetében már biztonságba helyeztem. Nyugodt voltam, hogy jó helyen van. Kristofer Krog, aki akkoriban már 120 esztendő volt, a világ első számú hibernológusának számított. Ezt a rangját díszvendégünk, Viktor Szíriusz kapitány, aki, úgy tudom, sikeres hibernológus is, bizonyára megerősíti.

Szíriusz kapitány mosolyogva jóvágagyóan bólint.

- Köszönöm . . . Nos, Krog professzort felkértem: együtt vizsgáljuk meg az őssasszonyt. Készséggel vállalta . . .

Nazim Hüsnu most megemeli a hangját:

- Hölgyeim és uraim! Ez a vizsgálat fantasztikus eredménnyel zárult. Bizonyos szennyezett felső jégrétegek eltávolítása után tisztán, világosan észlelni lehetett, kétséget kizáróan megállapítottuk, hogy a svalbardi őssasszony halála

pillanatában .te~ri~es uoit., Közvetlenül par-tus ~rptti áfiapotban,.

A- halkga~óság fölmorajlik: Proton izgatottan fordul Liunához._

- llqit jelent az a partos?

- Latin szó, az orvosok használják. Azt jelenti: s.~üiés. A terhesség 38: hete utáni állapot.M

Oscar Holz szélesebesen hadar:

- Kedves, hallgatóim! Szenzácü~s fordulat! Az ősvsszony ősbabát várt! . . .

Defigyeljük tovább a váratlan eseményeket! Hüsnu folytatja eléiadását!

- Ha megengedik, folytatom . . . Krog professzor véleménye és az én elképzelésem megegyezett: haladéktala~iul cse-lekednünk kell! Dehibernálunk és elvégezzük a séctio ea.esarecít is!

Proton azonnal kíváncsiskodik: - 142i az a szekció . . .

- Amikor a magzatot műtéttel hozzák világra! De maradj maír csendben! Hüsnu folytatja!

-- Ekkor Krog professzor feltett egy súlyos kérdést, amire én bizony nem gondoltam. Azt kérdezte: "Kolléga úr! Kinek az életét mentsük meg? Az anyáét vagy a magzatét?" Rádöbentem: ez az igazság! Választanunk, döntenünk kell! Ha az őssasszonyt jégbörtönétől megszabadítva szabályszerűen dehibernáljuk, azaz a test hőmérsékletét lassan emelve a stagnáló szervek, elsősorban a szív és tüdő működését helyi eállítjuk, miközben oxigént, vért, infúziót, gyógyszert adagolunk . . . ezzel a legalább tízórás beavatkozással esetleg életre keltjük az anyát, de biztosan megöljük a magzatot . . . (,;Tudom! :Exitál!" - kotyogótt közbe Proton.) Arrbl nem is szólva; hógy ` az életre kelt anyán a sectiót

azonnal el kell végezni, különben általános mérgezésben megfal . . , tehát ha az aszszo~yra. csik a választásunk, elpuszti mindkettő. Ha úgy döntünk, hogy a gyermeket mentjük meg - védett helyzetnél fogva valószínű, hogy sejtkárosodás nem érte -, az

• Ne csodálkozzék az olvasó, hogy Liuna mindent tud. >gészségügyi szakközépiskolába jár, orvosnak készül. A szakmai kifejezéseket már ismeri

asszony testét gyorsabban felmelegíthetjük, s mielőtt a visszafordíthatatlan bomlás a magzatot elérné, a sejtöt rapid elvégezve, a magzatot elkülöníthetjük, veszélyeztetett helyzetből kiemelhetjük. Ezt az utóbbi határozatot tetlett hoznunc.

Nazirn Hüsnu iszik egy korty vizet.

- Kér em, bocsássa meg, hogy ezt a problémát ilyen hosszadalmasan és nem tudományos stílusban tárgyaltam. A lényét mondtam el, és remélem, a nem orvosok is megértették: . . . IiölgS=eim és uraim! Higgyék el, szörnyűséges műtét volt. A dehibernálással együtt mintegy hat órát tartott. Az an~ra testével közben nem törődhattunk. Sietnünk kellett. Az teljesen oszlásnak indult. A sejtek bomlása ilyenkor rendkívül gyors. Egy szög n3.űsleges hullából emeltem ki a sértetlen, életre kelthető magzatot. Akit aztán gyorsan életre is keltettünk !

. . .

A hallgatóság lelkesen éljenez. "Bravó! Csodálatos! Az évezred műtétje!" - ilyen felkiáltások hangzanak el. Hüsnu boldogan mosolyog: Megtörölgeti verejtékező homlokát.

- Köszönöm . . . köszönöm az ettítege~ett bizalmat. Jól hallottáh, azt mondtam; előlegezett. Mert eddig csak meséltem, de semmit sem bizonyítottam. Nos, bemutatom az első bizonyítékot: a paleanthropusz fiú születési bizonyítványát. Kiaíllítot.ta a s~albardi hibernációs intézet igazgatója. Kristofer Iirog. az orvostudományok doktora, akadémikus; 2461. október hó ~-én.

Hüsnu professzor megérint egy kapcsolót, a mennyezettől leereszkedik a vetítő~áson, amelyre az automata vetítógép rásugározza a születési bizonyítványról készült diát. Megtapsolják.

- Második bizonyítékom az újszülött őscsecsemő fényképe! Nagy tapsot kap a csúnya, görbe lábú, lapos homlokú, elulló fülű g5-ermeket ábrázoló fotó.

- Jaj, de aranyos! - lelkenedik Pintorr.

- Igazi picit paleanthropusz - állapítja meg Liuna. Oscar Holtban lobog az érdeklődés.

- Nagy pillanat ez egy rádióriporter életében! Százezer éve fogamzott ősgyermek fényképében gyönyörködhet!

- Tisztelt kolléganők és kollégák! Mosta mielőtt többi bizo

nyítékomat felsorakoztatnám, be kell számolnom a svalbardi őssasszony további sorsáról. Sajnos a sejtöt, mint már említettem, jóval fagypon fölötti hőmérsékleten kellett végezni. Az őssasszony sejtjeinek bomlási folyamata visszafordíthatatlanul, robbanásszerűen felgyorsult. Csak a csontvázat menthettük meg. Az is jelentős tudományos leletnek számít. A Svalbardi Élettani Múzeumban őrzik. Ezt ábrázolja harmadik képünk.

Liuna megállapítja:

- Egy teljesen ép, hiánytalan női csontvázat látunk.

. - Itt közbe kell vetnem - folytatja Hüsnu -, hogy Kaog professzornak felajánlottam: tekintsük a svalbardi paleanthropuszkutatásokat közös munkánknalc. Társulásunkat természetesen ő vezeti. Én a paleontológiában csak kisinas lehetek mellette. Akik olvasták a könyvemet, tudják, hogy ez a kisinas akkor őslénytan-mámorba esett. Elhunyt kollégáim tragikus emléke ellenállhatatlan erővel kényszerített a paleontológia elsajátítására! A török kormánytól jelentős összeget kaptam az expedícióbún teljesített munkámért, megélhetési gondjaim nem voltak. Szüneteltettem orvosi működésemet, és az izmiri egyetemen a körünkben jelen lévő igen tisztelt Ramon Garcia tanár úr növendéke lettem. Hat évig vasszorgalommal tanultam a paleontológia tudományát. Igaz ez, Garcia tanár úr?

- Igaz bizony,~eles tanuló voltál! - erősíti meg a díszelnök. - Jó paleontológus lettél.

- Közben sűrűn látogattam a paleanthropusz fiút, akit Krog professzor megállapításunk szerint mai világuntól teljesen elkülönítve, mint ősembert nevelt . . . Erről a korszakáról is vannak felvételeink. Megmutatom. Tessék! A

gyerek egyéves! (Taps.) A gyerek kétéves! (Taps.) Hároméves! (Taps.)
Pinton felkiált:

- Nincs rajta ruha! Miért nincs rajta ruha? Hüsnu azonnal válaszol:
- I-iallottam, kisfiam, a megjegyzésedet. Valóban nincs rajta ruha. Az
ösgyereket úgy neveltük, ahogy százezer évvel ezelőtt élt volna. Persze csak
megközelítően: Hiszen sem a mostoha éghajlatot, sem a rá leselkedő
életveszélyeket nem

kivántuk mesterségesen leutánozni. Kristofer Krog szép nagy üvegházat, abban
műőserdőt csináltatott számára. A világhírű agg tudós időnként állatbőrökbe
burkolózva mint „ősember apa” látogatta neveltjét, gondoskodott táplálékáról,
vigyázott egészségére . . . , de nem tanította semmire: se beszélni, se olvasni,
se írni! Ha fázott, állatbőrökbe takargatta, nyers gyümölcsöt meg répaféléket
evett, de néha nyárson sült húst is kapott. Azt nem állítom, hogy pontosan úgy
élt, mint hajdani anyjának többi gyermeke, de erősen Fcacsonlatosan. Sajnos Krog
professzor nem érte meg a paleanthropus2 fiú tizenhatodik születésnapját. A kis
ősember tizenöt éves volt, amikor tudós nevelője elhunyt. Én akkoriban lettem a
sumeni klinika sebész főorvosa. A gyermeket magamhoz vettem. Jóval kisebb házam
jóval kisebb kertjében éldegélt és hancúrozott tovább. Figyeltem értelme
ösztönös nyiladozását : . . , és természetesen fotóztam. Most a nálam töltött
éveiből látnak egy sorozat képet: itt tizenöt éves . . . itt tizenhat . . . itt
tizenhét . . . itt meg tizennyolc . . .

Oscar Holz fáradhatatlanul közvetít:

- A kongresszus tudósai módfelett élvezik Nazim Hüsnu színes, izgalmas
előadását. Csodálkoznak az újabb és újabb váratlan fordulaton, és hálásan
megtapsolják az ösgyerekről készült pompás, színes, háromdimenziós felvételeket.
A siker óriási! A következő fotón már húszéves a fiú. . . .

Hüsnu professzor felemeli a kezét.

- Tisztelt kongresszus! A svalbardi paleanthropusz fiú életétien jelentős és
nehéz időszak következett. Egyre erősebb, egyre ügyesebb lett. Nem lehetett már
a kert falai között tartani. Egyszer kiszökött, és rémületet keltett egy
iskolában. A feldühödött szülők kis híján agyonverték. Majomnak vélték, és a
hatóságokhoz fordultak. Azt követelték, pusztítsam el. Döntenem kellett. Úgy
határoztam, hogy lemondok orvosi munkámról, és ezután egész életemet a
paleanthropusz fiúnak szentelem. Elköltöztünk Sumenből, Borneóba mentünk. Egy
igazi borneói dzsungelban építtettem bungalót magunknak, bennszülött
személyzetünk volt, és az én ősember fiam itt igazi őserdőben élt, gyakorolt,
megtanulta mindazt, amit hajdani testvérei tudtak. És most bejelentem, hogy
minden eddig bemutatott bizonyítékom csak közvetett volt. Ha aka

rom, elhiszem, ha akarom, nem: Papirok, fényképek készíthetők, hamisíthatók. -
Hüsnu most felemeli hangját, mintha szószékről hirdetné az LTr igazságát: - De
van egy közvetlen bizonyítékom, egy tárgyi . . . Azaz dehogyis tárgyi! Egy élő
személyi bizonyítékom, maga a svalbardi fiú, aizi fidon tölti be huszadik
életévét, és elhoztam öntikhöz!

A termen csodálkozó moraj fut át, sőt valaki be is ki<ilt: - Mui;assa meg!

- Meg fogom mutatni! - mosolyodik el falényesen I-Iüsnu professzor, és fülemelt
kezével csi>ndet kér. - Látni fogják út azonnal, valódi, ősi vadságában.
Egyelőre biztonságosan elkülönítve, majd bizonyos idő elteltével, ha megszolcta
a sokaságot, az arborétum ősfaira is kiengedhetem, és saját szemükkel
meggyőződhetnek hallatlan ügyességéről! Az árákon, li~ánokon villámsebese
közlekedili, mint egy majom.

Proton Liunához hajolva súgja: - Ezt mi is bizonyíthatjuk.

- Pszt! Még meghallja Hüsnu! - inti csendre a kisfiút Liuna.

De Hüsnu most se lát, se hall. A sikertől megmámorosodva csak áll és magyaráz.

- Mivel nem élt közösségben, nem tud beszélni. Testvérei a legegyszerűbb
érzelmeiket és cselekvéseiket minden bizonnal ki tudcáli hanggal fejezni. A mi
ősemberünk sajnos mindezt nem tudja. De én így is akartam őt bemutatni tudós
kollégáimnak, így . . . ősemberi állapotában. Hangszálai vannak, üvölteni tud.
Lebgyakoribb üvöltése így hangzik: "Uaaa . . . uaaa . . ." fgy lett a neve:
L Taua. Az Uaua névre hallgat is, mint egy ló vagy egy kutya.

Hüsnu Helga Renar d felé fordul.

- Tisztelt igazgató asszony! Tisztelt elnökség! Tisztelt hölgyeim és -uraim!

Most az előadásom eiső részét befejezem. Tíz perc szünetet tartunk. Előbb
azonban egy kötelességet kell teljesítenem. Bocsánatot kell kérnem I-Ielga

Renard igazgató asszonytól, kedves fiától és fia barátaitól, akik bizony nem tévedtek, amikor ősemberként vélték látni az arborétumban. Uaua titokban egy hónapja a Hold őserdejében élt. Nem tehettem mást. Munkám már egy hónappal ezelőtt ide szólított. Ha az ősember fiút, egy hónapig szállodai szobában tartom; elveszti hitelességét, ellustul, elhízik. Ezért rejtettem el a 12-as kupolában, és okoztam némi izgalmat, amiért is töredelmesen bocsánatot kérek. Proton csengő hangon válaszol: - Megbocsátok, Hüsnü bácsi!

Nagy nevetés és taps fogadja a kisfiú kizbeszólását. A hallgatóság megmozdul, kivonulnak az előcsarnokban felállított, gazdag büfébe, ahol ízes falatok és zamatos italok várják őket: a Bold Allam Központi Konyhájának remekei. Liuna mint húzikisasszony, a riportert és Pintont a büfé különszobájába vezeti.

- Jöjjenek utánam . . . Itt nincs tolongás. Parancsoljanak enni, inni . . .

A 'IpOI'teI', miközben vegyik kezével vajas-kaviáros szenel-. vicse'ttöm a szájába, másik kezével megsimogatja kis barátja fejét, és csodálkozva mondja:

- Itik derülnek ki?! -Te, kisfiam, talalkoztál már előbb is az ősemberrel?

- Találkoztam bizony!

- Az ülés után interjút csinállok veled.

- Jó! Szívesen állok Oscar bácsi rendelkezésére! Most érkezik hozzájuk: Pierre és Berci.

- Hiába bújtatok el, megtaláltunk titeket! Liuna bemutatja a fiúkat:

- Pierre Renard és Kocsis Berci. A barátaink. fgy, együtt mi vagyunk a Négs-ek Tanácsa!

- A híres Négyek Tanácsa? Sokat hallottam rólatok! Akkor egyáltalában nem csodálkozom, hogy ti már láttátok az ősemberrel!

- Legyünk igazságosak - helyesbít Pierre. - Nem mi láttuk, csak egy edill Pintorr. De nem hitte el neki senki! Es I-lüsnü bácsi is tagadta! Most már tudjuk, hogy miért... Fényes elégtételt kaptál, töpörtyű!

- Ezt megúom! Berci kizbeszól: - Riporter úr . . .'

- Ne urazz! Szólítsatok csak Oscarnak! Es tegerzetek. Legyüt~k barátok!

- Jó! Legyünk barátok! . . . Uscar . . . Tudod, kicsoda Conchita Ibanez?

- Hogyne tudnám! Világhírű filmsztár Berci büszkén helyesel:

- Az! Világhírű filmsztár egyrészt, másrészt ennek a töpörtyű gyerel~ek a mamája! Oket kettőjüket élesztette föl a fagyhalálból Szír iusz kapitány 1 Oscar Holz csak ámul-bámul.

- Gutenbergre! Micsoda riportot fogok rólatok írni! Proton kíváncsian megkérdezi:

- Ki volt az a Gutenberg?

- Liuna majd megmondja . . .

Mély hangú gong jelzi, hogy vége a szünetnek.

- De nem most! Most vissza kell mennünk a terembe. Majd az ülés után.

Mindenki elhelyezkedik. Várják, milyen meglepetések érik még őket. Nazim Hüsnü az emelvényre lép, és kedves közvetlenséggel így szól:

- Akkor hát folytassuk! . . . De mielőtt bemutatnám Uauát, volna még egy kérésem. Kolléga hölgyek és urak, vegyék figyelembe, hogy a mi fiatal ősemberünk ilyen sok idegent, mint a tisztelt kongresszus, még életében nem látott. ~sztönösen félni fog. Kérem tehát: maradjanak csendben, ne mutassanak iránta túlzott kíváncsiságot . . .

Most pereg igazán a nyelve Oscar Holznak:

- Végre elérkezett a nagy pillanat! Hüsnü professzor a fekete vászonnal borított szekrényféléhez lép, eltávolítja a leplet : . . Jókora vasketrec van alatta!

És a vasketrecben békésen szundikál az ősember : Uaua! Középtermetű, dús szőrzetű, lapos homlokú, széles orrú, vastag homlokereszű, erős izomzatú fiatalember.

Hüsnü széles mozdulatokkal ünnepélyesen így szól:

- Íme, a százezer éves paleanthropusz ősasszony élő fia! A közönség üdvívalgásban tör ki. Tapsolnak. Éljenezzel~ A riporter lázas izgalommal beszél:

- Uaua a tapsra felriad, körülnéz . . . , vicsorgatja a fogát :., Nyilván megijedt ! . . . ,

- Uaaa . . .uaaa! . . ; - ordít fel artikulatlan hangon, '

- Hallották ezt a vérfagyasztó üvöltést? Az ősember hangja volt! Százezer év iszonyú messzeségéből érkezett hozzánk, a XXV. századba! . . . De mi történik?! A küldöttek felugrálnak, hogy jobban lássanak. Kilépnek a sorok közül;

nyomakodnak a színpad felé . . . Helga aszszony megrázza az elnöki csengőt.
- Kérem kedves vendégeinket, üljenek vissza a helyükre! . . . Ne közelítsenek az ősemberhez! . . . Nagyon kérem önöket! . . . l~Tég megriasztják őt . . .
Hiába, a tömeg egyre vadabbul tülekedik, lármázik, kiabál. Kihallani a szövegeket: "Éppen csak megnézem!" "Nem nyúlok hozzá egy ujjal sem!" "Ezt alaposan meg kell vizsgálnom, jó közelről!" "Engedjenek! . . . Ez nem ember! Allat ez !"

Az ősember megrémül. Hosszasan és fájdalmasan felüvölt: - Ua.aa! . . . LJaaa! .

. .

Helga Renard reménytelenül próbál rendet teremteni.

- Kérem, uraim! Könyörgök, hölgyeim! Azonnal hagyják el a színpadot!

í-Iüsnü szinte rimánkodik:

- Kérem, kérem a tisztelt kongresszust! Szíveskedjenek lecsillapodni! . . .

Fáradjanak le a színpadról! . . .

A riporter elemében van, valósággal lubickol a botrány vizében:

- A helyzet egyre forróbbá válik! Az igazgatónő hiába künyörög, IIÜsnü hiába rimánkodik! Az indulatok elszabadultak. Egyre nagyobb tömeg kapaszkodik fel a színpadra . . Már mind ott tolonganak, dulakodnak és ordítanak a ketrec körül! Mindenl~i furakodik. Mindenki közelről akarja látni az ősembert!

- Uaaa! . . . Uaaa! . . . Uaaa! . . .

- Hallották?! Az ősember lSnlet rémülten felordított! hadarja Oscar.

- Rendet! . . . Kolléga urak, rendet!!! - Nazim Hüsnu halálsápadtan igyekszik tárol tartani a fejét vesztett tömeget . . . A legel<il áll~íkat már a ketrec vasához szorítják! Az ősember csapkod a kezével!

- Ili! . . . Iü! . . .

Helba asszony rémülten felkiált:

-- Vigyázzanak ! . . . A ketrec ! ! !

- Igen, i;en, a ketrec! . . . A ketrec nem bír ja a nyomást! - hadarja izgatottan Oscar. - llReginog! : . : Mindjárt feldcil! A vasketrecet felborítj<ík! hallják a vasrudak csattanását? . . . Feldölt! Igen; feldölt a ketrec, és kinyílt az ajtaja!

Hüsnu lsétséglscesetten reszketve ordítja:

- Kolléga urak, mi t művelnek? ! . . . Azonnai csuk jáh be ! . . . Csukják°be a ketrec ajtaját!

Oscar Holz fár adhatatlanul közvetít tovább:

- Az emberek megvadultak ! Ki hitte volna, hogy a XXV. században ilyesmi lehetsé;es! . . . És most! . . . >;s most a fcldőlt ketrec nyitott ajtaján lIdugja fejét ar ősember! . . . -A következő pillanatban kimíszik a ketrec tetejére.

Hüsnu teli torolc'avl üvölt: - Uaua! Ide hozzám!

Uauán.ak eszében sincs engedelmeskedni! Hatalmas ubrásokkal elhagyja a színpadot! Az emberek fején, ~·állan torn-ászik, táncol! Teljes a pánit:!
SegítLégért Diabálnak, és menekülni próbálnak! Az ajtó felé uyomahodnak. Ott már mozdulni sem lehet. Valaki elájult, rátapórnak . . . Az ősember meglndíti magát, mint egy lcgtorlltiSZ! Ór'sási lendülettel elkapjat az egyil~ mennyezeti csillárt! Onnan <ítrepül a másikra . . . A rémült ordítóaszt, jajgatást, sil~oltozást mart egy esengő g5-eyekhang kiáltja túl:

- Uaua! . . . Gyere ide hozzám!

- Csoda - lelkesedik a riporter -, igazi csoda történt! Az ősember szót fogadott egy kisfiúnak. A kis Protonnal: Ec~-etlen ugrással mellette termett, és magához ölelte a gs-ermcl:et. A kisfiú most. megsimogatja az őseruber szőrös arcát.

- Jól van, Uaua . . . okos vagy, Uaua : . . Nyugodj meg . . . - Proton! . . .

Azonnal gyere vissza! . . . LeÜyen eszed! kiált most a kisbúra Liuna.

- Esküszöm! Ilyent még nem lettam! - fokozza a l>özvet:ítés Iendülettt Oscar ~Iolz. - A piros hajú kislány bátran közelít a fiúhoz, megfogja a hez~t, maga felé húzza. Az ősember nem engedi. RávicSORít a lányra, fél karral szorosan magához szorítja a gyermeket, és felugrik vele a nyitott ablak párkányára.

- I3Ji! . . . IJ3j! . . . - sikolt föl az ősember, és hatalmas leu

dülettel kiveti magát az ablakon. Együtt zuhan a kisfiúval a mélységbe ! ! !

- Elrabolta a kisfiút! . . . Végük van! Lezuhantak! . . . Ez szörnyűség! . . . - hallatszanak a rémült hangok a teremből. A riporter dadog, alig kap levegőt:

- Ez hi . . . hi . . . hihetetlen! Szédületes produkció! Ilyent még nem láttam!

. . . Képzeld, Uuaa esés közben szabad kezével elkapta a hársfa egyik vastag ágát! . . . Most ágról ágra ugrak! . . . lúsz eltűnik a hatalmas fa dúsz lombzatában! . . . Protont magával cipeli! . . .

Helga Renard mindenkit túlkiabál:

- Segítség! . . .)Jlralolta Protont! . . . Emberek, segítség! Ilusnű is ordít:

- Utánuk! Fogják meg! . . . Fogják meg!!!

A tömeg a kijáratú ajtó felé rohan: egyszerre akar mindenki kijutni. Lökik, ütök, tapossák egymást.

- Te mit csinálsz, kislány?! - kérdezi ijedten a riporter Liunától. - RZiért mászol fel az ablakpárkányra? Csak nem akarsz utánuk ugrani?!

- Nem vagyok bolond! Csak azt nézem, hogy merre menekültek. Ez a díszkert az intézet közepén van. Ebből balra nyílik a 17-es kertészet, jobbra meg a 18-as arborétum . . . Az ősemler nyilván az arborétumba igyekszik. Ott lakott mostanáig, azt ismeri.

A vadul tolaodó, lökdösődő tömegen Pierre és Berci küzdü át magát. a lányig.

- Liuna . . . I:liuna . . . s?örnyűség! Láttuk, mi történt. Ezen az örölt t~xnege nem tudtuk hamarabb áttörni. Gyere azonnal velünk! Szíriusz bácsi kinyitotta a vészkijáratot! Rohanjunk az arborétumba!

- Talán még idejében érkezünk - veszi át a szót Pierre-től Berci. - Nátha még életben találjuk őket. Pinton mintha az ősemlerbe kapaszkodott volna!

- Proton él - állítja meggyőződéssel a lány -, láttam!' Együtt repültek a hársfaín ágról ágra! Uuaa védelmezőn magához szorította Protont!

- Bárcsak így lenne! . . . Gyere már!

- Ti csak menjetek, Berci. Siessetek! - mondja Liuna. ~n itt maradu k.

Berci rákiabál:

- Megörültél?! Mi a csudának maradsz itt?

- Hagyd! Ne vitatkozz velem! - rángatja Berci ruháját Pierre. - Nem tudod őt meggyőzni . . . Lány! Nem érünk rá vitatkozni. Gyerünk Szíriusz bácsihoz!

Közben Szíriusz kapitány is átverekedte magát a tömegen. - Itt vagyok! Azonnal megyünk, csak végzek ezzel a . . . Ezzel a Hüsnnel!

-Most látják, hogy Hüsnnüt fél kézzel húzza maga után. A pár perce még ünnepelet tudós gyávan siránkozik:

- Mi lesz most? . . . Mi lesz most? . . . - tördeli a kezét.

- Most az lesz - harsogja Szíriusz kapitány -, hogy kitekerem a maga nyakát, ha annak a kisfiúnak baja esik! Maga felelős mindenért!

- Mit tegyek? Mondják meg, mit tegyek?! - szűkül Hüsnnű. - Megteszek mindent!

- Most velünk jön! A füttyjele majd előcsalogatja az ősemlert:

- Miféle füttyjelről beszél?

- ~ - Amivel enni hívja! . . . Na, indulás a majomkenyérfaához! Nazim Hüsnnű még mindig reszket a félelemtől, de azért elindul Szíriusz kapitány nyomában. Keresztülvágna a kertsn, amikor is Szíriusz kapitány megfordul, és ismét elkapja Hüsnnű nyakát. Alaposan megrázza és rákiált:

- No, itt vagyunk! Most füttyüljön!

- Miért füttyüljek? - néz a kapitányra tágra nyílt szemekkel a professzor.

- Azért, hogy idehívja az ősemlert!

- Miért gondolja, hogy én az ősemlert fütty el szoktam hívni?

Viktor Szíriusz szorít. egyet Hi;isnű nyakán.

- Nazim Hüsnnű! Ha nem füttyül azonnal, tőlem lehet a világ legnagyobb tudósa, én kiszorítom magából a lelket! : . . , Hüsnnű fuldoklik.

- - Jaj! . . . Fáj! . . . Eresszen el! . . . Inkább Füttyülök! A kapitány elereszti.

- Halljuk!

- Hüsnnű elfüttyüli az ismert hívójelet. Csend . . .

- Még egyszer! Hangosabban! - kiált rá a kapitány.

Hüsnnű megismétli . . . Most sem válaszol senki.

- Hol van Berci? - fordul Pierre-hez a kapitány .

- Szereztem két LLP~H-készüléket - válaszolja Pierre. - És Berci felment a kupola kilátójába. Azonnal hívom. Itt Pierre . . . Itt Pierre . . .

Vékonyka hang válaszol a készülékből: - Itt Berci. Fent vagyok a kilátóban.

- Látsz valamit?

-- Semmit. Alattam a majomkenyérfa. Fent a csúcsán fészek formájú pihenő. Itt lakhatott Uuaa . . . De most üres! A kapitány átveszi a készüléket.

- Itt Viktor Szíriusz. Gyere le! Az intézet előcsarnokában találkozunk. Megszervezzük a módszeres kutatást. Ötven ember csatárláncban átfésüli az arborétumot!

Hüsnü aggodalmasan nyögdécsel:

- És ha . . . és ha Uua nem is ide menekült?

- Máshova nem mehetett! - dörgi a kapitány. - Az intézet alagsorába, a minifurgon-állomásra csak liften lehet lemenni. Az őseembernek a lifthez nincs kulcsa. A kertészetbe sem menekülhetett. Helga az előbb azt mondta, hogy a 17-es kupola zárva van . . .

Tanácsstalanul állnak . . . Egymásra bámulnak. És mindnyájan ugyanazt gondolják: szegény kicsi Proton! Vajon mi lehet vele? . . .

HATODIK FEJEZET amelyben elhangzik a felkicéltás:

"A~ a gazember Hüsnü.! . . ."

A kongresszusi termet már rég elhagyta mindenki. Az arborétum előterében sétálhatnak, beszélgetnek, várják a híreket. Egyedül Liuna ül még mindig a nyitott ablakban, és figyel. Piros haját izgatottan tekergeti két ujjával. A hársfa hatalmas koronája eltakarja szeme elől az arborétum bejáratát. Ha Uua arra menekült, azt nem láthatta. "De miért menjen vissza valaki oda, ahol fogva tartották és verték? . . . - tűnődik a kislány. A kertészet krómácel kapuja légvonalban mindössze tizenöt méterre van tőle. - Newton apára esküszöm, ott nem ment ki senki. És nyitva van a kapu, mert a kilincse függőlegesen áll - töpreng tovább. - Ha bezárják, akkor a kilincs vízszintes."

Liuna mozdulatlanul ül és vár . . . És lám! Türelmét siker koronázza! Egyszer csak megpillantja, amint Uua nagyon lassan lemászik a fáról! Proton a nyakába kapaszkodik, jó szorosan fogja. Láthatóan semmi baj nem esett . . . Liuna visszafojtott lélegzettel figyel. Az őseember Pintonnal a kertészet kapujához ér. Óvatosan kövülnéz, és eltűnik a növények között. Liuna hirtelen leugrik az ablakpárkányról, leszalad a lépcsőn, és a szökevények után ered. Egy pillanatra megáll, körülnéz . . . Az intézet előcsarnokában egy lélek sincs. Gyorsan továbblopdózik, tovább, a díszkertbe . . . Az is üres. Széthúzza egy sűrű rododendronbokrot, mögéje lép, és elnyeli őt is a kertészet buja növényzete. Nagy csend . . . Lassan továbblopdokodik és figyel. Ni csak! Annak a tamarisa: kusznak mintha megrezsent volna az egyik levele! . . . ~'a: jon miért? Itt nincs se madár, se szitakötő, se lepke! A szél se fúj!... Halkan egy félkört tesz meg... És nem akar hinni a szemének . . . Megpillantja őket. Ott vannak szemtől szembe. Proton az őseember ölében ül, és átöleli a nyakát. Az meg simogatja a kisfiú fejét! Liuna majdnem felkiált. De szájára szorítja a kezét, mert tudja, ha megszólal, esetleg elront mindent. Uua megijed, elmenekül, és rossz vége lehet a dolognak. "Jaj, mit tegyek?" - töpreng a kislány, és ekkor . . . ekkor Proton halkan, finoman énekelni kezd. Lassan elindul feléjük, és óvatosan az őseember felé nyújt egy barackot. Az őseember rávicsorog. Liuna először megretten, aztán úgy érzi, Uua a vicsszorgást mosolyra szánta . . . Aztán Liuna felé nyújtja a kezét, és elfogadja a barackot.

Az őseember elfogadta a barackot! A kislány alig tudja visszafojtani az örömrét. Úgy érzi, egyszerre lepkékönnyűvé válik, emelkedik, virágkelyhek illatoznak körülötte, napfény melegíti, zsong az élet, és eltűnt a rút halál... A halál... Ekkor döbben rá, hogy el volt készülve a legrosszabbra: a halálra. Protonéra és a saját halálára. Ehelyett most itt ülnek, Proton az őseember ölében . . . Liuna alig mer megszólalni:

- Pinton . . . hogy vagy? - kérdezi halkan. - Nem történt semmi bajod?

Proton énekelve válaszol. Azután prózában folytatja:

- Mert Uua szeret engem, és én is szeretem őt.

Amikor Proton azt mondta: Uua szeret engem, az őseember megsimogatta Proton arcát. Liuna értette volna, hogy mit beszélnek. Liuna közelebb húzódik hozzájuk. Lassan oldódik a félelme.

- Azt hiszem, most már téged is szeret - mondja Proton, már nem énekelve.

Liuna lassan Liuna felé nyújtja a kezét. A kislány szeme tágra mered. ~'lit akarhat tőle az őseember? És ekkor . . . Uua óvatosan megsimogatja a kislány kezét.

- Einstein apóra! Ez az őseember érti, amit beszélünk! nevet. föl

megkönnyebbülten a lány. - Ó, én ostoba! Hát persze hogy érti! Proton, emlékezz Csibész magnófelvételére! Hüsnü beszélt Uua-hoz. Utasításokat adott neki, és ő

tudomásul is vette azokat! Te, Proton, Uaua érti a világnyelvet! Minden szavunkat érti! . . . Nézd, mosolyog! Igazán mosolyog ~
Proton és Liuna nevetve néz Uauára. ' És a három mosoly találkozik . . .
- F-Iogyha érti a világnyelvet, az soli mindent megmagya

ráz - mondja Proton. - Amikor magával ragadott, és repültünk a mély Bégbe, én félelmemben a nyakába kapaszkodtam, és azt kiáltottam: "Jaj, végünk ~an! Jaj! . . ." Akkor éreztem, hogy erősen magához szorít! . . . Amikor a hársfa lombjai közt megbújunk, és látszott, hogy mindenki a 18-as arborétumba. rohan, ösztönösen azt mondtam: "Jaj! Ne oda! , . ." Ő azonnal a másik irányba, a kertészet kapuja felé kezdett figyelni! . . . hogyan tudhatnánk meg biztosan?
- A legegyszerűbb, ha megkérdezzük tőle - vágja rá Liuna. - Jó. Kedves Uaua, te ér ted a mi beszédünket? - néz várakozón az ősemberre Proton.
- Ua . . . ua . . . - rázza fejét az ősember. Azt intette a fejével, hogy nem.
- Hohö! Arr a a kérdésre, hogy érti-e a mi beszédünket, azt válaszolta, hogy nem. Akkor mégis értette! . : .
- Azt integeti, hogy nem érti, de közben érti., hiszen válaszolt rá. Föl tudod te ezt fogni, Liuna? - kérdezi Proton. Liuna két kézzel túr bele vörös hajába. Töprengve fordul a kisfiú felé.
- Várj! ltielőtt belebonyolódnár_k az érti-nem érti zűrzavarba, kérdezek tőle valami mást. Azaz nem kérdezni, hanem kerni fogok! Uaua, kérlek szépen, simogasd meg a kisfiú fejét.
- Uaa . . . - Az ősember arcán mintha szétáradna a szeretet, lágy kézmozdulattal Proton hajához ér és megsimogat~~. - Értette! Megsimogatott! - kiált föl örömmel a kisfiú. - Uaua, kérlek, hogy simogass meg engem is! - hajtja az ősember felé kócos vörös haját a kislány.
- Ua : . , ua . . . - Ismét torz mosoly, és Uaua Liuna ha jához ér.
- IJrtette! ~rtetie! . . . Téged is nlegsllllogatott! - pattan fel a fűből Pintorr.
- Halkabban, halkabban - csendesíti őt Liuna -, nem vagyunk biztonságban!
-- L`a! - rezzen össze az ősember, és esdekelve pillant a lányra.
- Látod?! . , . - suttogja Liuna. - Ezt is értette!
- Pszt! Maradj csendben te is, Uaua. Értetted, amit kértem?
Az f>aember gyorsan rázni kezdi a fejét.
- Megint nemet intett a fejével . . . Ilejtil~-es a dolog.
- Egy kis türelmet kérek, Protonhám! - szól a kislány, és tünődve hajtjz le a fejét: - Valami dereng az exnlékezetemben . . . Megvan! Idesanyámtól hallottam eg~szer régen, hogy i-an egv ország. van egy nép . . . v alahol Európában . . . akik a fejük mozgatásátTal nen; úgy ;jeleznek, mint ahogy más nemzctelcnél ez szokás, hanem fordítva! Nálul; a fejcsóválás jobbra-balra igent jelent, a bMintaís nemet! Hol is van ez? . . . Úgy romlik, Közép-Európában . . . Ott van Berci hazája körül. At-tól délre a Balkán-félsziget . : . igen . . . Kik is élnek ott? .', . Szerbek, horvátok, dalmátok, görögök, törökök, bolgárok . . Ö. a bolgárok! Persze, ők azok! l~Ieg~an! . . : Uaua, kérlel~, intsd a fejeddel azt, hogy igen.
Uaua jobbra-balig ingatja a fejét.
- De hát nemet int! Nemet int! - kiált fel Proton.
- Uaua! Intsd azt, hogy nem! - kéri a lány ismét. - LTa : . . ua . . . - bólogat az ősember.
- N agyszerű ember vagy ! VÉ:gre ér t;jük egymást - öleli át Liuna, majd fölpattan, és tapsok-a köt~ültáne(c)lja az ősembert. Az boldog ua! ua! ua!
Iciált<isokkal hálásan néz a kislányra.
- Most én kérdezek! . . . ll'Iost m~ír crtem, hogy mire jöttél reá. Liuna. Uaua, te bolgár vag~t? - kérdezi a kisfiú, és Icét tcn~-ere közé fogja az ősember zrcát.
- Uauauaua! - makogja, és sűrűn nemet int a fejével.
- Azt intette, hogy nem. Vagyis Igen! f7 bolgár! Ó, Liuna, ez nagZrsz erű!
- illj! Az ujjongásnak vége! Proton, te csodálatos dolgot kérdeztél, és csod~clatos volt a válasz is . . . De baj van. Nagy b~cj. Ttt valaki szeméretlenül hazudik, szélhámoskodik, csalni kC~szül.
~lz ősember izgatottan néz Liunura, és két tenyerével izgatattan dobolni kezd a Lalaion.
- Csalni készül? Azt mondod? - néz tágra nyílt szemekkel Liumíra Pintorr. - Na de kicsoda?

- Zagy ez az ősember - mutat Vauára Liuna -, vagy l~'azim Hüsünü!
- I3át ami engem illet, inkább az utóbbira szavazok. De bérlek; Li, mondd el poniosai~, hogy mire gondolsz.

Liuna törökülésbe ül, halkán szól Protonhoz és Uauához: - Húzódjatok hozzám közelebb - int nekik -, nehogy fölfedezzenek minket.

Uaua szorosan Liunához simulva, rémült szemekkel néz körül. A bokrokon egy levél sem rezdül. A fák óriásként m_ gasodnak a gyerekek fölé. Halott mozdulatlanságba dermedt a kert. Volt benne valami ijesztő és vészjósló.

- Iiüsünü az előadásában azt állította - suttogja Liuna -, hogy ezt a paleanthropttsz fiút húsz évvel ezelőtt ő operálta a világra, és Kr og professzorral v dehibernálta.

Proton elgondolkodva biccent a fejével. - Eddig rendben van, Li. Folytasd!

- Azt állítja, hogy ők ketten nevelték, elzárva az emberektől, a civilizációtól. Soha semmire nem tanították: sem írni, sem olvasni, sem beszélni. Ezzel szemben Uaua tökéletesen érti a világnyelvet, és . . . várjunk csak! . . . Uaua, tudsz te olv asni?

- Ua, ua! - rázza tébolyultként a fejét jobbra-balra az ősember.

- Nemet intett, tehát tud olvasni! - állapítja meg csodálkozva Proton.

- írni is tudsz? - néz az ősemberre Liuna. - Ua, ua, ua!

- Irni is tud! - ámul el a kisfiú.

- Helyes! - bólint a lány. - Tehát Uaua írni is tud és olvasni is. Most vizsgáljuk meg, hogy miért integet fordítva. Ez egy ősi bolgár beidegződés. Lássuk csak, Hüsünü szerint mi köze van Uauának Bulgáriához? . . . Azt 'mondta, az ősembergy ereket tizenöt éves koráig Krog professzor nevelte. l~Táluk nem integetnek fordítva. Aztán a fiú Bulgáriába került, Sumen városába, de ott el volt zár va a külvilágtól! Kizárólag Hüsünüvel érintkezett, aki azonban nem integet fordítva, mert ő tör ők származású. Utána Borneóba költöztek, azt mondta, majd onnan egyenesen a Holdra. Uaua tehát soha nem élt olyan bolgár könny ezeiben, ahol ráragadhatott volna ez a fordítva integető, furcsa népszokás. Mi következik ebbtil? kérdezi Liuna, és mutatoujjával Protonra bök.

- Az, hogy Uaua nem az, akinek Hüsünü bácsi mondja! Hüsünü bácsinak minden szava szefnenszedett hazugság! Hüs

nü bácsi közönséges csaló, szélhámós! - A mondat végét már kiabálja Proton.

Uaua gyorsan gesztikulál, magyaráz valamit, de nem értik a gyerekek.

- Várj, Uaua! - inti le őt Liuna. - Proton! Mi következik mindebből? - kérdezi ismét Liuna.

- Az, hogy sürgősen meg kell tudnunk, kicsoda Uaua!

- Kérdezzük meg tőle magától, hátha tud rá felelni. Uaua! Az előbb azt mondtad, hogy bolgár fiú vagy.

Az ősember ismét rázza a fejét.

- Akkor neked ez a név: Uaua, nem az igazi neved, ugye? Az ősember tiltakozik.

- Tudod az igazi nevedet? - kérdezi izgatottan a lány. Az ősember integet, hogy tudja.

- Tudja, de kimondani nem tudja a szerencsétlen - csóválja fejét a lány.

- De talán . . . talán le tudja írni! - kiált fel Proton.

- Ragyogó eszed van! Hát persze! Néhány perce azt állította, hogy tud ír ni. Akkor a nevét is biztosan ki tudjuk szedni belőle . . . De hát nincsen nálam semmiféle írószerszám - tapogatja sebesen Liuna a ruháját.

- Nálam sincs - legyint bosszúsan Proton. - De itt van ez a barackfa . . .

- Nála vam toll? - neveti el magát Liuna.

- Nem. De arra gondoltam, hogy letörnék róla néhány nem termő ágacskát, pálcikákat csinállok belőlük, és azzal próbáljuk meg, hogy Uaua kirakosgassa nevének betűit.

Azzal Proton a barackfához szalad, letör néhány ágat, megtisztítja őket a levelektől, és Uaua felé nyújtja őket.

- Uaua, kérünk, próbáld meg kirakni a nevedet . . . Ez a függőleges pálcia I betű . . . Nézd, ha alá teszek egyet vízszintesen, L betű lesz belőle . . . Ha hármat vízszintesen teszek, egyet pedig függőlegesen, akkor az E betű . . . Érted, Uaua?

Az ősember élénken jelez, hogy érti, majd átveszi a pálcikákat; és otromba ujjaival rakosgatni kezdi őket. A gyerekek izgatottan figyelnek. Négykézláb állnak Uaua mellett, és szemükkel követik a mozdulatokat.

- Látod, Proton, ez egy L betű . . . nézd, ez egy I . . . Megint L . . . megint

I . . . ez meg egy E betű.

.- Liliev! . . . Liliev! Ezt írta le L'aua! - kiált fel izgatottan Proton.
- Liliev . . . Ez valóban bolgár családi név, és olyan ismerősen hangzik. Talán volt egy ilyen nevű író vagy költő t~aby --politikus . . . - tűnődik hangosan Liuna.

- Nem! Li, nem! Én tudom! - szökken talpra Pinton. ~n rájöttem! l~ocsis János bácsi mondja, hogy azt a bolgár fiút, akit Hüsnu operált, és aki a műtűas~talon exitált .-. . megtanultam ezt a szót; azt jelent: meghalt... Na s?óval azt a in~lgár fűst úgy hí~táh, hogy . . .

- Ki ne mondd! - Lapja el izb, itottan Liuna a kisfiú k<ezét. - Ki ne mondd, Proton, mert ez nagyon fontos bizonyS~íték lehet! Neki kell Ieia~nia!...-Uaua - fordul most az őscnlber felé Liuna -, azaz Liliev, ugye, így hí~mak? Kedves Liliev! `an neked még eby inasik neved is, ugye? Liliev, az a családi neved, a mcl=ik az egyéni . . . Tudod az egyéni nevedet is?

- - Uaua! - jelez ismét az ősimben; és izgalom csillag a 5zemében.

- Leírnád az ebyéni nej: edet is, Liliev? - kérdezi fojtott hangon Liuna. Az ősember rncírís a ,pálcikák után kap, és rakosgatni kezdi őket egymás mellé. A hét gyerek lélegzet-visszafojtva fig~el. lIa Liliev azt a nevet ízja le, amit ők várnak, akkor itt valami rettenetes dolo7 van a háttérben . . . Szögletesen, de e~~;y G betű alakul . . . Azt egy l; követi . . . Llflajd ismét egy szögletes, ami O-nak illik be . . . Aztán egy R . . . A gyerekek alig lürja'sk fékezni magurat.

- Most már biztos, hog5• azt ívja . . . - suttogja Proton. Lassan elkészül a név.

- Georgi Liliev! - kiáltanak fel szinte egyszerre.

Amikor elhangzik a név, Uaua vad u5rálásb<Z kezd, majd a földre veti magát, arcát két teny erébe temeti, és mebrázkódik a teste.

- Uaua - ugrik mellc~je Liuna -; vagyis Georgi! . . . Iíeclves Georgi, te sírsz?

- Szelíden megfogja a vállát, és felemeli. Az arcába néz, és döbbsenten látja a ví:gigömlő könnyeket. Georgi a lány ölébe hajtja a fejét, és durva kezével SZétl2laszatolja szőrös arcán a l:ünyeket. A kislány lassan simogatni kezdi Georgi fejét, és esitítáan mondja: - Ne sírj, ne sírj! Mi a barátaid vagSlunk, és segítünk neked.

Pinton mintha csak most eszmélne föl.

- Liuna! - kiált fel. - Nekem Uaua neve olyan ismerősnek tűnik.

- Nekem is - szól hallian a kislány.

- Biztos, hoy ezt a nevet mondta Kocsis János bácsi!)jmlékszel? . . . A bolgár fű~, aki meghalt!

- Proton! I;z nem lehet igaz!

- De igaz, Li! lTézd csak Uauát, nézdl Rázza a fejét; azt jelzi: igen, ú Georgi Liliev.

Liuna a döbbsenettől alig bír megszólalni.

- De hát akkor ez a világ legnagyobb gatzette! Hüsnu elrabolt egy fiút, és ősemberré formtlta . . .

- Gondolkozzunk a dolgon! - mondja Proton. - Georgi annak köszönheti az életét, hogy testi felépítése sok részletében ' megegy ezik a paleanthropusz emberével. Csontrendszere, kopon~~~íja, hátgerince, tartása... Azt hiszem, IIüsnu ezt észrevette, és elrabolta a fiút! fáseibert gyártott belőle!

Hormonygyógyszerel:kel nem volt nehéz elérni, hogy testét is szőr borítsa. Ebben a szörnyű játékban nagy seítségére volt, hog;~, Georgi ~iéarta l.c.:tt a balesetkor. Világra szóló szélhámoss~it;! Egy hamisított ősember!

- li,ettenetes! De most talán ne fogialkozzunh; ezzel többet, hiányzik hozzá a tudásunk. l~Majd Szíriusz kapiiány és lIelga néni eldönti, hogy igazutlk vad-e.

- Helyes!. Most inkább azzal törődjünk, hogy kimentsük Geor git Hüsnu karmaiból. Mert alti eme a szilhámosságra képes, talán még a gyilkos:~ágtól sem riad v issza.

Georgi hirtelen a gyerekek felé ugrik, elkapja a kezüket, és vonszolni kezdi őket a kert belseje felé.

- Ne, Georgi, ne! - kérleli őt Liuna. - Arrafelé nincs kijárat! Érted? Arra nem mehetünk.

- Uaua - rázza fejét a fiú.

- I3a esetleg eszükbe jutna, hogy itt Meressenek minket, csapdába esünk, nem tudunk kimenni.

- Ijjj! - sikolt fel ijedten Georgi.
- Georgi, figyelj rám - szól Proton. - Liuna jó kislány. Liuna szeret téged. Ugye, elhiszed?

- Uaaa . . . , uaaa . . . - rázza fejét a fiú.

- Bizzál Liunában, engedelmeskedj neki. Tedd, amit mond, jó?

Georgi ismét megrázza a fejét egyetértése jeléül.

- Egyetlen út van a menekülésre: a minifurgon! - mondja Liuna. - Vissza kell jutnunk az intézet előcsarnokába. Nekem van kulcsom a minifurgon liftjéhez. .Előremegyek, kö. rülnézek: mi van ott, ki van ott. Ti ketten bújjatok el addig az üvegházban . . . Gyertek.

Proton és Georgi lassan követi Liunát. óvatosan körülkémlelve haladnak, gyakran hátrafordulnak, figyelve, hogy nem látja-e meg őket Hüsnu vagy valaki a keresésükre indult tudósok közül. Liuna halkán kinyitja az üvegház ajtaját. Forró, párás levegő csap az arcukba. Tobzódó színekben virítanak Helga Renard féltve őrzött kincsei, az orchideák. Halotti csend üli meg az üvegházat: A gyerekek óvatosan becsukják az ajtót, és izgatottan néznek körül, búvóhelyet keresve.

- Oda, abba az öntözőkádba, oda bújjatok! - mutat a lány egy hatalmas tartályra.

- Majd letakarlak benneteket egyfóliával. Csak vigyázzatok, meg ne fulladjatok. Majd értetek jövök. Te is érted, Georgi?

A fiú, talán mert ki tudja, mióta nem szólították a nevén, hálásan néz Liunára, s egy hirtelen mozdulattal magához öleli a lányt, és puszit nyom tűzpiros hajára. Aztán elengedi, és gyorsan a kádba ugrik, a csodálkozó Proton mellé. Liuna kicsit zavartan áll, majd hirtelen elindul, és egy fóliával tér vissza.

- Húzzátok be a fejeteket! . . . r'J'gy! ' . . . Letakarlak benneteket. Kaptok levegőt?

- Igen - hallatszik Proton fojtott hangja. - De siess, Li! Nagyon siess vissza!

- Rohanok! És ne feledd, Georgi: nagyon szeretünk téged, és vigyázunk rád.

Georgi és Pinton még hallotta, amint az üvegház ajtaja halkán becsukódik. Aztán csend borult rájuk. Csak néhanéha hallatszott az üvegház tetejéről lecsapódó pára egy-egy cseppjének apró koppanása.

Liuna átoson a kerten. Bokortól bokorig, fától fáig surran.

Lépteit zaját elnyeli a vastag pázsit. Lassan eléri az intézet előcsarnokát. Az ajtó még mindig tárva-nyitva. A hosszú folyosón senkit sem lát. A csillogó, nikkelezett ajtók, amelyekben máskor el-elgyönyörködött, most szorongással töltik el. Melyik mögött lehet Hüsnu? . . . Ilol rejtőzködhet az a gazember? . . . Még az életükre is törhet, hogy le ne leplezzék ezt a szörnyű csalást!

- Ni csak, ni csak, a kis piros hajú Li!

A lány rémülten kapa kezét a szájához, hogy elfojtson egy sikítást. Lába mintha földbe gyökerezett volna. Pedig most futni, rohanni kellene, villan át az agyán. De megdermesztette a rémület.

- Maga mit keres . itt, az előcsarnokban? Hát nem vesz részt a ker esésben?

Liuna hirtelen megkönnyebbül. De hisz ez Lars bácsi! Az öreg főkertész. Boldogan sóhajt fel. "De buta is vagyok gondolja -, hát hogy nem ismertem főI rögtön a hangját?"

- Nem, Lars bácsi, én nem keresem Protont és az ősebert. - Lassan megfordul, és örömmel látja meg ősz szakállú, kedves, idős barátját.

- Hát ha nem keresi - gesztikulál tanító bácsis mozdulatokkal az öreg -, akkor azért nem keresi, mert már megtalálta őket.

- Pszt! Halkan! - inti csendre Liuna. - Halkabban, Lars bácsi!

- Miért? Valóban megtalálta őket? - halkítja le hangját Lars Moberg.

- Nem árul el?

- Én, aranyom? Hát elárultam valaha is, amikor itt bújócskáztak az arborétum legdíszesebb bokrai közt?

- Nem, nem. De most életről-halálról van szó.

A kislány belekarol Lars Mobergbe, és sétálni kezd v ele a folyosón.

Szaggatottan, izgatott, rövid mondatokkal, gyorsan elmondja neki a történeteket.

- Ennél fölháborítóbbat az életemben nem hallottam! döbben meg a főkertész. - Ha ez igaz, kislány, akkor ez a világ legembertelenebb családja és Hüsnu professzor a világ legundorítóbb csalója! Ilyent tenni egy ártatlan fiúval?! Mi a tervük most, Liunka?

I5y szólította út I~zrs bácsi apró gyerek korban is. Liuna tudta, hogy öreg

barátjában szövetségesre talált.

- Minifurgonra szállnánk, és elmennénk Szíriusz kapitány lakására.

- Vilitor Szíriuszhoz? Ennél okosabbat nem is tehetnének! Van kulcsa a minifurgonliftre?

- Van.

- Akkor ide figyeljen, kislány! Rajtam kívül egy lélek sincs az intézetben. Mindenki autót szerencsétlenül keres. Ha én most elsétálok a 18-as kapujához, és véletlenül bezárom, maguk egy negyedóra hosszán nyitva maradhatnak. Ide magukon kívül senki be nem teheti a lábát.

- Köszönöm; Lars bácsi! - néz a főkertészre hálással a kislány. - Kérhetek még valamit?

- Rajta! Kérjen csak!

- - Kérem, tessék megkeresni Pierre-t vagy Bercit, és súgja meg nekik, Lars bácsi; hogy valamelyikük fél óra múlva hívja fel Szíriusz kapitány lakását!

- Megsúgom - ígéri Lars Moberg. - Akkor most siessen, Liuna! Menjen a barátaiért.

Liuna sarkon fordul, és gyors léptekkel átrohan a folyosón, ki a kertbe.

Lars Moberg hosszán néz utána.

- Az a gazember Hüsni! . . . - mormogja döbbenetesen maga elé.

HETEDIK FEJEZET

Arnelben Liuna megbúzza a kapuarangot

Leonida néni kényelmesen elhelyezkedik puha foteljában. A régi, faragott lábú asztalkára maga mellé készítette több száz éves orosz szamovárját, és meggyújtotta alatta a kis ezüst spirituszégőt. Szerette ezeket a meghitt perceket . . . A kapitány fiatal korukban hányszor, de hányszor kinevette őt a régi tárgyakhoz való vonzódása miatt. Menynyit kellett hadakozni vele, hogy ezt az ósdi szamovárt is ki ne dobja . . . Mostanában mégis egyre többet jön be Leonida hangulatos; ódon bútorokkal berendezett szobájába. Leül öreg házvezetőnője mellé, és kéri, gyújtson a szamovár alá. Olyan jó hallgatni a halk duruzsolást, amint lassan felforr a víz . . . Egyre gyökrabban ülnek meghitt kettesben egy-egy csésze grúz tea mellett, amiről a kapitány kénytelen-kelletlen, de elismeri, hogy jobb, mint az automaták és a Központi Konyha teája. "Hiába - sóhajt Leonida néni -, a kapitány sem a régi már . . . Lassan megöregszünk mindnyájan . . ."

Kistányéron néhány vajassütemény áll Leonida néni asztalkáján. A kedvenc, a vajassütemény: Ami elomlik a szájban, amíg lunabusz nélkül is a csillagok közé röpi az ember, ahogy ezt nemrég Isnox kormányzó úr dicséretként mondta. Leonida néni finom, meissen porceláncsészébe teát tölt. Néhány szem cukrot tesz bele, nem szereti az édesítőszeret. Már csak ragaszkodik a szép, csillag alakú cukrokhoz. Néhány csepp citromot is kever a teájához, és beleharap a vajassüteménybe.

Lábánál kis számon nyugtatja. Ma nagyon sokat jöttment, dolgozott. Jólesik kinyújtóztatni a tagjait.

Bekapcsolja a televízort. Szívesen szundikál el a hangja mellett, ezt teszi máskor is. Amikor hazavárja a kapitányt. Leonida néni kedvenc riporternője, Rosa jelenik meg a

képernyőn. Kosaráról mindig saját fiatalok juttatják eszébe. Ami

kor még ő is szőke volt . . . Az ő szeme is ilyen kék, álmodozó . . .

Terveztetett, ábrándozott - egyszóval fiatal volt.

Hirtelen kizökken tünődéséből. Mintha Szíriusz kapitány nevét mondta volna Rosa. Leonida néni a távvezérlő gombja után nyúl. Főlerősíti a hangot.

- Mint már rendkívüli kiadásunkban jeleztük, Perez Casteiro és Conchita Ibanez kisfiát; Protont a Hüsni professzor által bemutatott. Őszeptember elrabolta.

Leonida néni hirtelen megmerevedik. Éles szemmel figyeli a televízort.

- A kisfiúnak mindeddig nem akadtak nyomára - folytatta Rosa.

Leonida néni hirtelen a nyakában lévő amulettel kap. - Szent Leonida! Segíts meg! - mormolja félhangosan.

- A keresés munkájába már a rendfenntartók is bekapcsolódtak. Tűvé tették az arborétumot, minden négyzetcentiméterét átvizsgálták, de nem akadtak a kis Protón és az ősepte nyomára.

"Hüsni! A gazember! Ő állhat csak a srtirnyűséb mögött!" - villan át Leonida néni agyán. Amióta hazugságon kapták, gyakran juttatják eszébe a professzort. Nem tetszik neki, bármennyire is dicsérték mindeddig.

- Illetékesek lehetségesnek tartják, hogy az ősember valamelyik zsilipkapun keresztül a Hold felszínére tévedt, ez pedig végzetes lehet számára.
- Számára, számára . . . No de a gyerek, Proton számára ! - Leonidá néni alig bír ülve maradni.
- Kameránk elé kértük a kutatókülönítmény vezetőjét, Viktor Szíriusz nyugállományú űrhajóskapitányt és Helga Renard-t, az intézet igazgatóját . . . Leonida néni egyre izgatottabban fészkelődik.
- Kapitány úr! - fordul most Szíriusz felé Rosa Maring. - Van valami elképzelése arról, hogy hol bujkál a szökevény ősember és az elrabolt Proton Casteiro? Szíriusz kedélyesen néz szembe a kamerával.
- Nincs elképzelésem. Ha volna, egyenesen odamennék, és nyakon csipném őket . . . Az arborétumban nincsenek, ebben biztos vagyok. A kertészetben nem lehetnek, annak a kapuja egész nap zárva volt. Ezt az igazgatónő maga is igazolja. Most Belga Renand-t mutatja a kamera. Még a smink alatt is látszik, hogy Illega asszony lalottsápadt, és alig tud úrrá lenni idegességén.
- A kaput nemrég magam ellenőriztem. Az automata zár sértetlen. Lars It~Tobeug főmunkatársunk kijelentette, hogy amióta délben bezárta, azóta nem nyitotta ki senkinek. Ennek ellenére természetesen átkutatjuk a kertészetet is.
- Most az intézet épületében járnak munkatársaink, szobáról szob~ra - veszi át a szót Szíriusz kapitány. - Sajnos eddig minden kutatásunk eredménytelennek bizonyult.
- IvTem aggódik, kapitány úr - kérdezi Rosa -, hogy a sikertelenség a kis Proton személyét illetően végzetes következményekre utal'?
- No, ezt a mondatot alaposan kicifrázta, kedves - néz feddően Rosára a kapitány. - Ugye, azt akarta kérdezni, nexn aggódom-e Proton életéért?
- Igen, ezt akartam kérdezni . . . - mondja zavartan Rosa. - De valahogy másképp jött a számra.
- Kedvesem, tanuljon meg szépen, egyszerűen kérdezni! Leonida néni hangosan fölnevet, pedig félelem szorítja össze a szívét. Ez a kapitány mé:g vész helyzetben sem nyugszik! Még ilyenkor is a szabatos beszéd izgatja. Miíldig mondta íí, hogy tanárnak kellett volna mennie.
- Igenis, kapitány úr, megtanulok szabatosan kérdezni, ígézem - mosolyog zavartan Rosa. - De mi a válasza, kapipitány úr? Aggódik'?
- Nem aggódom, ezt mondtam a szülőknek is. Az első percekben aggódtam, akkor felkészültem a lege osszabbra is, ax'ra, hogy a kisfiú összezúzott testét valamelyik ősfá tövében találjuk meg. Ez szerencsére nem következett be. Azc>ta beszéltem szemtanúkkal, akik látták az ősember kiugrását az ablakon. Azt mondták, hogy a gyereket magához szorítva, káprázatos ügyességgel repült ágról ágra! . . . És még valami! Eltűnt egy kislány is: Liuna Stefi, Hold .411am főszakácsának lánya.
- Micsoda?! Liuna is eltűnt? - Leonida néni felpattan a fotelból. - Az nem lehet, hogy Liuna is! Hát mi történik itt, a kupolavárosban? Ki hozott ránk ennyi hajt?
- Beszéltem- a főszakáccsal, kedves Steff barátommal. Pró

báltam őt megnyugtatni, hogy nincs veszélyben a kislánya. Én különben is bízom Liunában. Rendkívül okos, leleményes kislány . . . Egyszerűen a gy erekek az ősemberrel vannak együtt valahol, de egyelőre még nem tudom, hogy hol. Hirtelen a kapu harangjátékára lesz figyelmes I;eoniáa néni. De a hallottaktól mozdulni sem tud. Döbbenet áll, és kétségbeesetten mered a televizorra. A harang egyre sürgetőbbben szól, gyorsan, egymás után.
-- De sürgős! - ocsúdik fel Leonida néni. - Ekkora baj van, és neki a saját dolga most mindennél fontosabb? Kí a csuda lehet ez?
Fehér köténye zsebéből előveszi a nagy karikán lógó kulcsokat, keresgeti a bejárati ajtóét, s közben korholja a kint álló vendéget:
- Jól van; jól van. itt vagyok. Nyitom már. Nem kell olyan vadul rángatni azt a harangot . . . Itt vagyok, itt vagyok. Amikor kinyitja az ajtót, csodálkozva csapja össze a tenyerét.
- Liuna! Kisbogaram! Hát te nem vesztél el? - és hitetlenkedve a lány felé nyújtja a kezét. - Tényleg te vagy az? - Tényleg. De most tessék beengedni minket!
- Jaj de örülök, hogy megvagy! A televizorban most mondta Viktor Szíriusz, hogy te is eltűntél.
Liuna toporogva áll az ajtóban, mennének már befelé, de Leonida néni úgy

mustrálgatja őt, mintha más galaxisról ide potty ant élőlény volna.

- Nahát! Ha te itt vagy, akkor én nemérem a világ dolgait...

- Leonida néni! Hadd menjünk be! Nagyon sürgős! - Kivel vagy itt, Liuna? Nem látok senkit.

- Velük! - mondja Liuna, és a kapubejárat oszlopa mögül előhúzza Protont.

- Hát te is megvagy, kisfiam?! - kiált fel Leonida néni boldogan. - Gyere, gyere, kedvesem, aztán meséljete . . .

- Leonida néni - kezdi Proton -, itt van egy . . . egy barátunk is.

- Hát hozzátok be! Ki az? Nem ismerem? - Leonida néni már el is indul befelé.

- Nem, Leonida néni, még nem tetszik ismerni.

- Noc~ak! Van valaki, akit én nem ismerek? . . . Csak g~ertek, gyertek. De a kulcsot jól fordítsátok rá a zárra.

- Igen, igen.

Leonida néni hátra sem fordul, úgy megy vissza a szobájába. A televízorhoz lép, lekapesotja. Most már úgysem érvényes, amit mondanak, hisz itt vannak a gyerekek. A kis as?talhoz megy, kevésnek találja a tálcán lévő vajassúteményt, gondolja, éhesek. hoz még be piskótát is. Van elég a konvhában.

Amint megfordul, rémulten kiált fel:

- S?ent Leonida! Hogy néztek ti ki?! . . . És . . . és . . . ő . . . De hát mi ez? Egy majom?! . . .

- Uaua! - szólal meg artikulálatlan hangon Georgi, és abban a pillanatban Leonida néni kezéből kiesik a kistányér. - Teremtő atyám! Mi ez?

- Ne tessék megijedni! Ne tessék megrémülni, Leonida néni! Te pedig hallgass, Georgi! - lép Leonida nénihez Liuna. Proton gyorsan szedegetni l~ezdi a süteménydarabokat és

az összetört tányér cserepeit a szép rózsaszín szőnyegről.

- Leonida néni . . . - fogja meg idős barátnőjük két karját Liuna. - Ne tessék megijedni, b az az ősember, aki elrabolta Protont!

- Mi? ssember? Az én szobámban? . . . as . . . ősember? Leonida néni több kérdést már nem tud fölteni, levegő után kapkod, és ájultan zuhan a szőnyegre.

- Proton! Georgi! - kiált Liuna. - Gyorsan! Gyorsan! Segítsetek!

Piros fejét Leonida néni szíve fölé hajtja, s néhány másodperc után megkönnyebbülten suttogja:

- Szerencsére csak elájult.

Georgi és Proton is fellelegzik, majd Proton Leonida néni fejéhez lép, és két válla alá nyúl.

- Georgi, te a lábát fogd!

A fiú Pintonho2 megy, gyengéden eltolja, s egyik kezével Leonida néni nyaka alá, másikkal két térde alá nyúl, és könnyedén fölemeli. Karjaiban tartva az ájult Leonida nénit, kérdőn néz Liunára.

- Ide, ide a díványra . . . Fektesd le, Georgi . . . Pintorr, te pedig hozz egy hideg vizes törölközőt!

Georgi óvatosan leteszi Leonida nénit, Liuna melléje ülve finoman paskolgatja a viaszfehér arcot.

- Tessék felébredni . . . Leonida néni . . . Nincs sémmi baj . . . Georgi jöbarát.

Közben Proton is megérkezik a törölközővel. Liuna h:rtelen Leonida néni arcára borítja a jeges frottírt.

- Jaj! - moccan meg Leonida néni, és lassan kinyitja a szemét. De amikor Georgira esik pillantása, ismét felsikolt. - Proton! - néz a fiúra Liuna. - Menjete át Georgival a

másik szobába! Majd én megnyugtatom Leonida nénit, és elmagy arázok neki mindent. '

Proton Georgi felé nyújtja a kezét. A fiú lehajtott fejjel áll. Liuna pontosan tudja, hogy mi megy végbe a Lelkében. - Ne búsulj, Georgi! - kel fel Leonida néni mehől, és

megsimogatja a fiút. - Mindent rendbe hozunk. Nem te tehetsz röla, hogy így nézel ki. Menj móst szépen Protonnal, és bízzál bennünk.

Georgi Proton felé nyújtja ormóttan nagy kezét, és elindul a kisfiúval Szíriusz kapitány dolgozószobájába.

Közben Liuna a vizes törölközővel Leonida néni szív ét dörzsöli, és halk, kedves hangon tovább beszél neki:

- Kedves Leonida néni . . . Nyissa ki a szemét . . . Nézzen rám . . . Nincsen

semmi baj . . . Én vagyok itt, Liuna . . . Lassan fölemelkedik Leonida néni szemhéja, a kislányra néz, majd széttekint a szobán.

- Te vagy itt, Li? Jaj, olyan borzasztó látomásom volt. - Mit tetszett látni, Leonida néni? - teszi fel óvatosan a kérdést Liuna.

- Lehet, hogy csak álmodtam? . . . Biztos fölizgattam magam az eltűnések miatt. Az ilyen nagy izgalom nagyon árt már a szívnek az én boromban . . . Jaj ! Most látom csak, a kereveten vagyok?

- Igen. Kicsit megszedült Leonida néni, és lefektették próbálja a kislány letagadni az ájulást. Félt, hogy Leonida néni, újból rosszul lesz. Láttam _ az ősember is . . . Szőrös tolt, ormótlan, csúnya . . . Azt hiszem, ilyen lehetett az, amelyik elrabolta Pintonkát.

- I\Tem . . . Egés~.en ilyen volt, Leonida néni . . . l\em is

volt . . . Pontosan ilyen. AmilS·ennek látni tetszett , : : - kezdi beadagolni a valóságot Liuna.

- Micsoda? - ül föl hirtelen Leonida néni, és rémült szemelckel néz Liunára.

- Ne tessék idegeskedni . . . , Tetszik még emlékezni arra, amikor . . . amikor kihallgatta a beszélgetésünket?

- Az véletlen volt! - legy int. bosszúsán Leonida néni, és zavarában a kontyát kezdi igazgatni.

- Igen, igen, persze. Tudjuk, hogy véletlen volt . . . De akkor azt tetszett mondani. hogy azonnal mentsük meg azt a szegény embert vagy állatot, amelyiket Hüsnu professzor .üt-ver, éheztet és kínoz.

- Hüsnu! Hüsnu egy gazember! . . .);n nem ismérem, de mindenben lefogadom, hogy arról az emberről még csúnya dolgok derülnek ki. De miért emlékeztetsz engem arra, hogy mit mondtam?

- Azért, mert mi Protonnal megmentettük azt a szerencsétlent!

- .igen? Jól tettétek! És hol van most?

- Szerintem . . . szerintem . . . de csak akkor mondom meg, ha Leonida néni megígéri, hogy nem fog elájulni . . .

- Elájulni? Hát minek nézel te engem, Liuna? Öreg ugyan vagyok, de anyámasszony katonája nem!

- Helyes! A megmentett ősember most Szíriusz bácsi dolgozószobájában van!

- Nem! - sikolt Leonida néni, és a szívéhez kap.

- Leonida néni! Mit ígért?! - csattan fel Liuna hangja.

- Jó, jó , . . De hát ez örület! . . . Mondd, Liuna, akkor én jól láttam?

- Leonida néni - teszi az idős asszony vállár a a kezét Liuna -, az ősember nem ősember. Ugyanolyan ember, mint mi. Csak 5 évvel ezelőtt Hüsnu elrabolta, és ősember csinált belőle. Szegény fiú néma . . . Ezér t ad ily en artikulálatlan hangokat.

- Micsoda? . . . Miket beszélsz?

- Georgi a neve. Georgi Liliev. Értelmes, kedves fiú, csak Hüsnu szinte állatként tartotta, és ez lett belőle.

- Nem képzelődsz te, kislányom?

- Nem, Leonida néni. Sajnos ez a valóság.

- fiát ha ez igaz, Hüsnu t rnagyarn vezetem ki egy láncon a Holdra, és ott hagyom sisak meg szkafander nélkül.

- Mi az? Már nem is jó a beléndek? -. neveti el magát Liuna. - Eddig azzal tetszett ijesztgetni a Hold összes lakóját . . . De most fordítsuk komolyr a a szót. Tetszik nekünk segíteni?

- Hát persze, drágaságom! Csak mondd meg, mit tegyek. - Először is rendbe kell hoznunk Georgit. Fel kell öltöztetnünk, meg kell etetnünk, és főleg búvóhelyet kell találnunk számára.

- Itt nálunk ellehet. Nálunk biztonságban van. De mondd, Li, tud erről a dologról Viktor Szíriusz? Mert a televizorban másként nyilatkozott. .

- Nem tud, Leonida néni. Még nem. Majd értesítjük. De most egy a lényeg. Senkinek a Holdon ne tessék elárulni, hogy itt vagyunk.

- Bízhattok bennem, gyerekek. ~s még soha senkit nem árultam el, ha igaz ügyben járt. Na de várj . . . Hadd nézzem meg én is ezt a fiút!

Leonida néni nehézkesen fölkel a kerevetről, és Liunával együtt elindul Szíriusz kapitány dolgozószobája felé.

épp be akarnak nyitni, amikor megszólal a videfon.

- Itt Viktor Szíriusz lakása - nyomja Ie a gombot ösztönösen Liuna, majd

bocsánatkérően Leonida néniire néz, hiszen nem otthon van, nem volt illő a háziasszony helyett bejelentkeznie.

- Te vagy az, Li? - ismeri föl a kislány hangját Kocsis Berci.

- Igen, igen, Berci. De ne kapcsolj képre! - Hol vagy, Liuna? Megkerültél?

- A kérdés jó! - neveti el magát a kislány. - Hát hol hívtál, te nagyokos? Szíriusz bácsinál vagyok, és amint hallod, megkerültem. De te hol vagy?

- Bent, Hélgá néni dolgozószobájában.

- Akkor vigyázz, Berci! Vigyázz nagyon, hogy meg ne találjanak. És kérlek, nagyon halkán beszélj.

- Miért? Mi történt? >5s hol van Proton?

- Pinton is jól van. Ű is megkerült. De ezt nem szabad tudnia senkinek. Legyél élvat~s, és azonnal gyere ide: Csak jenkinek ne szólj arról, hogy beszélünk és itt vagyunk.

- De Lars bácsi tudja. Ő szólt, hogy hívjalak föl - Ű tudhatja, neki én mondtam.

- Furcsa vagy - fogja valóban suttogóra hangját Berci. LTem értelek, de majd szóban .., >;s mondd, Li, az ősembex°? . . .

- Az őseember nem őseember, Berci! ~Jgy hívják: Georgi Liliev.

- l~ücsoda?

- Li-li-ev - szótagolja a kislány.

= Nem lehet igaz! Máris rohanok hozzátok, Liuna!

- Jó, jó. De előbb tegyél meg valamit. Titokban értesítsd Pinton szüleit és az én apukámat is. Mondd meg nekik, hogy rie aggódjanak, jól vagyunk. De ne jöjjenek ide. Georgiról pedig eby szót se szólj nekik! Érted?

- Értem.

- Aztán szólj Szíriusz bácsinak is, hogy siessen haza. Helga néni is jöjjön. Valami ürüggyel állítsák le a keresésünket, de senkinek se árulják el, hogy megvagyunk. Főleg Hüsünnek nem szabad megtudnia. Ő csak maradjon bizonytalanságban! Jól értesz mindent, Berci? Most élet-halálról van szó!

- Értek mindent, Liuna. Sietek, intézkedem, és hamarosan nálatok leszek. De biztos, hogy jól vagyok? Tényleg nincs semmi bajotok?

- Nem, nem. Tényleg nincs. De rohanj már! - Igenis, parancsnok! Ahogy kívánja!

- Helyes! Végeztem! - Liuna kikapcsolja a videfont, és a mellette várakozó Leonida néniel elindul Szíriusz kapitány szobája felé.

A hallban földbe gyökerezik a lábuk. A kapitány nyitott szobájának ajtaján át látják az őseembert, amint a kómputer előtt ül, és a mellette álló Proton

magyarázatára figyel. Amikor megérzi, hogy nézik, zavartan felugrik, és Proton háta mögé bújik.

- Magyaráztam Georginak a komputert. Ezt a típust nem ismerte - mondja Pinton és várakozón néz Leonida néniire: elájul, vagy nem?

Am Leonida néni hősieesen viseli a lálványt, i~Tindőssze egyetlen megjegyzése van:

- De hisz ez a fiatalember majdnem pucér°! Georgi riadtan néz Liunura Proton háta mögöl.

- IvTe félj, Georgi! Leonida néni nem bánt. Gyere erő szépen!

De Georgi nem mozdul. Szinte paj-rsként tartja maga elvitt Pinton.

- Te Litzna! - szólal meg ismét Leonida néni. - Ezt a fiút sürgősen W eg kell fürdetni! Engedek egymedence vizet neki, aztán levágom a haját is . . . És mi volna, ha -megborotválnánk? Te pedig, Proton, szaladj el Pierre-hez, hozz tő,e ruhát, körülbelül olyan ennek a fiúnak az alakja, mint az övé.

- De Leonida néni, én ném mehetek. Én elvesztem!

- Ja persze! No, akkor majd én elmegyek . . . Ti addig fürdessétek meg Georgit, ugye, így hívják, és magatokat is szedjétek rendbe. Ti is szörnyen néztek ki. Proton és Liuna csak most veszi szemügyre egymást. Hát bizony történt némi változás a külsejükön azóta, hogy reggel tisztán, elegánsan elindultak a kongresszusra.

-- Aztán - folytatja Leonida néni - etesd meg szegényt, Liuna!

- És engem is! - teszi hozzá gyorsan Proton. -)rn is éhes nagyok, mint egy farkas.

Liuna összeborzolja Proton göndör haját, és . . . Georgi is odatartja bozontos üstökét. A kislány belemarkol sörényébe; és kedvesen megrázza Georgi fejét.

- Na, jól van. Látom, megnyugodtál egy kicsit.

A fiú boldog, artikulálatlan uauát hallat, amitől Leonida néni ismét rémülten csapja össze a kezét.

- Szent Leonida! . . . - de rögtön vált, nehogy megbántsa a -szerencsétlent. Ijedségét leplezve mosolyogni próbál. Halkabban, , Georgi! Kihallatszik, aztán még megtalál benne= teket az a gazember Hüsnu. .
Georgi szeme rémülettől mered tágra. Liuna csillapítóan megfogja a fiú kezét.
- Jól van, jól van. Ne fél j ! Ide nem mer bejönni Hüsnu. Most már gyere szépen fürödni.

Leonida néni közben levetette szép fehér kötényét, a kapi tány karosszékébe hajította. Kisimogatja selyemruháját, és a gyerekekhez fordul:

- Na, gyerekek, én megyek. Jól zárjátok be az ajtót. Vigyázzatok magatokra. Nehogy beengedjétek Hüsnt!

Már a hallon megy keresztül, amikor a gyerekek még mindig hallják dohogását, amiből ki-ki hallatszik a "gazember Hüsnu" neve.

Liuna a fürdőszobába érve megnyitja a csillogó sárgaréz csapokat, amelyekből biúven zuhog a medencébe a kellemesen langyos víz. Itt is minden Leonida néni ízlését, keze nyomát dicséri. Ragyog a márványmedence, szikráznak a csapok; olyan ez az egész fürdőterem, inert szobának már-már alig nevezhető, mint a hajdani királyoké lehetett. Liuna elnyom egy sóhajt, csillapíthatatlan vágyakozását a régmúlt korok iránt:

A márványmedence padozatrílegítői kellemes langyossá teszik a fürdőszobát. A kislány lehajítja cipőjét, jólesik kicsit mezítláb lennie. Élvezi a simogató; langyos márványt, és fürdőlepedőket szed ki a faliszekrényből.

- Pinton, Georgi, jöhettek! - kiabál a fiúknak, és néhány flakon habot, fürdősót szorít magához. Belevegyít egy kis illatosítót ebből is, abból is, és .vágyakozva néz a medencére: Jó volna ledobni a ruháit, és belevetni magát a vízbe. De- ő majd Leonida néni fürdőszobájában tusol, határozza el, Pin-, ton meg Szíriusz bácsiéban.

Fürdőköpenyt készít ki Georginak, addig is legyen mit fölVennie, ameddig Leonida néni Pierre ruháival megérkezik. - Gyerünk, gyerünk, fiúk! - kiált ki újra. De Proton és Georgi már az ajtóban áll.

- Itt vagyunk, Li! -szól Proton.

Georgi, amikor meglátja a medencét, boldog nana kiáltást hallat, majd rémülten szájára szorítja a kezét. Mutatóujjával a víz felé bökdös, és kérdően néz Liunára.

- Igen, igen, Georgi, neked készítettem.

Georgi boldog mosollyal lép a medence lépcsőjéhez, még egyszer visszanéz a gyerekekre, akik éppen kimennek, és beleveti magát a vízbe.

- Te Pinton! Georginak nem idegen sem a fürdőszoba,

sem a medence. Georgi látott már ilyet. Georgi élt lakás ban...

- De nem Hüsnunél! - vág Proton Liuna szavába.

- Nem. A szüleinél. Mielőtt az a gazember Hüsnu elrabolta volna.

- Li, menj te is tusolni. Addig én itt maradok, aztán én is rendbe teszem magamat. Tényleg ijesztően nézünk ki. Liuna fáradtan kiballag. nehéz volt ez a nap, s hol van

még a vége? . . . ~s miféle szörnyűségek fognak még kiderülni?

Mire Leonida néni visszaérkezik, mindhárman az ebédlőben ülnek tisztán, víztől csillogó hajjal, fürdőköpenyben, papucsban.

- Hát . . . hát . . . , ez ki? - Leonida néni majd elejti a ruhákat, amikor Liuna és Proton közt fölfedezi Georgit. Georgi boldogan mosolyog.

- Megnyírtatok? Megborotváltatok? De helyes lettél, Georgi! - ámuldozik Leonida néni.

- Ugye? - ujjong Liuna. - Csak sajnos a kezéről és a testéről nem tudtuk eltüntetni a szórt.

- Nem baj! Majd segít rajta a kapitány.

Leonida néni Georgihoz lép, átnyújtja neki a ruhákat.

- Itt van, fiacskám, vedd föl. Pierre épp otthon volt fordul Liuna felé -, odaadta a ruhákat, rövidesen jön maga is. Csak nem találta a papádat, Li, videfonon próbálja elérni. De hát egyetek, egyetek, lelkecskéim!

- Nem akartunk addig, ameddig meg nem tetszik jönni. - ~'jYiye, ejnye! - dörmögi Leonida néni, és a tálalóhoz lép. Szélesre tárja az ajtaját. Hűvös levegő árad ki a barokk tálalónak álcázott hűtőszekrényből.

A legkülönbélebb finomságok tárulnak a gyerekek szene elé . . .

- Válasszatok, lelkecskéim, válasszatok! Georgi, gyere te is. Láttál már ilyent? Tudod, mi a sütemény?

Georgi sűrű nemeket integet. a fejével, miközben leguggol a tálaló elé.

- Nem? Nem látott, a boldogtalan . . .

~- De Leonida nézi, Georgi bolgár, ő fordítva integet. Náluk ez így szokás.

- Igen? Még ilyet! - ámul el Leonida néni, és kiveszi azt a mandulatortát, amire Georgi rábökött. Aztán a naranessalátát is, a diólrí émes tekercset is, a mákos lepényt, a mogyorókrémét, az almás pitét. - Elég lesz, elég lesz, Georgi! - inti nevetve a fiút, de az nem tud betelni a látvánnyal. Majd az egész tálalót kiszedeteti Leonida nénivel.

Már roskad az asztal a sok finomságtól, amikor megszólal a kapuharang. Georgi hirtelen mozdulattal fölrántja a terítőt, és az asztal alá bújik. Proton és Liuna egy pillanat alatt követi őt.

- Ki Lehet ez? - rémül meg Leonida néni is, majd az ajtó felé baltag, át a hallon, ki az előszobába.

A három gyerek lélegzet-visszafojtva figyel.

Csak nem Iiüsnü jött rá a szökésre? Csak nem ő talált iájuk?

Akkor könnyebbülnek meg, amikor ismét meghallják Leonida néni hangját:

- Egér, egér, ki a házból, most jövök a kávéházból... kántálja a sok száz éves gyerekjáték szövegét, amire annyit bújócskázta kicsi korukban.

A gyerekek lassan előbújnak az asztal alól. Szíriusz kapitány; Helga Renard és Pierre áll a szoba közepén.

Georgira nézve szinte e ;yszerre kiáltanak föl: - Ő kicsoda?!

- Ő az ősember ! Hüsnü professzor ősember! - Csaló! - hor kant föl a kapitány.

- Csaló bizony! De nem ő! - veszi védelmébe a fiút Liuna, - Hüsnü professzor a csaló! Gyerekként elrabolta Georgit, és ősmajmot csinált belőle!

- Micsoda?!

- Tudja, Szíriusz bácsi, hogy hívják ezt az ősember, akit itt lát mellettünk? - veszi át a szót Proton. - Georgi Lilievnek hívják! Georgi Lilievnek! >rti, Szíriusz bácsi?! ~'

A kapitány egy székbe huppan. Helga Renard szeme tágra mered.

- Mondott valamit Berci. De azt hittem, rosszul értette, amit videfonban mondtál - szólal meg a kapitány.

- Nem értette rosszul: Hüsnü gazember! Hüsnü csaló! Tessék megnézni. Georgi ősember? Georgi majom? - replikázik Liuna.

- De valóban ő volt a ketrecben, Li? f5t mutatta be a kongresszuson Hüsnü? - kérdezi Helga Renard.

- Valóban? Ezt tetszik kérdezni? Majd Leonida néni elmeséli, hogyan nézett ki Georgi. Majd ő elmondja! De addig is: vedd le a köpenyt, Georgi.

A fiú ledobja magáról a köntöst, és ott áll meztelenül, szőrrel vastagon borított testtel.

- Valóban! - ámuldozik Helga asszony. - Gyalázat! - kiált fel a kapitány. - Uaua! - üvölt föl keserűen Georgi.

- Néma szegény . . . - emeli fel a köntöst Liuna, és ismét belebújtátja a fiút.

- Ezt használta ki Hüsnü.

- Hát ezért Hüsnü bűnhődni fog! - mondja Szíriusz kapitány, és fürkészőn nézi a fiú sötét bőrét, éjfékete haját.

- Elmondunk mindent, Szíriusz bácsi, mindent, Helga néni. Csak az a fontos, hogy higgyenek nekünk! - kérleli Proton a felnőtteket.

- Nyugodj meg, kisfiam - szól halkán a kapitány. - Bár ezt a szörnyűséget nem lesz könnyű elhinni, de mi, Helga nénivel nektek hiszünk; és nem Hüsnünek.

- De csak miután ettek! - szólal meg Leonida néni. - Ez a szegény fiú az egész készletemet kiszedetette velem, farkaséhes lehet. Egyél, Georgi! És ti is, gyerekek! Kapitány, maguknak meg hozok egy jó teát. Pihenjenek meg. Borzasztó napjuk volt . . .

- Mindent tudni akarok! Nem most van a pihenés ideje, Leonida! - mordul föl a kapitány, de olyan zord hangon, hogy Leonida néni rögtön elindul a konyha felé. Ismeri a gazdáját: ILS~enkor jobb nem vitatkozni vele. - Azt mondtátok, a fiú neve Georgi Liliev? - fordul ismét a gyerekek felé Viktor Szíriusz.

- Igen, azt.

- Uaua - rázza a fejét Georgi is, miközben két kézzel tömi szájába a diós tekercset.

- Tehát . . . tehát ő lenne Hüsnü professzor exitált betege? A fiú, aki baleset áldozata lett?

- Igen, igen - helyeselnek a gyerekek. Georgi leteszi a süteményt, és riadtan

néz a kapitányra.

- Tehát nem igaz a dehibernált magzat, nem igaz a paleanthropusz fiú?

- És még sok minden nem az. - Mivel bizonyítjátok?

- Szíriusz bácsi! Georgi tud írni! - Micsoda?!

- Innen tudjuk a nevét is - és a két gyerek szép sorjában elmeséli a szökést, azt is, hogy Liuna hogyan akadt rájuk, és Georgi mint rakta ki pálcikákból a nevét.

- ~rjítő! - mondja Helga Renard. - Ebbe megőrült volna mindenki más! Hogy bírtad ki, te szerencsétlen?! - Helga asszony szomorúan néz a fiúra, és összeszorul a szíve.

- Hogy van ez? Mit is mondtatok? - veszi át a szót Viktor Szíriusz. - Georgi tud írni?

- Uaua - rázza fejét a fiú, és Proton Liunával együtt helyesel.

- No akkor, Georgi, átmegyünk a szobámba, ha jóllaktál. De óvatosan egyél, fiam . . . Holnapra is jut, ne félj. Nehogy megártson a gyomrodnak, hiszen régen ettél embernek v aló eledelt.

Georgi szomorúan néz a kapitányra, két szőrös kezével köpenge zsebébe nyúl, és az asztalra tesz négy almás pitét. Szíriusz meghatottan néz rá.

- Nem erről van szó, Georgi. Senki sem sajnálja tőled. Egyél, lakjál jól nyugodtan.)Jn csak a gyomrodát félted, hiszen Hüsnu leszoktatott az emberi ételekről, és megárt, ha most hirtelen eszel... Nem kell a zsebedbe rejteni a pitét. Egyelőre itt maradsz nálam, és Leonida néni majd gondoskodik róla, hogy semmiben se szenvedj hiányt. De most gyere. Beszéljünk - áll föl. az asztaltól Szíriusz kapitány: Átöleli a fiú vállát, és szinte magának mormolja: - Na, Hüsnu, az istenek kegyelmezzenek neked, ha igaz lesz az; arhit a gyerekek elmondtak!

NYOLCADIK FEJEZET

amelgben elhangzila a mondat: "Si homo es" - Ha ember vagy . . .

Több mint két órája folt' ik nláI' Szíriusz kapitány szobájában az írásos beszélgetés. Leonida néni mindössze egyszer ment be, narancslevet vitt Georginak. Amíg töltött, az asztalon lévő papírhalomra pillantott.

,;Mi a neved?" - ismerte föl Viktor Szíriusz írását. "Georgi Liliev" - állt a másik lapon Georgi válasza. "Mikor szerződteél Hüsnuhöz?"

"Nem szerződtem! Elrabolt!" "Hol laktál?"

"Sumenben." "Vannak szüleid?"

"Igen. De biztos azt hiszik, hogy meghaltam." Leonida néni kezéből, ezt olvasva, kiesett a pohár. - Szent Leonida! Szegény emberek!

- Kérem, Leonida, rxe zavarjon minket! Fáradjon ki a szobából.

- Jól van, jól van, de ezt még hadd olvassam el.

"I~üsnüt a sumeni klinikán ismertem meg. Autóval karamboloztam, majd nem meghaltam. Atlétának készültem. Többszörös bajnok voltam. A balesetnél huszonhét helyen törtek el a csontjaim. Az orvosok lemondtak rólam. Akkor Hüsnu három hónap alatt tízszer operált meg. Megmentette az életemet."

Leonida néni dühödten kapja föl a papírt.

- Látja ezt, kapitány? Mebmentette az életét! Gyönyörű dolog! Megmentette, hogy egy szörnyeteget csináljon belőle! Remélem, Knox kormányzó úr majd gondoskodik erről a bitang Hüsnuőről! És nem lesz elnéző velem!

- Leonida, kérem . . . - nézett föl a papírokból szigorú szemmel Viktor Szíriusz. - Hagyjon minket magunkra. Leonida néni sértetten átvonult a szobán, és átment a g5.e=

rekekhez, akik még mindig az ebédlőasztal körül ültek. Közben megérkezett hozzájuk Berci is, és velük együtt tanakodott.

Liuna épp egy történetet mesél bizonyos Hany Istókról, aki valaha Berci hazájában, Magyarországon élt. E~ az Istók a nádasokban, mocsarakban lakott, ott találtak rá a halászok. Növényeket, répát, csigát evett, s úgy megszokta ezt az életet, hogy nem is tudták rászoktatni másra. A legenda szerint ujjai között úszóhártyák nőttek s úgy ficánkolt télen is a jeges folyóban, mint a halak. Amikor elfogták, megkeresztel-ték a kor szokásának megfelelően, és azt írták a plébánia anyakönyvébe: neve Hant' Istók, majd utána: "si homo es" - vagyis: ha ember vagy..

- Miért mondtad el ezt, Li? - kérdezi Proton.

- Egyrészt azért, hogy ilyen ősemberfélék már a régebbi korokban is előfordultak, de a józan emberi ész szinte mindegyikről bebizonyította, hogy

elkódorgott kisgyerekekről van szó. Az uszonyokról fennmaradt meséket pedig a fantázia találta ki. A tizennyolcadik században Walesben is találtak egy "vadembert", aki fákon nyargalászott, bogyókon élt, négykézláb futkosott, és nem tudott beszélni. A walesi hercegnek ajándékozták, s ő mint valami különös állatot, úgy tartotta. Pedig nyilván ez a "vadember" is egy erdőbe kitett kis cseesemő volt, vagy egy elveszett gyerek.

- Szörnyű! - sóhajt szomorúan Leonida néni.

- De őket nem a tudomány, nem az emberi szellem taszította ilyen sorba, hanem a véletlen és a butaság! Ez itt a különbség, Liunal - mondja Helga Renard.

- Igen, igen. Épp erről van szó. Azt mondtam: Hant' Istók neve mellé odaírták: si homo es . . . Ha ember vagy . . . Georgi könnyen juthatott volna más sorsra is. Ha véletlenül nem segítünk, és nem derül ki, hogy Georgi ember, Hüsnu talán élete végéig állatként tartotta volna.

- Még elgondolni is rettenetes! - mondja halkan, maga elé Berci.

- Si homo es . . . - ismétli lassan Leonida néni. - Ha ember vagy, Hüsnu, te vagy a megtestesült Sátán!

A gyerekek elnevetik magukat. Ezt jól összehozta Leonida néni!

Pinton az asztalra hajtja fejét. Nagyon fáradt. Alig tudja nyitva tartani a szemét.

Liuna vörös haját tekergeti ujjai köré. A sok izgalomtól ő is kimerült.

Pierre és I3Berci mereven néz maga elé. Helga asszony egy könyvet lapozhat. Csak Leonida néni fáradhatatlan.

A bal oldali tálalóhoz megy, ahhoz, amelyik a melesítőszálak révén megfelelő hőfokon tartja az ételt.

- IViegteríthetnétek vacsorához - fordul a gyerekek felé -, csak befejezi már Viktox Szíriusz a vallatást . . .

- Jaj, ne tessék ezt mondani! Georgi nem bűnöző, hogy vallania kelljen!

- Jó, jó - legyint Leonida néni, és ismét sürgeti a gyerekeket, hogy terítsenek.

,

- De hát most ettünk. Nem vagyunk éhesek. Ne tessék fáradni - kérleli Liuna.

- Csak egy kis kakaót . . . , azt innánk . . . : Ugye, ti is? szólal meg álmosan Proton.

- Azt igen . . .) s egy kis kuglófot is . . . Ugye, Pier r e? mondja Berci.

Épp befejezik az evést, amikor nyílik az ajtó, és Szíriusz kapitány lép a szobába Geox gival.

- Leonida, . kedves, átadom magának ezt a szegény fiút. Halálosan kimerült lehet. Vigye a vendégszobába, és fektesse le sürgősen. Helga asszony, kérem, jöjjön be hozzám egy rö' vid időre, ti pedig, gyerekek, siessetek haza.

- Háza? - kiáltanak föl szinte egyszerre. - De hát nem tet= szik elmondani, hogy mire jutott Szíriusz bácsi?

- Sajnos az van, amit sejtettünk . . . - néz komoran a Négyek Tanácsára Szíriusz kapitány. - Igaz valamennyi föltételezések. De a Nagymedvére esküszöm, ezért Hüsnu lakolni fog!

Azzal Helga Renard felé int, és rámosolyog a gyerekekre: - Azt mondtam, sipirc haza! Ismét jó munkát végeztetek! Gratulálok, gyerekek! Gratulálok! Holnap mindent megheeszéfünk . . . Na, mi van, Georgi? - néz a fiúra, aki egy újabb papírlapot tart elé.

- Jól van - olvassa mosolyogva Georgi írását Szír iusz ka

pitány-. - Jól van; Georgi : : : Azt írja, gyerekek, hogy köszöni mindazt, amit ér te tettetek, és . . . és azt is írja, hogy évek óta nem aludt ágyban!

Amikor a gyerekelv elmennek, Szíriusz kapitány Helga Renard-ral a dolgozószobába megy . Sokáig tárgy alnak, majd az igazgató asszony is elköszön, és magára hagyja a kapitányt.

Georgi mély álomba zuhan. Szír iusz halkan fölmegey a vendégszobába, benyit, és hosszasan áll a iú ágyánál. Nézi beesett szemét, szőrtől borított mellkasát, karját, majd sarkon fordul, és halkan kimegy a szobából. Az ajtó előtt töprengve megáll, figyel, majd kulcsot vesz ki a zsebébél: A zárba helyezi, és halkan ráfordítja.

Szíriusz kapitány bezárta a vendégszobába Georgit. Leonida néni szobájának ajtaja csendben kinyílik, amint a kapitány elhalad előtte.

- Maga még nern fekszik le, Viktor Szíriusz?

- Nekem még nem lehet. Kis-Ázsiában fényes nappal van. -- Tessék? IIol van fényes nappal?

- Kis-Ázsiában. De maga feküdjön le, Leonida. Holnap 'is nehéz napunk lesz.
- Jól van, jól van, kapitány. De magának is pihennie kellene.
- Mondom, hogy nappal van Kis-Ázsiában! - dörmögi a kapitány, és elindul a dolgozószobája felé.

"Ha nappal van, hát nappal van - gondolja Leonida néni; és megvonja a vállát. - Attól itt még lehetne aludni . . ."

A kapitány utolnéz, és visszalép a szobájába.

kicsit tűnődik az ajtót nézve, majd kis bársonydobozkájából, kincsei közül kiveszi a szolga kulcsát, a zárba helyezi, és csendesen bezárja az ajtót. Vilitor Szíriusz fáradtan roskad le öblös karosszékébe. Az asztalon tengernyi papírlap halinozódik. Sox^oba rendezi őket, minden oldalt precízen megszámoz. Időnként fölrántja a szemöldökét; meg-megcsóválja a fejét. Mikor végez a rendezgetéssel, tűnődve néz maga elé. Jegyzetfüzetébe gyors egymásutánban kusza sorokat ró, majd lecsapja írószerszámát, és a videfon után nyúl.

Gondolkozik még egy kicsit., aztun határozott hangon meg- szólal:

- Itt Szíriusz . . . Itt Szíriusz . . . , Hírköz? . . . , Te vagy, Roberto fiam? . . . Jóhódat neked is! Nem aludtál? . . . Szolgálatban vagy egész éjjel? . . . Nem lesz unalmas, ne félj. Adok munkát eleget! . . . Igen, néhány fontos és sürgős kapcsolást kérek. Először itt a Holdon. Diktálok . . . Elsőnek Knox kormányzót, másodiknak a Hold Állami Kórház idegsebészét, Nilsen főorvost . . . Aztán átugrunk a Földre, Kis-Ázsiába, ahol most éppen fényes nappal van. Kérlek, hozd be nekem a Török Tudományos Akadémia Őslénytani alosztályának vezetőjét . . . Leírtad? . . . Mi? Rögzítetted?-. . . Úgy könnyűt Ezután kapcsolj Bulgáriát! Először kérem az Állami Rendfenntartó Erők parancsnokát . . . 142ajd Sumen városából a kórház igazgatóját . . . Végül kérd meg a Tanácsai Nyilvántartót, keressék meg az elhunyt Georgi Liliev nevű fiú szüleit. Vége . . . Rögzítetted mindent? . . . Mit mondasz, édes fiam? Hogy egy teljes éjszakát betöltő program? . . . Az. Neked is, nekem is. De igazságot szolgáltatunk! . . . Majd holnap mindent megtudsz. Most igyekezz, és amint megtudsz valamit, szólj ide. Köszönöm, fiam!

A gyerekek már jókor reggel Szíriusz kapitány háza felé sietnek. A kapuban majd összeütköznek a kifelé igyekvő Nilse:~ professzorral. Tisztelettel köszöntik a neves idegsebészt, aki ügyet sem vetve a gyerekekre, komor arccal igyekszik kifelé. A gyerekek csodálkozva fordulnak utána, s nem értik, mi történt a mindig barátságosan mosolygó orvosprofesszorral.

A ház bejárati ajtajában Leonida néni áll, sürgetően integetve a gyerekek felé. Az utolsó száz métert már futva teszi meg a Négyek Tanácsa.

- Gyorsan, gyorsan! Jó hírem van - közli már a küszöbön Leonida néni: - Csak halkan, nehogy meghallja Viktor Szíriusz, mert me5int kikapok tőle r . . . Pedig nem hallgatóztam. Csak kihallatszott a beszélgetésük.

A l'égység Tanácsa az izgalmak ellenére elneveti magát. Tudják, Leonida néni sosem hallgatózik. Ő mindig, mindenről csak "véletlenül" értesül.

Şenyomulnak kedvenc helyükre, Leonida néni szobájába. Egy pillanat alatt izgatott suttogással lesz tele a levegő.

- Hol van Georgi? - hangzik el az első kérdés. - Viktor Szíriusznál.

- Hogy aludt?

- Kiválóan. Reggel a kapitány ébresztette föl. Talán még mindig aludna szegény, olyan kimerült volt.

- Mit keresett itt Nilsen professzor?

- Várjatok! Csak sorban! . . . - emeli föl kezét Leonida néni, és maga is leül a gyerekek közé. - Az úgy volt - kezdi fontoskodva beszámolóját -, hogy Viktor Szíriusz egész éj jel videfonált. De nem tudom, hogy mit és kinek, mért gondosan kikapcsolta a házi készülékeket. Csak azt tudom, hogy többször is fölment megnézni 'Georgit, és valahányszor kijött tőle, bezárta az ajtót.

- Bezárta?

- Igen. Egyszer meg is kérdeztem tőle, hogy miért. Azt felelte: jobb félni, mint megijedni.

- Nahát! Vajon mitől félhet? Vagy mitől féltheti Georgit? - Nem tudom. Talán Hüsnütől. De az is lehet, hogy attól félt, Georgi megszökik, és bosszút áll a professzoron. Biztos, ami biztos, én is bezártam az ajtómat.

- Helyes!

- És Nilsen? Róla tessék beszélni.

- Viktor Szíriusz értesítette, kérte, hogy fáradjon ide, amilyen hamar csak tud.

Már hajnalban itt volt a professzor. - És?

- És megvizsgálta Georgit.

- Nahát! Ezt csak így tetszik mondani?

- Hát hogy mondjam, ha mindig közbekotyogtok?! - Jó, jó. Hallgatunk. Csak tessék már mondani!

- Szóval, és ezt véletlenül már hallottam, Nilsen profeszszor azt mondta, hogy Georgit mű~éttel meg lehet gyógyítani. Beszélt valami szürke agykéregről meg -központól : . .

- Wernicke-központ! - kiált fel izgatottan Liuna. - A hallási emlékképek helye az agyban!

- Az, az, az. Meg egy másik központ is A Broca-központ! Ez a kérgi mozgató.

- 'Úgy van! IV'a, szóval, ezeket rendbe lehet hozni, mordta Nilsen, és Georgi ismét tud majd beszélni.

- Éljen! áljen! - kiabálnak a gyerekek. --);s még? Mit tetszik tudni még?

- Azt, hogy Georgit gyön, .vörüen felöltöztette Szíriusz !~apitány a Pier re-túl hozott ruhákba, és most bent ülnek a dolgozószobában. Georgi kezére kesztyűt húzott, hogy ne látszódjék, milyen szőrös.

- Bemehetünk hozzájuk?

- Azt ajánlom, ne. Azt üzente nektek, hogy pontosan érkezettek a kongresszusra, ne késetek, mert szüksége lehet rátok.

- Dehogyan késünk! Ő külön megy Georgival?

- Biztos. De btivebbet nem mondott. Ja, igen . . . Azt kéri, Csibészt is vigyék magatokkal.

- Csibészt? - csodálkoznak a gyerekek:

- Na, Hüsnü, szorul a nyakad körül a hurok! - jegyzi meg Pinton. - . De azt mondom, induljunk, ha még Csibészér t is be kell mennünk.

- Nem ennétek előbb valamit? - teszi föl szokásos kérdését Leonida néni az indulásra kész gyerekeknek.

- Nem, nem, köszönjük - mondják -, sietünk, hogy minél előbb láthassuk Ilüsnü professzort.

Gyorsan elköszönnek Leonida nénitől, és útközben bemennek Csibészért. Aztán sietős lépteklcel elindulnak a kongresszus helyszíné felé.

A teremben lassan gyülekeznek a küldöttek. Még mindig a tegnapi nap eseményeit tárgyalják. Proton és Liuna a kerten át oson be Csibésszel együtt. Telem akarják, hogy meglássák őket, hogy híre menjen: megkerültek már. Higgye csak mindenki, hogy az "ősemberrel" együtt nyomult vészett. Annál szenzációsabb lesz Hüsnü leleplezése! Mert Viktor Szíriusz biztos, hogy a nagy család leleplezésére készül. Proton és Liuna a terem egyik üresen álló tévéközvetítő fülkéjébe hűződik, Csibész nagy bánatára. (5 már Hüsnüre feni a fogát. A gyerekek a fülkéből jól láthatnak-hallhatnak mindent, de őket nem veszi észre senki. ' A teremben egyre többen gyülekeznek. Pierre és Berci is belép. Meg-megállítják őket. De Proton és Liuna csak azt látja, hogy nemet intenek fejüket. Biztos felőlük érdeklődnek a tudósok, s barátaik váltig állítják, hogy nem, nem került elő sem az "ősember", sem Liuna, sem Proton. Helga Renard lép most a terembe. Halk moraj fut át a hallgatóság sorain. Az igazgató az elnöki dobogó felé tart.

Most Szíriusz kapitányt pillantják meg a gyerekek. Elcsöndesednek a küldöttek, és feszült figyelemmel néznek az elnöki pulpitusnál helyet foglalókra.

Helga asszony megrázza a csengőt, mindenki némán vár azokik. Tudják, hogy nagy bejelentés tanúi lesznek.

- Tisztelt kongresszus! - áll föl Helga Renard. - Az ülést megnyitom. És bejelentem, hogy tegnap megszakított munkánkat változatlan napirenddel - folytatjuk. Bejelentem még azt is, hogy a Hold Állam kormányzója megbízta díszvendégünket, Viktor Szíriusz nyugállományú űrhajóskapitányt, személyének teljhata~tmú képviselőjével. A napirend előtt ő kíván szólni.

A küldöttek megtapsolják Helga asszony bejelentését, majd közbekiáltásokkal sürgetik Szíriusz kapitányt. Érzik, hogy sorsdöntő eseményről lesz szó.

A hatalmas, fehér szakállú férfi felemelkedik. A teremben halálos csend lesz.

Nazim Hüsnü Szíriusz kapitánnyal szemben ül, alig pár méterre tőle. Arca sápadt, nézése fáradt, zavaros . . .

A kapitány beszélni kezd:

- Tisztelt kongresszus! Tudós hölgyek és urak! . . . Kellemetlen kötelességet (iell teljesítenem. Gondolom, legjobb, ha gyorsan átesünk rajta. ,A

paleanthropusznak nevezett személy szökése és Proton Casteiero elrablása mindenre kiterjedő nyomozásra készített bennünket. A nyomozás meglepő eredménnyel járt. Amikor erről beszámolok, előre kijelentem, hogy minden állításomat tanúkkal és okmányokkal tudom bizonyítani. Röviden: állítom; hogy Nazim Hüsnü bűnöző, csaló, szélhámos!

- Megőrült a kapitány? - Nem létezik!

- Miket beszél?! - hangzik fel innen-onnan.

- Csendet kérek! - rázza meő elnöki csenbójét Helga Renard.

- Tisztelt kongresszus! - folytatja Szíriusz kapitány. Mint mondtam: bizonyítani tudok mindent. A Török Tuciornányos Akadémia tájékoztatott, hogy 2461-ben valóban küldtek expedíciót az Északi-sarkvidékre, és annak orvosa valóban Nazim Hüsnü volt. De az expedíció negatív eredménnyel zárult. Illem találtak semmiféle jébbe fagyott mamutot!. Még kevésbé jégbe fagyott paleanthropusz ósaszszony t!

- Miket beszél?

- Ez csak tévedés lehet! - suttojják ijedten a tudósok. Hüsnü viaszfehéren hallgatja Szíriuszt. Szobormereven ül a kapitánnyal szemben. De Viktor Szíriusz könyörtelenül folytatja:

- Sajnos a graviplán katasztrófája igaz. Az expedíció egyetlen életben maradt tagja valóban Nazim Hüsnü. Nem rossz orvos, tudtam meg róla, de eáész életében nyugtalan, elégedetlen, v ilághírnévre vágyó ember volt, és főként dilettáns paleontológus! Ekkor fogant meg agyában a nagy csalás terve! . . . Őt évig hallgatta P~amon Garcia professzor őslénytani előadásait, és amikor már elegendőnek vélt szaktudás birtokába jutott, megírta A svalbardi ósaszszony című hazug kvnyvét, amelyben valós színhely és hajdan létezett személyek keveredtek hazugságokkal és naiv mesékkel. Hüsnü keresett és figyelt! Kereste a maga "ősemerét"! És meg is talál'ta! A sumeni sebészetre, ahol főorvos volt, behoztak e!y autóbalesetet szenvedett fiút, Georgi Likevet. Valósággal darabokra zúzódott a szerencsétlen. Huszonhét helyen törtek el a csontjai. Az orvosok lemondtak róla . . . De Hüsnü nem! Több hónap alatt tíz műtétet végzett el rajta. Megmentette az életét! . . . De vajon miért tette? Orvosi kötelességtudatból? Emberszeretetből? . . .

A kapitány itt nagy hatásszünetet tart.

- Nem! - dörög fel a hangja. - Egyszerűen azért tette hTazim Hüsnü, mert Georgi Lilliev teste sok paleanthropuszi jegyet viselt magán. És a tíz műtéttel Hüsnü professzor mÉg' foltozta is az ősemeri hasonlóságot!

- Gyalázat! Eecstelenscg! - hangzik a hallgatóság soraiból. Többen felugranak, és Hüsnü felé rázzák az öklüket.

- Mintha sóbálvánnyá változott volna! ~- suttojjá Liuna Pintorr fülébe, és iszonyodva néznek a csaló tudósra.

- Csendet és figyelmet kérek! - rázza meg ismét a cseng~.ít Helga Renard. - Szíriusz kapitány még nem fele2te be.

- Legutolsó állításomat sebészorvosi szakértői vizsgálat állapít.ott,a meg . . . Hüsnü tehát megtalálta a nagy csaláshoz szükséges élő modellt. A fiú agya a baleset következtében messérült, de az is lehet, hogy Hüsnü szándékosan előidézett egy komoly abyi károsodást. Egy biztos: a fiú ma néma! És ez különösen alkalmassá tette őt a szerep eljátszására. A lelküseretlen főorvos ezután elhitette Georgi szüleivel, hogy gyermekük sérüléseit a műtétek sorával megszünteti! A szülők mindenbe beleegyeztek, hiszen szülők, és ők utolsó leheletig reménykednek gyermekük fölépülésében. Hivatalos okmányokból tudom, hogy az utolsó műtét nem sikerült. Georgi állítólagos orvosi műhiba miatt meghalt. Legalábbis ezt jelentette Hüsnü. Majd ezután villámgyorsan intézkedett, és elhamvasztatott egy üres koporsót!

Felmorajlik a terem, majd döbbsent csendben várják Szíriusz beszámolójának folytatását.

- Hüsnü tehát azt állította, hogy ő követett el hibát. A kórház azonnal fülmondott neki, s ezzel Hüsnü elérte, hogy feltűnés nélkül távozhassék. Senki sem kutatott utána, hiszen egy súlyos műhibát elkövető sebészre egyetlen kórház sem tart igényt. Hüsnü ekkor az elrabolt fiúval Borneóba költözött. És ezután csak az "ősemerével" foglalkozott. Edzette, fegyelmezte, állati sorban tartotta, vasszigorral, koplaltatással, veréssel idomította. Georgi gyűlölte kegy etlen urát. De mert beszélni nem tudott. a külvilágtól is elzártan élt,

segítségét nem várhatott senkitől, semmitől. Hüsnu a fiúba erőszakolt gyógyszerekkel elérte, hogy egyre jobban hasonlítson egy ősemberhez. Testén sűrű szőrzet jelentkezett, mely félelmetessé tette külsejét.. A különböző műtétekkel Hüsnu amúgy is jócskán torzított a fiú tartásán, izomzatán, külalakján. A szörnyű szőrzet révén valóban rettenetes látvány lett Georgi Lilievből. Elérkezett a várva várt idei nem

zetközi kongresszus, ahol Nazim Hüsnu elmondhatta nagy, hazug meséjét a svalbardi ősasszony terhességéről, a dehibernált őscsecsemőről, a felnevelt paleanthropusz fiúról, a Világállam Nagydíjáért! Tudományosnak mondott előadásából egy szó sem igaz! A bemutatott fényképek manipuláltak, hamisak. S az elővezetett döntő bizonyíték, Uaua, nem ősember! . A -teremre vészjósló csend borul. Senki nem szól közbe, senki sem kiabál. Viktor Szíriusz hangja is csendesebb lesz: - \.'iost két videfonbeszélgetésemről számolok be a tisztelt kongresszusnak. Beszéltem az elhunyt nagy tudós, Kristofer Krog özvegyével. Állítja, hogy férje soha nem volt társa Názim Hüsnuék, sőt ilyen nevű embert nem is ismertek. Soha semmiféle őscsecsemőt nem neveltek! Végül beszéltem a Sumenben élő Liliev családdal. Először hitetlenkedve, majd boldogan vették tudomásul azt a nagy csodát, hogy holtnak hitt Georgi nevű gyermekük él! Felkerekedtek, és útban vannak a Holdra! Kitörő taps és éljenzés fogadja Szíriusz kapitány szavait. - Bravó, kapitány! Ez kitűnő munka volt! - harsog a tereméből a tömeg elégedett kiabálása. - A Liliev család tehát boldog lesz - folytatja a kapitány. - De gondoljanak arra, tudós hölgyek és urak, hogy ha Nazim Hüsnu agyafúrt terve sikerül, és elnyeri a Világállam Nagydíját, szegény kis Georgi meddig élhetett volna?! Azt hiszem, Hüsnu professzor nagyon hamar eltüntette volna az élő bűnjelet! Nazim Hüsnu hirtelen felpattan, egy ugrással Szíriusz kapitány előtt terem, és felemelt ököllel az arcába akar sújtani. De ketten is nyomába erednek, és vasmarókkal elkapják a professzor karját. - Hé, Nazim Hüsnu! - dörgi Viktor Szíriusz. - Maradjon nyugton! Üljön le! Elárulom, hogy a maga mellett helyet foglaló két úr rendfenntartó ezredünk két tisztje. Nazim Hüsnu! Ünt Hold Állam nevében letartóztatják! ~s hamarosan felelni fog gyalázatos tetteiért! A küldöttek felugrálnak, öklök eW elkednek a levegőbe. Tegnap még ünnepelték ezt az embert, de ma már gyűlölik.

- Csendet kérek! . . . Csendet kérek! - rázza meg ismét csengőjét Helga Renard. - Tisztelt kongresszus! - harsog a teremben Szíriusz kapitány hangja. - Eeszámolóm végére értem. Egyetlen kellékes kötelcaséget kell még teljesítenem: bemutatni önöknek az „ősember”, azaz Georgi Liliev bolgár fiút. És ide kérem barátait, l'intont, Liunát, Pierre-t, Eercit és Csibészt. Ismét felzúg az éljenzés és a taps. Liuna Protonnal futni kezd lefelé a lépcsőn, és gyorsan szedi a lábait Csibész is. Egy oldalajtón át beszaladnak a terembe.)ápp akkor érnek Szíriusz kapitány mellé, amikor a szélesre tárt bejárati ajtón Nilsen professzor társaságában megjelenik Georgi Liliev. Mindenki feléjük fordul, és ámulva néznek az elegánsan felöltözött, frissen borotvált fiúra. Csak az alkat. a emlékeztet arra a szörnyetegre, akit tegnap a ketreccben láttak. , Georgi Nilsen professzorral együtt az emelvényre lép. Hüsnu felugrik. - Mit akar ezzel az ismeretlen fiúval, Szíriusz kapitány?! - Ün, Hüsnu professzor, nagyon is j cíl ismeri őt! . . . Önnek nem ismeretlen a volt Uaua! - Ez nem ő! - kiáltja halottfehér arccal Nazim Hüsnu. - Ün sem gondolhatja komolyan, amit mond! Ne próbálkozzék újabb hazugságokkal! Georgi, vedd le a kesztyűdet! A fiú megteszi., és előtűnik két eldurvult, deformálódott, szőrös keze. A nézőtér megint megbolydul; néhányan fölállnak, és az emelvény felé indulnak. Georgi! - folytatja Viktor Szíriusz. - Kérlek, tedd szabaddá a felsőtestedet is, mutasd meg, mit csinált veled Hüsnu professzor! Georgi eby rW tóssal leveti ruháját, és előtűnik sűrű szőrzettel borított felsőteste. A hallgatóság a színpad felé nyomakodik. A rend felborul; csakúgy, mint tegnap. Mindenki Georgira kíváncsi, csakúgy, mint tegnap. Helga Renard ismét rendért kiabál, és rázza, rázza elndki csengőjét, csakúgy,

mint tegnap.

Szinte agyonpréselik egymást az emberek, mindenki látni akarja, mindenki érinteni akarja Georgit.

- Riasztóan ismétlődik a tegnapi jelenet.

A szerényen félrehúzódot Pierre és Berci szinte egyszerre kiált föl:

- Vigyázzanak! Szökik Hüsnu!

Hüsnu a zürzavart kihasználva öles lépésekkel rohan a kijárat felé. Az útjában lévőket durván félrelöki, székeket dönt föl, s mire az ajtónál lévő teremőr felocsúdik, Hüsnu már a lépcsőn vágtat lefelé.

- Csibész! Utána! - kiabál Berci; majd Sziriusz hangja dörög föl: - Georgi! Fogd el!

Georgi ledobja nadrágját, cipőjét, és kiugrik az ablakon. A tömeg az ajtóknál tülekedik, megszorul, se előre, se hatra. Már jókora lehet Hüsnu előnye.

Georgi elkapja a hársfa vastag ágát, szaltózik egyet, a füves talajra szökken.

Ekkor érkezik oda Csibész, és Georgival együtt beleveti magát a bokrok sűrűjébe.

Georgi hirtelen fölpattan egy fára. Körülnéz, majd ágról ágra lendítve magát, villámsebessen halad. Csibész a puha fűvön rohanva, hangtalanul követi.

Egy fatörzs mögül hirtelen előugrik Hiisnu.

Georgi leugrik a fáról, és Hüsnu felé rohan. Ekkor a professzor egy lézerpisztolyt ránt elő, a fiúra szögezi.

- Most megdöglesz, te állat! - ordítja és tüzel.

Csibész hirtelen a levegőbe ugrik, a sugár őt találja el! Georgi a megzavarodott Hüsnuire veti magát. Hatalmas testével a fűre teperi. és kiüti kezéből a pisztolyt. Mellkasára térdel, két óriási kezével Hüsnu torkának esik.

Ekkor ér oda Sziriusz kapitány, Proton és Liuna.

- Georgi! - ordítja a kapitány futástól elfúló lélegzettel. - Georgi! Mit tettél?! Megölted?!

Liuna felsikolt. Proton a szeme elé kapja a kezét.

Pierre és Berci Georgina veti magát, és lerángatják a fiút a mozdulatlanul fekvő Hüsnuiról.

A kapitány letérdel a halottfehér ember mellé, és megfogja a pulzusát.

- El! - sóhajt föl megkönnyebbülten. - Georgi . . . Georgi megkegyelmezett neki!

Maid a fiúra pillantva komolyan hozzátesszi: - yuia homo es . . . mert ember vagy . . .

KILENCEDIK FEJEZET

amelyben megérkezik és el is megy a Melinda

A lunabusz hangszórójából kellemes női hang szól az utasokhoz:

- Kedves vendégeink! Holdidő szerint most Nox-4; i van. Lunabuszunk rövidesen leszáll. A csillagtetőn áthaladva a toronyban ózondús levegőtér be érünk, t, hát kedves utasainknalc nem lesz szükségük szkafanderre.

A fekete hajú férfi felsóhajt. A melléte ülő asszony to· vábbra is szorosan fogja ölében a veszél3·hely·zetre készenlétben tartott fölszerelést.

- Kérjük, hogy azok az utasaink, akik továbbutaznak :~ galaktikába, fájradjanak a tranzitváróba. Akik pedig a holdra készültek, szíveskedjenek kiszállás után az ellenőr ző tisztlze~ menni, és félmutatni holdra lépési engedélyüket.

A férfi előkeresi irataikat, és az asszony felé nyújtja az egyik csomagot.

-)\~Zint tudják, Világállam 203fl. évi 14. törvényerejű rendeletének értelmében a FIoldra csak alkalmassági tanúsítvány és egésségi bizonyítvány alapján kiállított engedéllyel léphet a látogató. Ezért kéltjük, ne zaklatásnak, hanem az önök . biztons~í5át szavatoló intézkedésnek tekintsék az ellenőrző tiszt munkáját.

Az asszony hcífcher at°cát pii lepi eI. 142ennyi kérés, könyörgés után szerezte meg az engedélyeket! HirteILn leromlott szervs~zete, elfáradt szíve szinte elhzrfththatatlan akadálya volt annak; hogy alkalmasnak tekintsék erre az útra. De most mégis itt van . . .

A melléte ülő férfi komoran néz maga elé.

Kezét "kölbe szorítva, feszes derékkal, mereven ül.

- lGILtldE`.Il kedves Utasunknak jóhódat kívánunk! - fejezi be tá jékoztataísát az utaskísérő.

Az ülések előtt léve ~nnnitoron jc>1 látható a lunaburz lan

dolása. A gep megáll az óriási, kúp alakú torom fölött. Pontosan beigazítja magát. a helyes irányt r~zutató lézersugár feilé. A csillagtetű most kin5-ílih,

és az óriási test. beleereszledih a hengertérbe.
A férfi feszült figyelemmel nézi a monitort. llZég soha nern vett részt ilyen úton. IVTindezt c. ah plasztiliinóban vagy teicvizoron át látta eddig.
Az utolsó métereket centiméterről centiméterre haladva teszik meg. Aztán a hatalmas jármű tapadókorongos lábai és teleszkópikusan működő oldaltámasztékai kiereszkednc:l~.. Eiztonságosan mc~;kapaszkodnak, és stabilan tartják a monstnum szerkezetet. Ec:zaírul a csillagtetű, majd megindulnak a nagy teljesítményű kompresszorok.
A Melinda nevíz lunabusz ll~ldat ért. Az utasok kiszállhatnak.
A férfi keményen megfogja az ass-r.ony kezét. Szinte vezet a törékeny, saspadt, vékos~p nőt. Az tét=ovin lépked. Alig bí.=j;~ kövEtni a határozott lépésekkel siető férfit.
Az ellenőrző tiszt mindenkire rámosolyog.
A nevét kézorr:, uram, mondja, ha férfi utas .áll előtte. a becses nevét, ha szabadna, hölgyem, mond;p, amikor nők~sel beszél. Kéri a lloldra lépési enbcdél~t, és megkérdezi a bio· elektromos azonosítószanot. Ezt mindenkinek pontosan tudnia kell,, valamint azt is, hogy állandóan hÉazenlétben kell tartani egy Mille-féle automata szkafandert, amellyel a Holdra lépőket Hold Allam ajándékozta meg.
Az asszony halkán megmondja a nevét, bioelektromos azc.nosítószámát: Tétov<ín ns-úl a szkafanderért, és hallsün megköszöni. Ol~run, mint aki nincs is jelen, mint aki nem tud ja, mi történik vele.
A kijárat felé indulnak.
A férfi lelassítja l'épteit.-Még mindig fogja az asszon~~ kezét, aki egy lépéssel mögötte halad. Most megáli. A márv~ínypadozatot nézi kifejezéstelen szemekkel. A férfi feléje fordul ... Az asszony elengedi a kezét, és két karjával átöleli a férfi vállát . . . Az simogatni kezdi, szorosan magához öleli, csitítgatja. Aztán elindulnak megint.
A férfi sietősen, határozottan, az asszon~~ faradtan, elg~ ö.: törten, tétován . . .
Szíriusz kapitány épp tizenegyedszer járja végig döngő lépteivel a csarnokot. Újra és újra előkapja a pipáját, aztán bosszúsan zsebra vágja. Két kezét háta mögé teszi, egymásba rakja őket, és ki tudja, hányadszor dörmögi: "Várni a legnagyobb művészet!" Túl korán érkeztek az úrkikötőbe. Berci vezette a minifur gont, és úgy rohant, hogy az már életveszély volt.
A gyerekek egy sarokbah kucorognak . . . Suttognak valamit, nem tudni, hogy mit. A kapitány dühösen az órájára néz . . . : "Várni a legnagyobb művészet . . . " Egyre többen érkeznek a várócsarnokba. A Melinda utasait virágokkal várják a hozzátartozók . . . Egy kisfiú csúszkál a márványborításon. Szíriusz bosszúsan kerüli ki. Máskor megsimogatta volna a fejét, most idegesíti. "Miért nem ül nyugton ez a kölyök?" - mérgelődik magában.
Még mindig semmi . . .
Még mindig nem nyílnak az ajtók . . . : Várni, várni, várni . . .
Egyre nagyobb a tömeg.
Teljesen elzárják az utaskijáratot~
Mindenki azonnal látni akarja hozzátartozóját. Pedig a sok monitor már a folyosón mutatja a kifelé igyekvő utasokat. Kényelmesen, a fotelokban ülve is lehetne várni őket, és csak akkor a kijáráthoz menni, amikor ők is odaérnek. De hiába . . .
Az emberi természet már csak ilyen. Akit szeretünk, attól egy percre távol lenni is rossz, és egy perccel előbb találkozni vele is gyönyörűség.
V égre, végre !
- Kérjük kedves vendégeinket, figyeljék a monitorokat! A Melinda utasai elindultak a kijárat felé.
Szíriusz a monitorra néz, és ekkor artikulálatlan üvöltés hasít bele az úrkikötő halk zsongásába.
Valaki felugrik, félrelöki a körülötte állókat, örült erővel tör át a túmegon, valósággal rendet Vág magának~a várakozók között. Az utaskijáró nikkelezett ajtajának ront, két ököllel verni kezdi, majd térdre esik, és zokogva üvölti:
- Uaaaa ! Uaaa ! . . . '

A várakozók közül hirtelen hozzáugranak ketten, megragadják a karját, és rángatni kezdik hátrafelé, el az ajtótól.

- Engedjék el! Azonnal engedjék el! - dübörög fel Szíriusz kapitány hangja, aki a négy gyerekkel együtt most verekszi át magát a tömegben.

A fiú tovább üvölt, karját még mindig vasmarokkal fogják, amikor hirtelen szétnyílik a csillogó nikkelajtó.

11, iöggötte fekete ruhába öltözött házaspár áll. Egy halottfehér arcú asszony és egy hatalmas termetű, erős férfi. Lábuk mintha földbe gyökerezett volna. Rémült szemek

kel néznek az előttük feltáruuló jelenetre.

Ekkor Szíriusz kapitány a fiúhoz lép, és durván ellöki mellőle két fogvatartóját.

A fiú hatalmas ugrással az asszony előtt terem . . : Két karját kitárja, és zokogva átöleli őt.

- Kisfiam! - sikolt fel az asszony. - Georgim! Drága gyermekem!

A várakozók döbbenetesen nézik a jelenetet.

Mi történik itt? . . . Valami sohasem látott szenzáció? . . : . Aztán Tassam felocsúdnak. Persze, hiszen olvasták. És láttak is a televízióban, a rádió is adott róla helyszíni közvetítést . . .

Georgi Liliev most megtalálta a szüleit!

A síró asszonyra néznek, a kemény tekintetű apára, Szíriusz kapitány megrendült arcára, aztán a gyerekekre, akik leleplezték a csalást. Mindenkinek elszorul a szíve.

A tömeg elnémul, majd lassan szétválak, és utat enged a fekete ruhás anyának, akit gyengéden magához ölelve-a kijárat felé vezet halottnak vélt fia.

Szíriusz kapitány dolgozószobája fölött egész nap ég a "Ne zavarjanak!" tábla. Egész nap tárgyal Hriszto Lilievvel, Knox kormányzóval, Garcia professzori al, Helga asszonnyal és ki tudja még, ki mindenki van ott, hiszen a vendégek egyenesen a minifurgongarázsból mentek a kapitányhoz.

Georgi hosszabb időt töltött velük, de aztán kijött, s most édesanyja kezét fogva, mellette ül, Leonida néni szobájában. A vendégek nem akartak a Hotel Gálileiben megszállni.

Ljuba néni, Georgi édesanyja első pillanatban úgy megszerette Leonida nénit, hogy kérte, hadd maradjanak náluk.

- Egyszerű emberek vagyunk mi, kedves Leonida asszony . . . Nem tudunk mi abban a fényűző hotelban viselkedni . . . Csak kinéznének minket a galaktikáiban kóborló, finom tudós népek . . . Mi inkább itt maradnánk, ha nem zavarunk. Leonida néni persze boldogan beleegyezett, hiszen végre lesz valaki, akivel kedvér e kertészkedhet, Ljuba néni otthon ugyanis egy híres és valószínű földi kertészetben dolgozik.

- Kisfiam! Georgim! . . . Gyöngyharmatom . . . - nézi Georgit örökké könnyes szemmel édesanyja. És alig tudja elhinni, hogy valóban él a gyermeke, és valóban az ő kezét fogja. A rettenetes történetet a maga valóságában el sem merték mondani neki. Csak Hriszto bácsinak mesélte el a kapitány teljes részletességgel. Ljuba néni számára így is nagy megrázkódtatás volt a találkozás és az eseményeknek az a része, amit tapintatosan elmondtak neki. Végre levetette fekete ruháját, amit Georgi "halála" óta viselt, nem tudva beletörödni fia elvesztésébe. Most. szép új holmikkal ajándékozta meg őt Helga ftenard.

Georgi kezét nem engedi el Ljuba néni. A fiú testéről a szőrt játszi könnyedséggel eltüntették már az orvosok, így édesanyját meg tudták kímélni a borzasztó látványtól. De szép szál fiának görbe, otromba tartását, hosszan, idétlenül lecsüngő karját, idegen, domború homlokát még mindig borzadva nézi édesanyja. A keze is olyan furcsa, mondogatja Leonida néni, pedig Georgi régen zongorázni is tudott: 13át mivé lett az ő szép fia? . . . Csak sírt, sírt, ha eszébe jutott, mit tett Hüsnu a gyermekével.

- Teríteni! Teríteni, gyerekek, ne lustálkodjatok! - száguld be a szobába Leonida néni, aki hajnal óta megállás nélkül főz. - Legalább tizenhatan ülünk ma asztalhoz! 1Jn ugyanis erre következtettek a garázsban lévő minifurgonokból! A Négyek Tanácsa feláll, és elindul a nagy ebédlőterem felé.

- Ljubám! - lép Georgi édesanyjához Leonida néni. Gyere te is. Engedd el Georgi kezét, ne félj, már nem lesz semmi baj. 6 csak hadd menjen szépen a gyerekekkel teríteni, te pedig gyere hozzám, a konyhába.

- Nagyon félek. Ez a professzor még mindig a Holdon van. r De nem szabadon! Tudod te, hogy milyen biztonsági be

rendezésekkel őrzik őt? Onnan ki nem szabadul, ha két élete van, akkor sem . . .

Gyere, kedvesem . . . Meg kell szoknod a napi rendes életet, hiszen ha hazamentek, és viszed a fiadat is, gondoskodnod kéli róla. Georgi kedvesen az édesanyjára néz, és lassan kihúzza kezéből a kezét.
- Ne menj, Georgi! - kiáltja az édesanyja. De Leonida néni int, hogy csak menjen nyugodtan.

- Tudom, min mentél át. Megértelek - ül le Leonida néni Ljuba Liliev mellé. - Egy anyának nem lehet nagyobb fájdalom, mint gyermekének az elvesztése. De ne feledd, nagyobb öröme sincs, mint gyermekének megtalálása.

Leonida néni hosszan beszél Ljuba Lilievnek, aztán gyengéden kituszkolja a konyhába.

Amikor néhány perc múlva utánuk mentek a gyerekek, örömmel látták, hogy Ljuba néni előtt hófehér kötény van, és mosolyogva aprítja a paradicsomot Leonida néni konyhaasztalán.

- Mit tetszik csinálni? - lép mellé nevetve Liuna:

- Mit csinálnék, drágám? A kisfiam kedvenc ételét! Sopszkasalátát. Mert tudd meg, kislányom, egy anya akkor érzi magát igazán anyának és akkor érzi magát igazán boldognak, amikor gondoskodhat a gyermekéről.

- Kedves tudós kollégáim, Lilievék és gyerekek! - emelkedik föl székéről Viktor Szíriusz. - Közös ebédünk végén szükségesnek tartom elmondani a következőket. Mindenki gyorsan lenyeli az utolsó falatját, és izgatottan néz a kapitányra. Végre a gyerekek is megtudják a hosszú tanácskozás eredményét.

- Miután alapos részletességgel ismertettük Hriszto Lilievvel is Hüsnu professzor rémtettét, azt kérte Liliev barátunk, hogy engedjük bé őt a fogva tartott Hüsnuhöz. Úgy éreztük, egy apának joga van szembenézni fia már-már gyilkosnak is mondható ellenségével. Meghívtuk körünkbe Knox kormányzó urat, és kértük tőle, hogy adja meg a látogatási engedélyt. ~ezt megtagadta, s be kellett látnunk, nagyon helyesen. Mert a kormányzó úr attól félt, hogy Hriszto Liliev, szembetalálva magát Nazim Hüsnuvel, olyan tette ragadtatja magát, axni végzetes következményekkel járhat mind az ő, mind Hüsnu számára. .

- Mire tetszik gondolni? - kérdezi Proton.

- Arra, kisfiam . . . hát kimondom, ha nagyon akarjátok hallani. Arra gondolt Knox kormányzó úr, hogy Hriszto bácsi hirtelen felindulásában megöli Hüsnu professzort! Az önbír áskodás pedig a Holdon is tilos, és komoly következményekkel jár.

Hriszto Liliev mélyen lehajtja a fejét. Látszik rajta, hogy valóban elszánta magát arra, hogy leszárrioljon Hüsnuvel.

- Felmerült aztán a kérdés - folytatja a kapitány -; hogy hol történjék meg Hüsnu felelősségre vonása. Itt a Holdon, ahol lelepleztük, vagy Bulgáriában, ahol a rémtettet elkövette, vagy pedig a Világállam Tanácsa előtt? Úgy döntöttünk tudós barátainkkal, hogy Nazim Hüsnu a Világállam főügyészsége előtt feleljen tetteiért!

- Ez jó! - bölint megdölgoltan Pierre. - Innen nincs szabadulás. Az egész világ előtt semmisül meg l-Iüsnu! Ez a helyes döntés!

- Örülök, hogy egy etértesz; Pierre! - mosolyog a fiúra Viktor Szíriusz.

- Bocsánat - ocsúdik fel Pierre hangos tünődéséből; és zavartan néz körüli.

- Nem történt semmi, fiam. Megértem én a reagálásodat. Folytatom tehát . . . Itt ül körünkben Nilsen professzor, a neves idegsebész, José Navarro professzor, az agysebészlet kiválósága, Ramon Garcia antropológus és Henrik Wagenhoffer csontspecialista. Alapos vizsgálatnak vetették alá Georgit már a szülők érkezése előtt. S az eredményeket most újra értékelték. A röntgenfelvétellel jól látszik, hogy Hüsnu olyan rendszereket épített be Georgi szervezetébe, amelyeket eltávolítva a fiú ismét visszanyeri tartását, normál izomzatrendszerét, külsejét. Sőt! Nilsen és Navarro professzor közös műtete után Georgi beszélni is fog!

Kitörő örömkialtások és taps díjazza Szíriusz kapitány szavait.

A gyerekek Georgihoz szaladnak, ölelgetik, rázzák a kezét, majd ledöntik székéről.

- Csendet kérek, gyerekek! - mondja a kapitány. - Az

operációba lllriszto Liliev és Georgi már beleegyezett. Most az édesanya válaszát kérem.

Az asszony rémulten néz körül. Megint a fia keze után nyúl. Georgi biztatón rámosolyog, mintha azt mondaná: "Ne félj, édesanyám, most jó kezekbe kerülök. Bizzál bennük!"

- De . . . de visszakapom afiamat? - kérdezi halkan Ljuba Liliev.
- Épségben és egészségben! - mondja Szíriusz kapitány.
- Hát . . . akik megmentették, csak nem pusztítják el. . . A műtétbe beleegyezem. A fiam érdekében.
- Köszönöm, Ljuba, köszönöm! - mosolyog az asszonyra Szíriusz kapitány. - A műtétet holnap reggel hajtják végre Georgin Hold Állam Központi Kórházában.
- Hát nem sikerült! - Proton az első, aki ki meri mondani a rettenetes mondatot. A gyerekek a Központi Kórház várószobájában ülnek. Líonitronon figyelik az ágyban fekvő Georgit. Leonida néni ugyanis "véletlenül" meghallotta, hogy ma kell először megszólalnia Georginak, és ők idesiettek. A monitort jó barátjuk, Fil kapcsolta be titokban. Nem volna szabad látniuk, hogy mi történik a kórteremben. De Fil jó barát, itt tölti orvosegyetemi gyakorlatát, és segített a Négyek Tanácsának. De hiába . . . Amit látnak, szívszorító. Georgi gézzel bepólyálva, mozdulatlanul fekszik. Csak az arca látszik. Végrehajtották rajta az összes műtétet, és azt várták, hogy ma beszélni fog. Körülveszik ágyát a professzorok. Semmit nem hallani, csak azt látják a gyerekek, hogy Georgi szája mozdulatlan. Egy hangot sem ad ki a torkán. Keze most egy kicsit megemelkedik, mutat valamit. Szíriusz kapitány jegyzetblokkot vesz elő, és tollat. Georgi bepólyált ujjai közé teszi, a fiú ír valamit. - Ír! És nem beszél!
Pedig hogy várták ezt a percet a gyerekek! Hogy várta Ljuba néni is!
De hiába.
A professzorok megnézik a blokkot, amit Szíriusz kapitány nyújt át nekik. Bólintanak, és kimennek a szobából - Tragédia - összegezi Liuna.
Pierre és Berci föl-alá sétál a várószobában. Proton egy fotelban kuporog, és szomorúan néz maga elé.
- Keressük meg a kapitányt!
- Megőrültél?! Miszlikre szedne minket, ha megtudná, hogy itt vagyunk. Tanácstalanok. A monitorra néznek. Georgi mozdulatlanul fekszik, és a plafont nézi.
- Szökjünk be hozzá! - indítványozza Proton.
- Jaj, hogy szöknénk be?! Nem lehet itt csak úgy ki-be mászkálni. Az is csoda, hogy Fil segítségével idáig bejutottunk.
Georgi nem mozdul. Most kinyílik a szoba ajtaja. Egy ápolónő jön be, a fiúhoz lép, és megitatja. Valamit rakosgat az éjjeliszekrényen, és hopp!, motoszkálás hallatszik a monitorból.
Monika nővér véletlenül bekapcsolta a kórterem mikrofonját!
- Pihenjen csak, Georgi, pihenjen . . . Aura van most szizksége . . . És ne idegeskedjen. Az nagyon ártalmas lehet.
- I~'e idegeskedjen! - csattan fml Liuna hangja. - Könnyű azt mondani! Azt ígérték, sikerülni fog a műtét, és nem marad néma szegény Georgi!
Most ismét nyílik a kórterem ajtaja. A gyerekek a monitorra merednek. A professzorok gyűrűjében Ljuba Lilievet~ ismerik föl. Egy pillanatra megáll az ajtóban . . . , aztán Georgi ágyához lép.
Georgi ráemeli a tekintetét. Elmosolyodik, és halk hangon azt mondja:
- Édesanyám .-, ,

- Kedves hallgatóink! - pattog Oscar Holz hangja. - Itt vagyunk a légikikötőben? a Melinda nevű lunabusz indulására várva. Barátai körében itt áll mellettem egy daliás, szép szál fiatalember. A neve nem ismeretlen önök előtt. Úgy hívják, hogy . . . De mondd csak te a nevedet!
- Georgi Liliev!
- Persze, én tudtam a nevét, kedves hallgatóim, csak azt akartam, hogy hallják Georgi gyönyörű, bársonyos hangját. ~s nemcsak a hangját, hanem a beszédét is.
- Hogyhogy, Oscar? Ma hagyod szóhoz jutni a riportalanyaidat is?
- Ma kivételes világnap van, Pinton! Dé. ha lehet, ezen a kivételes világnapon ne nagyon égess le~ a hallgatóim előtt.
- Jól van, Oscar, megígérem.
- A közbeszóló kisfiú régi, kedves barátom. Őt rabolta el a mellettem álló Georgi Liliev, ősember korában.
- Oscar, Oscar! Türtőztessd magad!
- Jól van; Proton. De most hadd beszélgessek Georgival: A hallgatókat bizonyára nagyon érdekli: hogy vagy Georgi? - Nagyszerűen! Nézz rám; Oscar!
- Nem győzlek csodálni. Egy fejjel magasabb lettél, amióta eltávolították

belőled azokat a vacakokat, és a karod is szép, arányos._ De hova tűnt az a . .
. bocsánat, de idétlen, előreugró homlokod?

- Kidobtam a szemétkébe. Az egy platinabetét volt, amit Hüsni ültetett be azért,
hogy jobban hasonlítssak egy ősemberhez.

- Bocsánat, kedves hallgatóim. Most Knox kormányzó közléleg felénk. ,

- Hát. Georgi, búcsúzzunk mi is. Szüleidet most kíséri a Melindához Szíriusz
kapitány és Leonida asszony. Igyekezz te is, fiam, és ne feledd: visszavárunk a
Holdra!

- Köszönöm, kormányzó úr! Esetleg eljövök rendfenntartónak.

- Hallották, kedves hallgatóim, mit mondott a kormányzó úr? Most Liliev vállát
átölelve a Melinda felé indul, nyomukban a Négyek Tanácsa. Georgi! Georgi!
Bocsánat, hogy utánad szaladok! De nekem lenne még két kérdésem.

- Tessék, Oscar, parancsolj.

- A műtét után, amikor körülálltak a professzorok, miért nem voltál hajlandó
megszólalni?

- Azért, mert azt akartam, hogy jelen legyen szegény édesanyám is, amikor
megszólalok. Hadd hallja, hogy az első szó, amit kimondok, az ő neve.

- Köszönöm, Georgi . . , most mást kérdezek. Mondd, amikor elkaptad Nazim
Hüsni az arborétumban, miért nem ölted meg? Hiszen lett volna rá okod.

- Az igaz, Oscar. De én hálával tartoztam neki. Mert a karambol után mégiscsak
ő mentette meg az életemet . . .